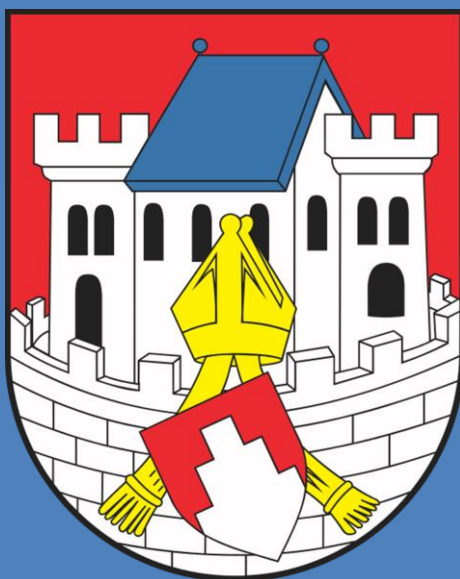

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BISKUPIEC NA LATA 2015-2025

Spis treści

1. Diagnoza sytuacji.....	4
1.1. Przestrzeń i środowisko	4
1.1.1. Umiejscowienie Gminy w powiecie, województwie i kraju	4
1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej.....	5
1.1.3. Opis zasobów naturalnych	7
1.1.4. Opis zasobów kulturowych	9
1.2. Sfera społeczna	13
1.2.1. Demografia (liczba ludności, przyrost naturalny oraz migracje, struktura wiekowa ludności).....	13
1.2.3. Rynek pracy (liczba i struktura pracujących, poziom bezrobocia, źródła utrzymania, dochody gospodarstw domowych)	15
1.2.4. Turystyka	21
1.3. Rolnictwo	25
1.4. Sfera gospodarcza	26
1.4.1 Główni pracodawcy.....	28
1.5. Infrastruktura techniczna	29
1.5.1. Infrastruktura komunikacyjna	29
1.5.2. Ochrony środowiska: wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami, gazowa, elektryczna i ciepła (w tym stan infrastruktury i liczba osób z niej korzystających)	29
1.5.3. Infrastruktura ciepła.....	33
1.5.4. Infrastruktura energetyczna	34
1.5.5. Infrastruktura gazowa	34
1.5.6. Sieć teleinformatyczna	35
1.6. Infrastruktura społeczna	35
1.6.1 Infrastruktura edukacyjna	35
1.6.3. Infrastruktura kulturalna	39
1.6.4. Ochrony zdrowia i opieki społecznej.....	40
1.6.5 Możliwości budżetowe Gminy Biskupiec (przychody, struktura wydatków)	44
1.6.6 Kapitał społeczny (liczba organizacji pozarządowych, aktywność mieszkańców)	50
2. Badanie mieszkańców	52
3. Wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego	62
4. Atrakcyjność inwestycyjna gmin w okolicy drogi krajowej nr 16 (DK16)	72
5. Analiza SWOT	88
6. Wizja rozwoju Gminy Biskupiec.....	91
7. Cel główny	93
8. Cele strategiczne (obszary priorytetowe)	94
9. Cele operacyjne	96
9.1.Kierunki działań w celach operacyjnych.....	98
10. Zgodność ze strategicznymi dokumentami	117
10.1. Strategia Europa 2020.....	117
10.2. Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) ..	117
10.3. Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK) ..	118
10.4. Krajowy Program Reform - Europa 2020	118
10.5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	119

10.6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego	120
10.7. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025...	121
11. System wdrażania i monitorowania	124
11.1. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	124
11.2. Ocena Strategii	124
11.3. Komunikacja społeczna i promocja Strategii	125
11.4. Zmiany w Strategii	125
12. Źródła finansowania	127
13. Opis konsultacji społecznych	128
14. Załączniki	129
14.1. Wskaźniki realizacji strategii	129

1. Diagnoza sytuacji

1.1. Przestrzeń i środowisko

1.1.1. Umiejscowienie Gminy w powiecie, województwie i kraju

Gmina Biskupiec zajmuje powierzchnię 290 km² i położona jest w powiecie olsztyńskim, około 40 km od stolicy województwa. Gmina swoim obszarem obejmuje 53 miejscowości wiejskie oraz miasto Biskupiec. Omawiany teren graniczy z gminami: od północy Kolno; od wschodu Sorkwity, od południa Dźwierzuty; od zachodu Barczewo; od północnego-zachodu Jeziorany. Wraz z gminą Kolno gmina Biskupiec stanowi najbardziej wysuniętą na wschód część terytorium powiatu olsztyńskiego.

Miasto Biskupiec leży na przecięciu dwóch dróg krajowych nr 16 i nr 57. Droga nr 57 biegnie do granicy z obwodem Kaliningradzkim (przejście graniczne w Bezledach), a droga nr 16 biegnąca od Olsztyna przez Biskupiec do Augustowa, kończy się na przejściu granicznym z Litwą (przejście w Ogrodnikach). Bliskie położenie od stolicy województwa oraz remont drogi krajowej nr 16 przeprowadzony w latach 2010-2011 znacznie polepszyły i skróciły czas dojazdu między miastami. Biskupiec posiada bezpośrednie połączenia z komunikacją autobusową z wieloma miastami regionu i kraju (m.in. Augustów, Bartoszyce, Braniewo, Częstochowa, Gdańsk, Giżycko, Gołdap, Kętrzyn, Mrągowo, Olsztyn, Reszel, Suwałki, Szczytno, Warszawa, Węgorzewo). W Gminie rozbudowany jest szlak kolejowy: Mikołajki-Mrągowo-Olsztyn, Białystok-Olsztyn-Szczecin, Czerwonka-Olsztyn. W Czerwonce zlokalizowany jest jeden z największych w województwie węzłów kolejowych¹.

Gmina miejsko-wiejska Biskupiec zajmuje powierzchnię 290,41 km², w tym²:

- użytki rolne: 57,39% (16668 ha)
- lasy: 27,51% (7989 ha)
- wody: 5,88% (1707 ha)

Gmina stanowi 10,2% powierzchni powiatu olsztyńskiego.

Układ komunikacyjny Gminy Biskupiec tworzą:

- droga krajowa nr 16 i 57;
- drogi wojewódzkie:
 - 590: Barciany-Korsze-Reszel-Biskupiec;
 - 596: Mnichowo-Bęsia-Biskupiec;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne.

¹ www.invest.biskupiec.pl

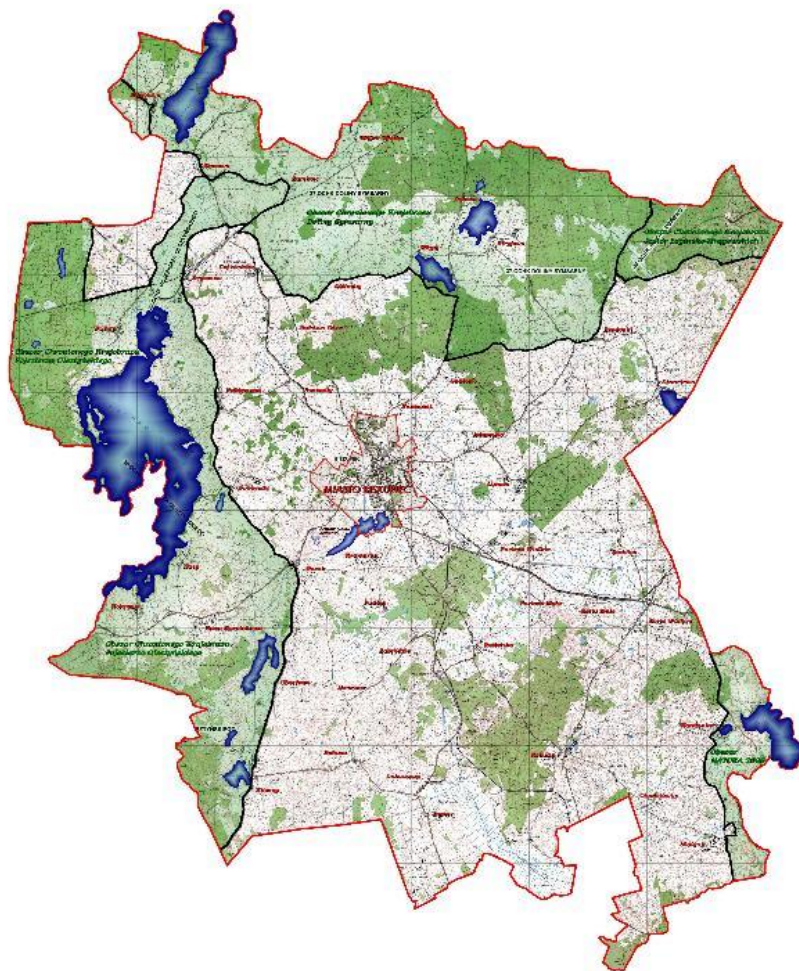
² Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2014

Położenie geograficzno-przestrzenne Gminy Biskupiec cechuje:

- bliskie sąsiedztwo z miastem wojewódzkim Olsztyn;
- bliskość dużych miast: Olsztyn, Mragowo;
korzystne powiązanie Gminy z drogą krajową nr 16;
- odległość w linii prostej do Olsztyna wynosi 32 km, Gdańska 160 km, Warszawy 181 km.

Rysunek. Gmina Biskupiec

Źródło: UM w Biskupcu

1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej

Sieć osadniczą Gminy Biskupiec tworzą 54 miejscowości, w tym 29 sołectw. Gęstość zaludnienia w Gminie Biskupiec wynosi 66 osób na 1 km²³. Najbardziej odległe od Miasta Biskupiec są miejscowości: Mojtyny, Łąka Dymerska, Biesówko, Rasząg.

³ Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2014

Miejscowości na terenie Gminy:

- Adamowo,
- Biesowo,
- Biesówko,
- Biskupiec
- Biskupiec-Kolonia Pierwsza,
- Biskupiec-Kolonia Druga,
- Biskupiec-Kolonia Trzecia,
- Borki Wielkie,
- Borki Małe,
- Botowo,
- Bredynki,
- Czerwonka,
- Czerwonka Stacja,
- Dębowo,
- Dąbrówka Kobułka,
- Droszewo,
- Dworzec,
- Dymer,
- Gęsikowo,
- Januszewo,
- Józefowo
- Kamionka,
- Kobuły,
- Kojtryny,
- Kramarka,
- Labuszewo,
- Lipowo,
- Łabuchy,
- Łąka Dymerska,
- Ługi,
- Mojtyny,
- Najdymowo,
- Nowe Marcinkowo,
- Parleza Mała,
- Parleza Wielka,
- Pierwój,
- Ptaszki,
- Pudląg,
- Rasząg,
- Rudziska,
- Rukławki,
- Rozwady,

- Rzeck,
- Sadłowo,
- Sadowo,
- Stanclewo,
- Stryjowo,
- Węgój,
- Wilimy,
- Wólka Wielka,
- Zabrodzie,
- Zameczek,
- Zarębiec,
- Zawada,
- Zazdrość.

1.1.3. Opis zasobów naturalnych

Gmina Biskupiec leży w regionie o wyjątkowo atrakcyjnych walorach środowiska przyrodniczego, o czym decyduje przede wszystkim występowanie licznych jezior pochodzenia polodowcowego, niezwykle urozmaicona rzeźba terenu i ogromna różnorodność form morfologicznych oraz ściśle z tym związane zróżnicowanie typów młodoglacjalnego krajobrazu oraz formacji roślinnych i grup zwierząt. Występujące tu krajobrazy oraz zespoły i gatunki roślin odznaczają się cechami zbliżonymi do naturalnych. Bogactwo i różnorodność form przyrodniczych, z jednej strony uwarunkowane jest położeniem geograficznym regionu, z drugiej zaś stosunkowo niewielkimi przekształceniami antropogenicznymi poszczególnych komponentów środowiska.⁴

Obszar gminy włączono w granice kilku obszarów:

- System Obszarów Chronionych Województwa Warmińsko-Mazurskiego - cały obszar gminy,
- Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET-Polska (Jako najcenniejsze przyrodniczo obszary uznano wschodnią i południowo-wschodnią część gminy. Dwa niewielkie fragmenty omawianego obszaru uzyskały rangę obszarów węzłowych o znaczeniu międzynarodowym),
- Zielone Płuca Polski (Celem utworzenia obszaru funkcjonalnego była zarówno ochrona jego walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jak również stworzenie podstaw i realizacja zasad zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego tego obszaru),
- Zielone Płuca Europy,
- Zielony Pierścień Bałtyku,
- Euroregion Niemen,
- Euroregion Bałtyk⁵.

Na terenie Gminy Biskupiec znajdują się również obszary sieci Natura 2000. Ta forma ochrony

⁴Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Biskupiec

⁵http://krajobrazpelenmozliwosci.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=153:graniczne-obszary-gminy-biskupiec&catid=101&Itemid=535&lang=pl

przyrody obejmuje przede wszystkim część południowo-wschodnią gminy, gdzie ustanowiono:

- Obszar Specjalnej Ochrony - Puszcza Piska (PLB 280008),
- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty - Ostoja Piska (PLH 280048),

Znajdujące się na terenie Gminy Biskupiec formy ochrony przyrody i krajobrazu to:

Obszary chronionego krajobrazu

- Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego - o powierzchni całkowitej 410,08 km² - obejmuje fragment zachodniej części obszaru gminy, wokół granicy z gm. Barczewo,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Symarny - o powierzchni całkowitej 914,42 km² - obejmuje północny fragment gminy, bezpośrednio sąsiadujący z granicą z gm. Kolno,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Legińsko-Mrągowskich - o powierzchni całkowitej 207,75 km² - obejmuje mały, północno-wschodni fragment gminy, bezpośrednio sąsiadujący z granicą z gm. Kolno i Sorkwity,

Rezerваты przyrody:

1. Rezerwat Dębowo - utworzony w roku 1954 na obszarze 0,26 km², jest ustanowionym w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych, lasu bukowego o cechach zespołu naturalnego będącego równocześnie najdalej wysuniętym na wschód naturalnym stanowiskiem tego gatunku,
2. Rezerwat Zabrodzie - został utworzony w roku 1972 na obszarze 0,27 km² w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych, stanowisk brzozy niskiej *Betula humilis* oraz fragmentu boru bagiennego zachowanego w stanie naturalnym⁶.

Użytki ekologiczne:

1. „Parleskie Wzgórza”;
2. „Jezioro Galk”;
3. „Jezioro Korek”;
4. „Złotowisko żurawi na rozlewisku dymerskim”

4 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jeziora Rzeckiego - o powierzchni całkowitej 1,73 km² (w całości położony w granicach gminy),
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Kobańskie Wzgórza - o powierzchni całkowitej 21,84 km² (w całości położony w granicach gminy),
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Rzeka Babant i Jezioro Białe - o powierzchni całkowitej 126,38 km² (położony w niewielkim zakresie w południowo-wschodniej części gminy - przy granicy z gm. Sorkwity i Dźwierzuty),

⁶www.domwarminski.pl

- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Jeziora Sorkwické - o powierzchni całkowitej 44,48 km² (położony w niewielkim zakresie w południowo-wschodniej części gminy - przy granicy z gm. Sorkwity),

Pomniki przyrody na terenie Gminy Biskupiec:

- dąb szypułkowy *Quercus robur* - obwód 500cm, wysokość 25m, lokalizacja: m. Lipowo, skraj parku, 20m od b. Biura PGR, rok uznania: Nr 353/70 29.09.1970 r.
- dąb szypułkowy *Quercus robur* - obwód 490cm, wysokość 26m, lokalizacja: N-ctwo Mrągowo, L-ctwo Dębowo oddz. 144A, brzeg jez. Bęskiego, rok uznania: Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 4, poz. 88 z 15.03.1989r. Zarz. Nr 21 Woj. Olsztyńskiego z 08.03.1989 r.
- dąb bezszypułkowy *Quercus petraea* - obwód 490cm, wysokość 23m, lokalizacja: N-ctwo Wipsowo, Pierwój, dz. 5/4, obręb Kamionka, rok uznania: Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 152, poz. 2513 z 27.12.2001 r.

Na terenie gminy występuje 15 jezior o łącznej powierzchni 1773,30 ha. Największe jezioro, to Jezioro Dadaj w Gminie Biskupiec (976,8 ha, powierzchnia wysp-25,3 ha, głębokość maksymalna 39,8 m, średnia-12 m, dł.-ok. 8,5 km, szer.-2,8 km). Jezioro morenowe, ok 5 km na zachód od Biskupca, o bardzo rozwiniętej linii brzegowej z licznymi zatokami i półwyspami oraz 12 wyspami, w większości zalesionymi. Rzeźba dna bardzo urozmaicona, atrakcyjna wędkarsko z licznymi głęboczkami i górkami. Dno jeziora piaszczysto-żwirowe, w zatokach muliste. Południowa odnoga jeziora jest znacznie płytsza od pozostałych jego części i jej głębokość nie przekracza 10 m. Zbiornik słabo zarośnięty, roślinność wynurzona porasta linię brzegową nierównomiernie w rzadkich skupiskach. Do jeziora Dadaj wpływają rzeki Biesowa Struga, Czerwonka i Dymier, wypływa natomiast rzeka Dadaj, kierująca się do jeziora Tumiańskiego i jeziora Pisz. Dadaj jest jeziorem typu sielawowego. Do często spotykanych ryb należą: okoń, sandacz, leszcz, płoć, sieja, sielawa oraz węgorz⁷.

1.1.4. Opis zasobów kulturowych

Zabytki

Serce Biskupca stanowi unikalny i niepowtarzalny układ przestrzenny starego miasta z rynkiem i siedmioma uliczkami rozchodzącymi się pod kątem prostym w kierunku czterech stron świata. Położone przy uliczkach mieszczańskie kamieniczki z pierwszej połowy XIX wieku oraz z przełomu XIX i XX w. przypominają o dawnej świetności zabudowy. Najbardziej charakterystyczna, znajdująca się przy ul. Floriańskiej 2, zbudowana w kształcie trapezu z barokowym szczytem dachu. Narożnik budynku zdobi kapliczka z figurką św. Jana Nepomucena, strzegącego przed powodzią.

⁷ Program Ochrony Środowiska Powiatu Olsztyńskiego na lata 2013-2016

Zabytkowe budynki:

- budynek dawnego ratusza - usytuowany w centrum miasta, przy ul. Pionierów; powstał w 1895 roku. Kiedyś miejsce reprezentacyjne, siedziba władz, dzisiaj mieści się w nim m.in. bank;
- browar przy ulicy Warszawskiej - nawiązujący do historii browarnictwa w Biskupcu. Powstanie obecnego browaru datuje się na lata 1882-1885. Rozkwit nastąpił w 1885r. Browar został zamknięty w roku 1998;
- budynek dawnego Starostwa na skrzyżowaniu ulic Niepodległości z Armii Krajowej, dziś siedziba władz miejskich. Powstał w 1908 r. Na budynku znajdują się widoczne 4 herby miast, które dawniej wchodziły w skład powiatu reszelskiego, późniejszego biskupieckiego: od frontu Jezioran, Bisztynka i Reszla, a nad bocznym wejściem do budynku herb Biskupca. Przez lata obiekt był rozbudowywany, dobudowywano piętra, jednakże cały czas zachowywał swój niepowtarzalny charakter. Do 1945r. na skwerze przed dawnym starostwem stał pomnik, wzniesiony w 1912r. ku czci poległych w wojnie 1870r. Na wysokim granitowym cokole stała wykonana z brązu postać wojownika;
- neogotycka, murowana wieża ciśnień z 1912-1913 r. o pojemności 250 m³ i wysokości 39 m.
- koszary wojskowe - powstały w latach 1898-1899 w miejscu wykarczowanego lasu, pomiędzy ul. Wojewódzką, Al. Broni i Al. Wojska Polskiego;
- stara Kaflarnia z roku 1865 (Ul. Wojska Polskiego) - obiekt z czerwonej cegły z zachowanym do dziś oryginalnym niemieckim napisem;
- stara Apteka, której data powstania nie jest bliżej określona, ale pierwsze zapisy świadczą o tym, że została wybudowana przed rokiem 1800 (Pl. Wolności) - tu zachwyca styl budowli i górujące nad miastem twarze, stanowiące element dekoracyjny;
- dawny szpital wybudowany w 1887 r., obecnie Gimnazjum i Liceum Katolickie (ul. Armii Krajowej);
- secesyjna willa z 1906 r. mieszcząca się na Ul. Adama Mickiewicza 12;
- cmentarz, gdzie znajdują się stare groby żołnierzy niemieckich i rosyjskich. Obiekt wpisano do rejestru zabytków w 1988r.

Pomniki:

- pomnik ku czci poległym w walce o polskość tych ziem oraz za powrót Warmii i Mazur do macierzy - usytuowany na środku odnowionego rynku. Umieszczony jest na nim znak Rodła, który przedstawia bieg Wisły z zaznaczonym Krakowem (dawną stolicą Polski). Jest to symbol Związku Polaków w Niemczech, a historia związana z jego powstaniem sięga 1932r.;
- głaz umieszczony na murowanym postumencie obłożonym granitowymi płytami - usytuowany przy Kościele pod wezwaniem Św. Jana Chrzciciela. Dwa napisy umieszczone obok siebie wynikają z tego, że w zamyśle pomnik miał być poświęcony Wielkiemu Polakowi Janowi Pawłowi II, ostatecznie oddano również hołd zasłużonym Polakom poległym za ojczyznę;
- krzyż na kamiennym postumencie zlokalizowany obok browaru. Pierwotnie wystawiono go ku pamięci zmarłych w wyniku epidemii cholery, która dosięgła miasto. Dziś są na nim tablice upamiętniające postać Jana Pawła II.

Kościół:

- Kościół pod wezwaniem Jana Chrzciciela - jest to jeden z najstarszych i najbardziej charakterystycznych zabytków Biskupca. Istniał już w czasie uzyskania przez Biskupiec praw miejskich w 1395r. Na przełomie wieków, w wyniku wojen toczących się na tym terenie, był wielokrotnie niszczony i odbudowywany. Do obecnego kształtu został powiększony w XVIII wieku: przedłużono prezbiterium i dodano ołtarze boczne, a w XIX wieku dobudowano dwie boczne nawy z kaplicami i poszerzono chór. Pierwotny wygląd różni się od aktualnego: wcześniejsza wieża była drewniana a sam kościół był wielkości obecnej nawy środkowej. Z gotyckiego stylu budowli pozostały tylko fragmenty wieży i murów. Obecnie otwarto w niej punkt widokowy. Wyposażenie kościoła jest współczesne, za wyjątkiem dwóch ołtarzy neoromańskich, uratowanych z pożaru i poddanych konserwacji w 1998 r., barokowa chrzcielnica z kamienną misą chrzcielnią, na której znajduje się scena Zwiastowania oraz pochodząca z 1740 r. lampka wieczna;
- Kościół p.w. bł. Karoliny Kózkówny i sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej - położony przy ul. Warszawskiej; dawniej ewangelicko-augsburski, obecnie katolicki. Lokalizacja kościoła sięga roku 1831, kiedy to gmina ewangelicka uzyskała w tym miejscu plac pod budowę kościoła. Kościół, jeden z dwóch wzniesionych wówczas w Prusach Wschodnich, ufundował król Fryderyk Wilhelm IV. Wybudowano go w formie neoromańskiej bazyliki emporowej w latach 1842-1848. W rejonie kościoła w 1842r. zbudowano szkołę ewangelicką, która czynna była do 1912r. W 1860r. zbudowano pastorkówkę, a w latach 1868-1872 dobudowano wieżę dzwonniczą. W okresie między 1857 a 1890 rokiem przy kościele funkcjonował cmentarz. Kościół odrestaurowany został w latach 70 XX wieku.

Zabytki Gminy

Biesowo:

- budynek neogotyckiego Kościoła pod wezwaniem Św. Mikołaja i Św. Antoniego, który został wyświęcony w roku 1911;
- zabytkowy cmentarz z licznymi nagrobkami i krzyżami z końca XIX wieku oraz kwaterą wojenną z okresu I wojny światowej;
- dziewiętnastowieczny młyn.

Biesówko:

- murowana kapliczka z dzwonniczką o niepowtarzalnym charakterze, zbudowana w 1825 r.

Botowo:

- pomnik wzniesiony na cześć dzielnych mieszkańców wsi, którzy polegli w czasie I wojny światowej.

Bredynki:

- unikatowa kaplica wybudowana w 1884 r. przez Jana Skupskiego. Upamiętnia ona mieszkańców wsi (10 mężczyzn i 4 kobiety), którzy zginęli z rąk pruskich żołnierzy;

- przydrożne kapliczki i drewniane chałupy z XIX w.

Czerwonka:

- neogotycka kaplica z 1920 r.;
- spichlerz;
- wieża ciśnień z początku XX w.;
- w pobliżu torów kolejowych odnaleziono ślady dawnego grodziska pruskiego, a nieco dalej grodzisko rzymskie. Skarbami wykopanymi z głębi ziemi były fragmenty naczyń, ceramiki, kawałki kości.

Droszewo:

- dworek klasycystyczny z końca XVIII w.;
- w remizie OSP-zabytkowa sikawka konna z początku XX wieku oraz zabytkowe pasy i hełmy.

Kobuły:

- Kościół ewangelicki z 1823 r. (obecnie w ruinie, nie mniej jednak miejsce często odwiedzane przez młodzież podczas sesji zdjęciowych);
- Kościół neogotycki parafialny z lat 1897-1899;
- pomnik poświęcony poległym w I wojnie światowej - odsłonięty prawdopodobnie w 1928 r.

Kojtryny:

- pomnik „Rybaczka” postać dziewczyny z przewiazaną sznurem sukienką, którego drugi koniec zawiązany jest na pniu drzewa. Powstał w celu uwiecznienia tragicznej śmierci dziewczyny (utonąła podczas połowu ryb).

Najdymowo:

- murowane kapliczki;
- pomnik poświęcony ofiarom I wojny światowej;
- budynek dawnej szkoły, wybudowany prawdopodobnie przed rokiem 1827, pełniący obecnie funkcję mieszkalną;
- kominy i budynki dawnej cegielni, usytuowane wzdłuż drogi Biskupiec-Czerwonka.

Parleza Wielka:

- wał podłużny (długość ok. 2250 m, wysokość 1-1,5 m), który został usypany albo z inicjatywy biskupów warmińskich, albo przez Krzyżaków w obawie przed najazdami litewskimi.

Rasząg:

- neoromański kościół filialny z początków XX w.;
- dwie przydrożne kapliczki pochodzące z XIX-XX w.;
- zabytkowy park dworski;
- stara kuźnia będąca świadectwem dawnej kultury technicznej wsi.

Węgój:

- skansen maszyn rolniczych - w muzeum odwiedzający mogą zobaczyć: młockarnie, grabiarkę, pługi, sanie, kultywatory, żarna kamienne, żniwiarki, siewniki ręczne oraz inny drobniejszy sprzęt;

Wilimy:

- budynek dawnej szkoły;
- wiadukt kolejowy, z którego roztacza się niepowtarzalny widok na okoliczne jezioro i łąki;
- kapliczki i drewniany krzyż przydrożny z 1932 r. przedstawiający narzędzia męki pańskiej. Jeden z najcenniejszych w gminie.

1.2. Sfera społeczna

1.2.1. Demografia (liczba ludności, przyrost naturalny oraz migracje, struktura wiekowa ludności)

Liczba mieszkańców Biskupca od wielu lat systematycznie spada - wyraźną tendencję spadkową obserwujemy od roku 2010. Długookresowa prognoza ludności dla Polski na lata 2008-2035, zakłada systematyczny spadek liczby ludności - tempo tego zjawiska będzie wzrastać z upływem czasu.

Prognoza dla województwa warmińsko-mazurskiego również nie jest optymistyczna. Najnowsza prognoza, opracowana na lata 2014-2050, przewiduje systematyczny spadek liczby mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. Głównymi przyczynami ubytku ludności będzie malejąca liczba urodzeń oraz wzrost liczby zgonów. Na zmniejszenie się liczby ludności będą miały wpływ również migracje. Zakłada się, że w kolejnych latach prognozy odpływ migracyjny ludności z województwa będzie wyższy niż napływ.

Populacja województwa zmniejszy się o 7,7% do 2035 r. i o 16,5% do 2050 r. Ubytek ludności w większym stopniu będzie dotyczył miast. Prognozuje się, że do 2035 r. liczba mieszkańców miast zmniejszy się o 10,4% i wsi o 3,7%, natomiast do 2050 r. odpowiednio o 20,7% i o 10,5%. Współczynnik urbanizacji obniży się z 59,3% w 2013 r. do 56,3% w 2050 r.

Systematycznie zmniejszała się będzie liczba osób młodych, a wzrastała osób starszych. W latach 2013-2050 zbiorowość osób w wieku 20-34 lata zmniejszy się o połowę. Dwukrotnie wzrośnie natomiast liczba osób w wieku 65-84 lata, a prawie czterokrotnie w wieku 85 lat i więcej. Co oznacza, że proces starzenia się społeczeństwa w województwie warmińsko-mazurskim będzie przebiegać szybciej niż w kraju⁸

Według danych zawartych w Banku Danych Lokalnych w roku 2014 Gminę Biskupiec zamieszkiwało 19157 osób, w tym 9 316 mężczyzn i 9 841 kobiet. W porównaniu do 2010 roku spadek liczby ludności wyniósł 1,24%.

⁸Prognoza Demograficzna Na Lata 2014-2050 dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego

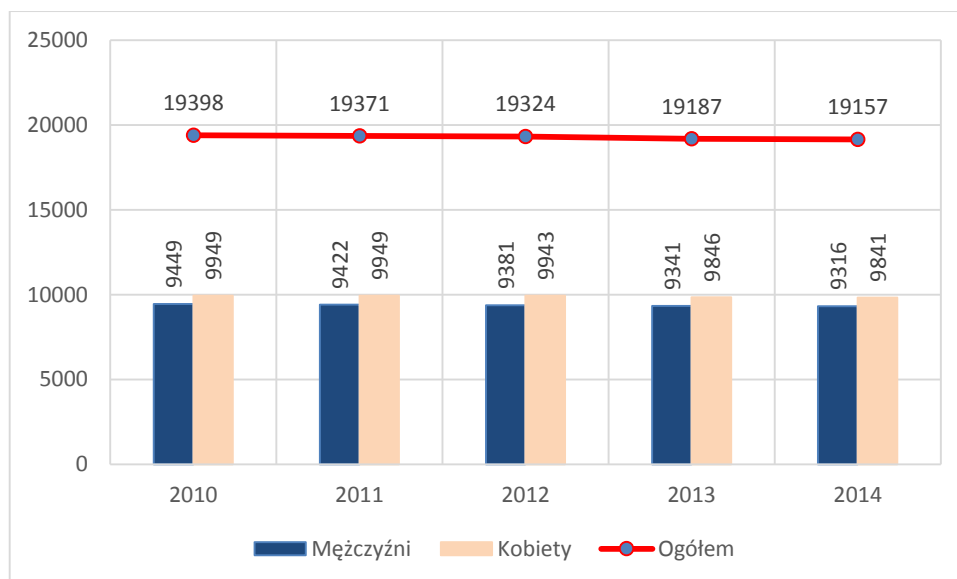

Tabela. Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci w Gminie Biskupiec w latach 2010-2014 (stan na dzień 31.12.2014)

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	osoba	19398	19371	19324	19187	19157
Mężczyźni	osoba	9449	9422	9381	9341	9316
Kobiety	osoba	9949	9949	9943	9846	9841

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres. Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci w Gminie Biskupiec w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli zawarto wybrane wskaźniki przedstawiające ludność w Gminie Biskupiec w latach 2010-2014.

Tabela. Wybrane wskaźniki przedstawiające ludność w Gminie Biskupiec w latach 2010-2014

	Jm	2010	2011	2012	2013	2014
Wskaźnik obciążenia demograficznego						
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	49,8	50,1	50,1	51,2	52,3
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	73,7	76,6	81,4	86,6	90,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	21,1	21,7	22,5	23,7	24,9
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
w wieku przedprodukcyjnym	%	19,1	18,9	18,4	18,1	18,0
w wieku produkcyjnym	%	66,8	66,6	66,6	66,2	65,7
w wieku poprodukcyjnym	%	14,1	14,5	15,0	15,7	16,3
Współczynnik feminizacji						
Ogółem	osoba	105	106	106	105	106
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki						
ludność na 1 km ²	osoba	67	67	67	66	66
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	28,1	-1,4	-2,4	-7,1	-1,6
saldo migracji						
Ogółem	osoba	-30	-5	-77	-125	-68
saldo migracji na 1000 osób						
Ogółem	osoba	-1,5	-0,3	-4,0	-6,5	-3,5
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób						
Ogółem	osoba	-0,10	0,36	-0,41	-1,45	-0,47

Źródło: Bank Danych Lokalnych

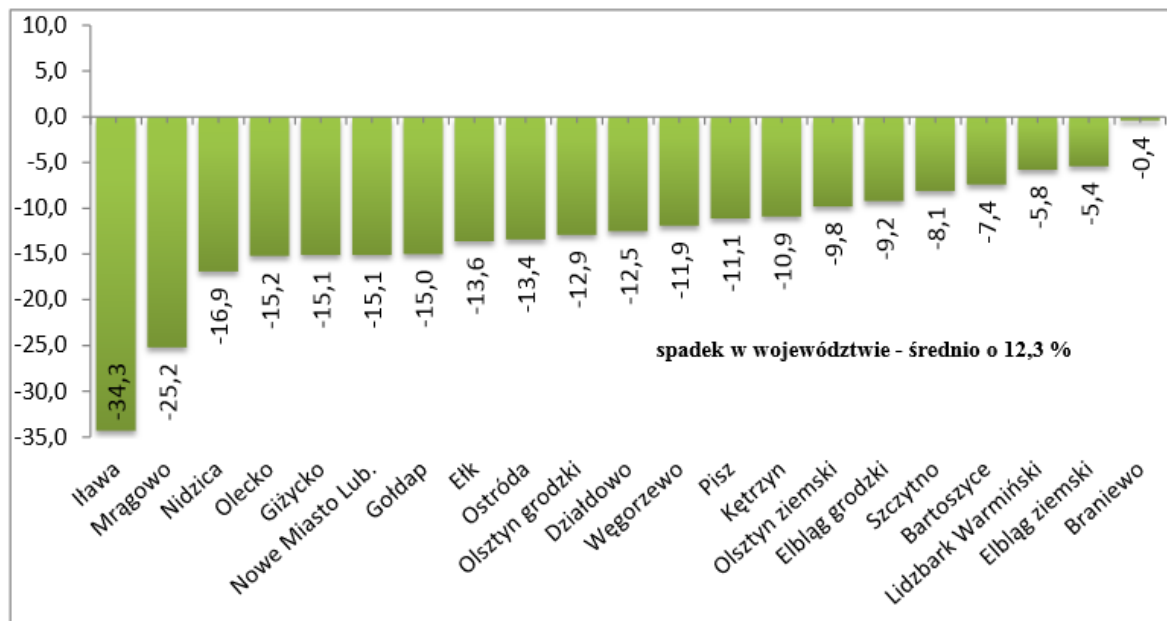
1.2.3. Rynek pracy (liczba i struktura pracujących, poziom bezrobocia, źródła utrzymania, dochody gospodarstw domowych)

Według danych zawartych w Informacji Nr 5/2014 o sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w maju 2014 roku, poziom bezrobocia w regionie wyniósł 102 617 osób. Liczba bezrobotnych w porównaniu do poprzedniego miesiąca zmniejszyła się o 6 249 osób, tj. o 5,7%. W analizowanym okresie poziom bezrobocia spadł we wszystkich powiatach województwa - przy czym największy procentowy spadek odnotowano w powiatach: iławskim (o 15,2%).

W porównaniu do maja ubiegłego roku, bezrobocie w województwie warmińsko-mazurskim zmniejszyło się o 14 368 osób, tj. o 12,3%. W okresie rocznym, procentowy spadek liczby bezrobotnych, w przedziale od 34,3% (w powiecie iławskim) do 0,4% (w powiecie braniewskim) wystąpił we wszystkich powiatach.

Wykres. Zmiany liczby bezrobotnych w % (maj 2013 - maj 2014)

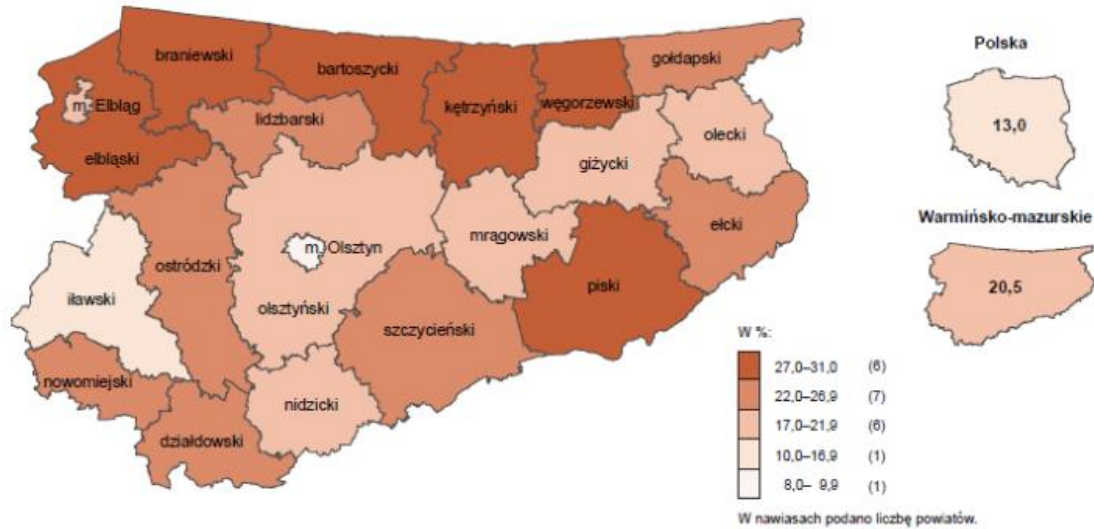
Źródło: Informacja Nr 5/2014 o sytuacji na rynku pracy w Województwie Warmińsko-Mazurskim - maj 2014r.

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim, w końcu kwietnia 2014 roku, ukształtowała się na poziomie 20,5%, w kraju zaś - 13,0%. W porównaniu do sytuacji sprzed roku, wysokość wskaźnika zarówno w kraju spadła o 1,0 pkt proc, a w regionie o 1,3 pkt proc. W odniesieniu do grudnia 2013 r. wartość stopy bezrobocia zmalała w województwie o 1,2 pkt proc., natomiast w kraju o 0,4 pkt proc.

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim jest zróżnicowana lokalnie. Poniżej średniej wojewódzkiej wartość stopy bezrobocia ukształtowała się w pięciu powiatach: M. Olsztyn - 8,0%, powiecie iławskim - 11,4%, M. Elbląg - 17,1%, powiecie giżyckim - 18,0% oraz w mrągowskim - 20,0%. Najwyższą stopę bezrobocia, wynoszącą 31,0%, w kwietniu 2014 roku, odnotowano w powiecie braniewskim. Wysoką wartością tego wskaźnika cechowały się również powiaty: piski - 30,8%, węgorzewski - 29,6%, kętrzyński - 29,3%, elbląski - 28,9% oraz bartoszycki - 28,6%.

Rysunek. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w kwietniu 2014 roku

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

W Gminie Biskupiec według danych Powiatowego Urzędu Pracy filia w Biskupcu w roku 2014 bezrobotnych było 1502 osoby, w tym z prawem do zasiłku 306 osób. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące stanu bezrobocia w Gminie Biskupiec w latach 2011-2014.

Tabela. Bezrobocie w Gminie Biskupiec w latach 2011-2014

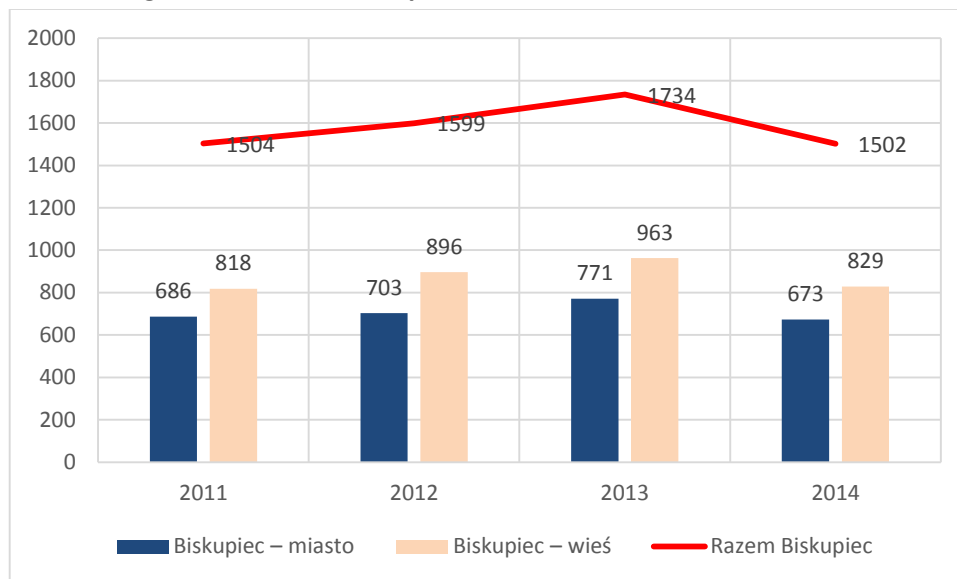
Jednostka organizacyjna	Ogółem bezrobotni				W tym z prawem do zasiłku			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Biskupiec - miasto	686	703	771	673	187	157	181	168
Biskupiec - wieś	818	896	963	829	158	163	156	138
Razem Biskupiec	1504	1599	1734	1502	345	320	337	306

Źródło. PUP Filia w Biskupcu

Bezrobocie w Gminie Biskupiec w latach 2010-2013 wzrastała. Największy wzrost odnotowano w roku 2013, kiedy to liczba bezrobotnych w stosunku do poprzedniego roku wzrosła ponad 8%. Z kolei w 2014 roku odnotowano duży, ponad 15% spadek liczby bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego. Liczba osób bezrobotnych w 2014 roku była mniejsza niż w analizowanym również 2011 roku.

Wykres. Bezrobocie ogółem w Gminie Biskupiec w latach 2011-2014

Źródło. Opracowanie własne

Rynek pracy w Biskupcu jest raczej płytki. Wśród osób pracujących, duża część zatrudniona jest w sektorze publicznym. Nie jest to zjawisko korzystne dla gospodarki, gdyż zatrudnienie w sektorze w dużej części nieprodukcyjnym jest poważnym obciążeniem dla gospodarki. Krótkoterminowo przynosi ono co prawda zmniejszenie bezrobocia i poprawę sytuacji wielu rodzin lecz długofalowo przekłada się na spowolnienie tempa wzrostu gospodarki.

Poniżej, na tabeli i na wykresach zaprezentowano informacje o bezrobotnych w rozbiciu na czas pozostawania bez pracy, wiek, wykształcenie i staż pracy według stanu na 31.12.2013 roku i 31.12.2014 roku.

Tabela. Bezrobotni w rozbiciu na czas pozostawania bez pracy, wiek, wykształcenie i staż pracy według stanu na 31.12.2013 roku i 31.12.2014 roku

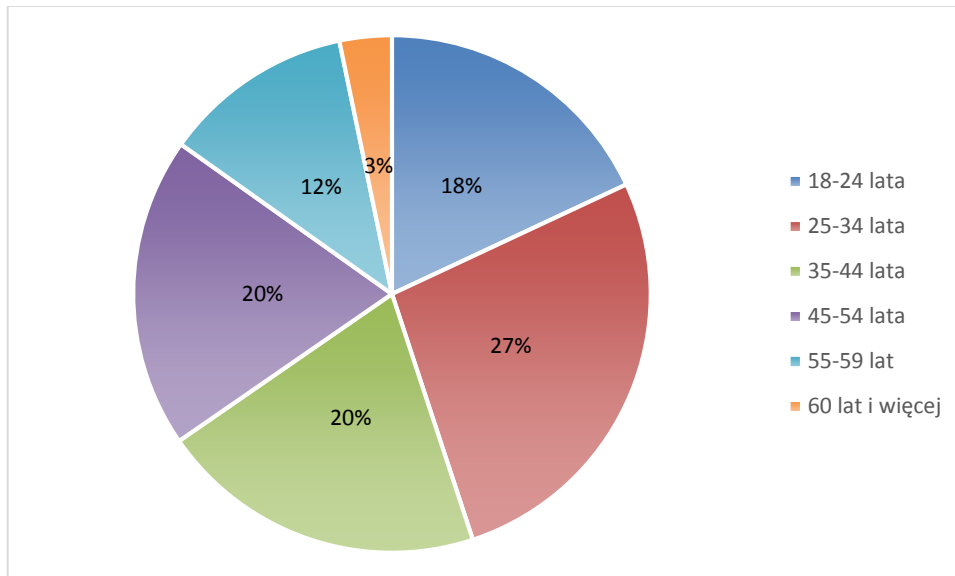
Wyszczególnienie		Gmina Biskupiec			
		2013		2014	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Czas	do 1	163	56	105	41
	1-3	341	156	328	159
	3-6	298	152	213	105
	6-12	329	163	261	143
	12-24	285	145	290	158
	Powyżej 24	318	188	305	178
Wiek	18-24	349	190	271	154
	25-34	472	264	404	239
	35-44	317	155	307	172
	45-54	356	176	292	152
	55-59	186	75	179	66
	60 lat i więcej	54	X	49	1
Wykształcenie	Wyższe	113	64	96	60
	Policealne i średnie zawodowe	258	153	235	143
	Średnie ogólnokształcące	212	140	189	133
	Zasadnicze zawodowe	567	244	467	207
	Gimnazjalne i poniżej	584	259	515	241
Staż	do 1 roku	213	137	184	122
	1-5	419	221	355	200
	5-10	289	137	249	130
	10-20	296	127	265	121
	20-30	186	69	154	55
	30 i więcej	92	20	88	14
	bez stażu	239	149	207	142
Ogółem		1734	860	1502	784

Źródło. PUP filia w Biskupcu

W 2014 roku najwięcej osób bez pracy zewidencjonowano w wieku 25-34. Kolejną grupę stanowiły osoby w wieku 45-54 lata i 18-24 lata. Najmniej było osób w wieku 60+.

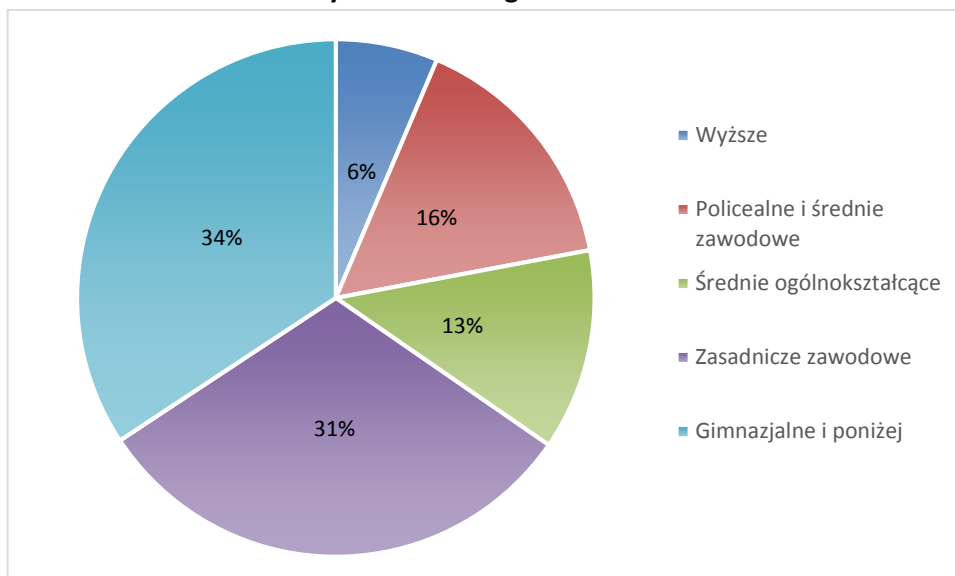
Rysunek. Bezrobotni w rozbiciu na wiek wg stanu na 31.12.2014 roku

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych PUP filia w Biskupcu

W 2014 roku najwięcej osób bez pracy posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Kolejną grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Najmniej osób bez pracy zarejestrowanych było w urzędzie z wykształceniem wyższym.

Rysunek. Bezrobotni w rozbiciu na wykształcenie wg stanu na 31.12.2014 roku

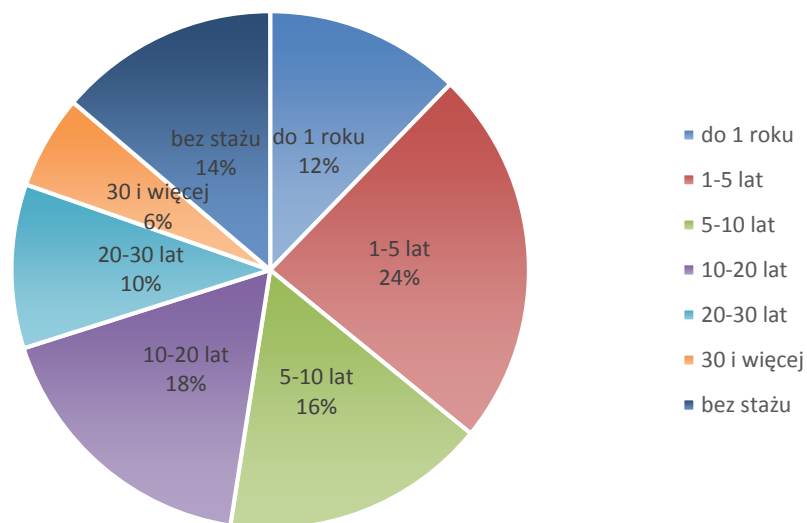

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych PUP filia w Biskupcu

W 2014 roku najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych było ze stażem pracy 1-5 lat. Kolejną grupę stanowiły osoby ze stażem 10-20 lat i 5-10 lat. Najmniej osób bez pracy zarejestrowanych było w urzędzie ze stażem 30 lat i więcej.

Rysunek. Bezrobotni w rozbiciu na staż wg stanu na 31.12.2014 roku

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych PUP filia w Biskupcu

1.2.4. Turystyka

Na poziom atrakcyjności gminy wpływają 2 czynniki: przyrodnicze i antropogeniczne okolice. Czynniki przyrodnicze, to walory przyrody, m.in.: rzeki, jeziora, lasy. Walory antropogeniczne dotyczą obiektów architektury, zabytkowych, historycznych i skansenów. Istotną rolę odgrywa również infrastruktura turystyczna tj.: baza noclegowa, gastronomiczna, szlaki/ścieżki turystyczne, oraz obiekty sportowe.

Gmina Biskupiec stanowi obszar atrakcyjny turystycznie ze względu na swoje uwarunkowania naturalne (jeziora, lasy, niski stopień zanieczyszczenia środowiska, obszary chronionego krajobrazu), ale również antropogeniczne. Dość dobrze rozwinięta jest baza turystyczna, którą stanowią hotele, ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty, schronisko młodzieżowe i gospodarstwa agroturystyczne znajdujące się w miejscowościach: Biesowo, Biskupiec, Najdymowo, Stanclewo, Węgój, Rukławki, Kobyłty, Czerwinka, Wilimy, Rzeck, Dębowo, Adamowo, Nowe Marcinkowo.

W Biskupcu funkcjonują w 2014 roku odnotowano ogółem 3 turystyczne obiekty noclegowe. W 2014 roku 3 694 osób skorzystało z noclegów, w tym 440 turystów zagranicznych. Liczba turystów na przestrzeni lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Odnotowano jednak znaczny spadek liczby turystów zagranicznych w latach 2013 i 2014 w stosunku do liczby w 2012 roku.

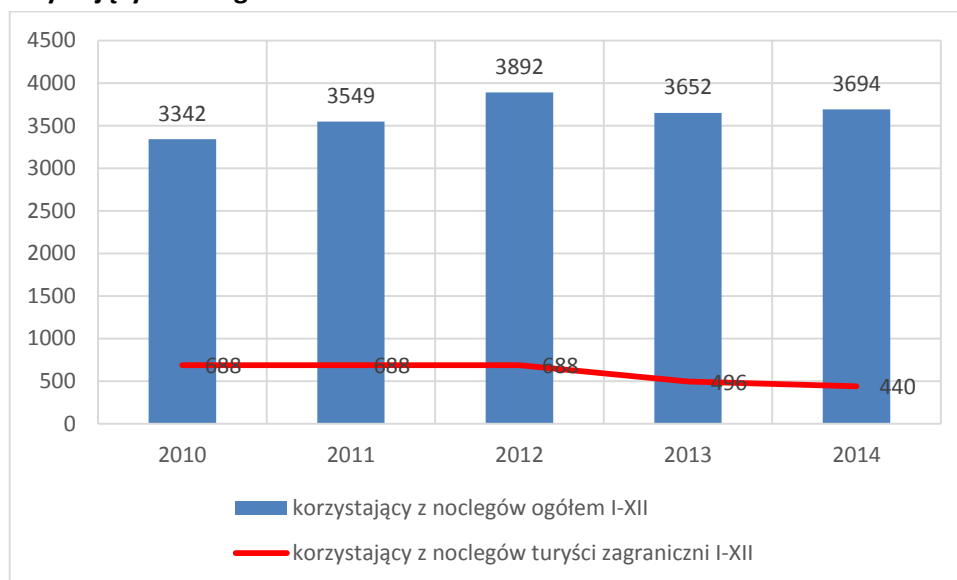

Tabela. Turystyczne obiekty noclegowe w latach 2010-2014

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
obiekty ogółem	ob.	5	5	6	6	6
Obiekty całoroczne	ob.	3	3	3	3	3

Źródło: Bank danych Lokalnych

Wykres. Korzystający z noclegów w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Biskupiec dysponuje ponad 300 km tras turystycznych do przebycia rowerem. Zróżnicowanie terenu oraz liczne atrakcje turystyczne na trasach powodują, że każdy może zaplanować indywidualnie swoją wycieczkę.

Trasa 1-długość trasy - 11km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Sadłowo;
- Zameczek;
- Biskupiec.

Trasa 2-długość trasy - 24km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Jałmuń;
- Bredynki;
- Biskupiec.

Trasa 3 - długość trasy 9 km.

Przebieg trasy:

- Biskupiec poligon;

- Sadłowo;
- Zameczek;
- Biskupiec.

Trasa 4 - długość trasy 11,5km

- Biskupiec;
- Rukławki;
- Najdymowo;
- Biskupiec.

Trasa 5 - długość trasy 54,5 km.

- Biskupiec;
- Tejstymy;
- Biesowo;
- Czerwonka;
- Biskupiec

Trasa 6 - wokół jeziora Dadaj - długość trasy 34,5km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Najdymowo;
- Droszewo;
- Wilimy;
- Kramerowo;
- Nasy;
- Rukławki;
- Biskupiec.

Trasa 7 - długość trasy 38.5 km.

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Bredynki;
- Otry;
- Samławki;
- Kabiny;
- Bęsia;
- Biskupiec.

Trasa 8 - długość trasy 18 km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Najdymowo;
- Bukowa Góra;

- Biskupiec.

Trasa 9- długość trasy 22 km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Rasząg;
- Botowo;
- Rudziska;
- Biskupiec.

Trasa 10 - długość trasy 17,1 km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Sadłowo;
- Bredynki;
- Sadłowo;
- Biskupiec.

Trasa 11 - długość trasy 19 km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Węgój;
- Labuchy;
- Biskupiec;

Trasa 12 - długość trasy 16,8 km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Zabrodzie;
- Rzeck;
- Biskupiec.

Trasa 13 - długość trasy 29,1 km

Przebieg trasy:

- Biskupiec;
- Rudziska;
- Kobyły;
- Biskupiec.

1.3. Rolnictwo

Gmina jest typowym obszarem rolniczym, na którym do podstawowych form gospodarowania zalicza się produkcję roślinną i hodowlę zwierząt. Większość gospodarstw prowadzi działalność ogólnorolną. W uprawach dominują zboża, rośliny okopowe, strączkowe, oleiste oraz warzywa, a w hodowli: trzoda chlewna, bydło i drób. Do analizy przyjęto dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 opracowanego przez GUS.

Tabela. Gospodarstwa rolne w Gminie Biskupiec - ogółem

	2010
Gospodarstwa rolne ogółem	
ogółem	758
do 1 ha włącznie	98
powyżej 1 ha razem	660
1-5 ha	293
1-10 ha	403
1-15 ha	473
5-10 ha	110
5-15 ha	180
10 -15 ha	70
5 ha i więcej	367
10 ha i więcej	257
15 ha i więcej	187

Źródło: Bank Danych Lokalnych - Powszechny Spis Rolny 2010

W 2010 roku w Gminie Biskupiec było 758 gospodarstw. Największą grupę stanowią gospodarstwa do 15ha, w tym 473 gospodarstwa o wielkości 1-15ha i 403 gospodarstwa o wielkości 1-15ha.

Tabela. Gospodarstwa rolne z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów

	2010
Ogółem	343
zboża razem	275
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	270
ziemniaki	167
uprawy przemysłowe	9
buraki cukrowe	0
rzepak i rzepik razem	8
strączkowe jadalne na ziarno razem	4
warzywa gruntowe	4

Źródło: Bank Danych Lokalnych - Powszechny Spis Rolny 2010

1.4. Sfera gospodarcza

W gminie rozwinięty jest przemysł budowlany, metalowy, drzewny, rolno-spożywczy; rozwinięta jest sieć usług o zróżnicowanej strukturze i handel.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Gminie Biskupiec wynosiła pod koniec 2014 roku 1452. W tym 61 podmiotów należało do sektora publicznego, pozostałe 1391 tworzy sektor prywatny. 315 firm zarejestrowanych było w dziale budownictwo, 71 w dziale: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Tabela. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON (Podmioty wg sektorów własnościowych) w latach 2010-2014 roku

	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1392	1397	1405	1446	1452
sektor publiczny - ogółem	56	58	58	59	61
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	19	20	23	24	25
sektor publiczny - spółki handlowe	3	3	3	3	3
sektor prywatny - ogółem	1336	1339	1347	1387	1391
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gosp.	1027	1014	1013	1037	1043
sektor prywatny - spółki handlowe	44	62	59	68	69
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagr.	6	5	5	7	7
sektor prywatny - spółdzielnie	8	8	8	9	8
sektor prywatny - fundacje	2	3	3	3	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	47	48	49	52	53

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON (Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007) w latach 2010-2014 roku

	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	392	1397	1405	1446	1452
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	59	63	66	79	71
przemysł i budownictwo	282	281	295	312	315
pozostała działalność	1051	1053	1044	1055	1066

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela poniżej przedstawia wybrane wskaźniki opisujące podmioty gospodarcze na terenie Gminy Biskupiec.

Tabela. Wybrane wskaźniki opisujące podmioty gospodarcze na terenie Gminy Biskupiec w latach 2010-2014

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	718	721	727	754	758
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	80	64	69	80	66
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed.gosp.	51	57	58	49	58
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	jed.gosp.	53	52	52	54	54
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	7,9	7,9	7,9	8,2	8,3
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed.gosp.	25	26	27	29	29
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed.gosp.	120	97	104	121	101

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Firmy zarejestrowane na terenie miasta są niewielkie. Jednak z uwagi na swój niewielki potencjał konkurują z dużymi firmami niskimi kosztami produkcji. Są to z reguły przedsiębiorstwa rodzinne, których dochód służy na bieżące utrzymanie rodziny.

Analizując ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miastach powiatu olsztyńskiego należy stwierdzić, że Biskupiec należy do miast o średniej ich ilości.

Dostępne tereny inwestycyjne:

Gmina dysponuje terenami inwestycyjnymi na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 16 i 57. Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego PU - tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej⁹.

Tereny objęte są Warmińsko-Mazurską Specjalną Strefą Ekonomiczną. Gmina oferuje świetnie zlokalizowane, w pełni uzbrojone tereny inwestycyjne. Konkurencyjność oferty zawdzięcza wygodnym połączeniom komunikacyjnym. Krzyżują się tu dwie drogi tranzytowe Nr 57 i Nr 16, łącząca Białoruś z portami Gdańska i Gdyni. Przez miasto przebiega linia kolejowa Olsztyn-Czerwonka-Mrągowo-Mikołajki-Ełk. Oferowane tereny są zarówno atrakcyjne pod względem inwestycyjnym, jak i turystycznym. Niskie koszty prowadzenia działalności gospodarczej i zatrudnienia zwiększają atrakcyjność lokowania biznesu w mieście. Najlepszą rekomendacją jest szybkie tempo rozwoju i unowocześniania infrastruktury w Biskupcu¹⁰.

⁹ Aktualny wykaz działek na <http://invest.biskupiec.pl>

¹⁰ Więcej informacji znajduje się na stronie <http://invest.biskupiec.pl>

1.4.1 Główni pracodawcy

Na terenie Gminy Biskupiec funkcjonują istotniejsze firmy:

- Neotherm sp. z o.o. sp. komandytowa;
- Zakłady Mięsne Warmia;
- Telmex Sp. z o.o. Zakład MMI Sleeping w Biskupcu;
- VBS Polska;
- Polskie Nasiona Traw SOWUL & SOWUL Sp. z o.o.;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe P.P.U.H. POMAROL S.A.;
- Warmińska Fabryka Okien POSTĘP Sp. z o.o.;
- TRAK-MET.

Istotni pracodawcy sektora publicznego:

- Urząd Miejski w Biskupcu;
- Szpital Powiatowy w Biskupcu.

Obiekty turystyczno-noclegowe na terenie Gminy Biskupiec to:

- Hotelik Atelier ul. Mickiewicza 31 Biskupiec;
- Stara Kaflarnia ul. Wojska Polskiego 1 Biskupiec;
- Pensjonat „Słoneczny Brzeg” Rukławki 100;
- Ośrodek Hotelowo-Wypoczynkowy „FRAJDA” Wilimy 1;
- Pensjonat „Gościniec POD DĘBEM” Wilimy 5;
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „NAD DYMREM” ul. Chrobrego 13 Biskupiec.

Tabela. Agroturystyka i pokoje gościnne na terenie Gminy Biskupiec

L.p.	Nazwa własna obiektu	Adres obiektu
1.	Teresa Golan	Najdymowo 100
2.	Alfred Gorący	Stanclewo 21
3.	Jakimiak Zenon	Najdymowo 96
4.	Jesionowska Teresa	Węgój 84
5.	Kaczmarczyk Magdalena	Najdymowo 97
6.	Siedlisko „Korków” Korkuć Halina Andrzej	Kamionka 14
7.	Możejko Andrzej	Biesowo 51
8.	Dom agroturystyczny Jerzy Peptowski	Rzeck 72
9.	VIVO Akademia Możliwości Karażniewicz Robert Joanna Romanowska	Rukławki 2
10.	Taube Lidia Józef	Dębowo 5
11.	Wasilewska Małgorzata	Rukławki 36A
12.	Gospodarstwa agroturystyczne Zięba Jacek Katarzyna	Adamowo 5
13.	Dom nad Jeziorem Goerke Krystyna Hans	Rasąg 18
14.	Ziółkowski Elżbieta Zygmunt	Nowe Marcinkowo 20
15.	Agroturystyka „Bejnar”	Stryjewo 7
16.	Domek letniskowy Roman Kowalczyk	Wilimy
17.	Domek z bali Paweł Hejchel	Rukławki

Źródło: *biskupiec.pl*

1.5. Infrastruktura techniczna

1.5.1. Infrastruktura komunikacyjna

Gmina Biskupiec stanowi węzeł komunikacyjny, gdzie krzyżują się szlaki komunikacji drogowej. Wśród dróg przechodzących przez teren gminy najwyższą rangą jest droga krajowa nr 16 stanowiąca połączenie Augustów-Olsztyn-Grudziądz-Dolna Grupa. Docelowo wymieniona droga ma zostać podniesiona do roli drogi ekspresowej. Ponadto przez teren Miasta Biskupiec przebiega szlak komunikacyjny - DK nr 57 łączący Bartoszyce-Szczytno-Pułtusk. Układ komunikacyjny gminy stanowią również drogi wojewódzkie. Są to:

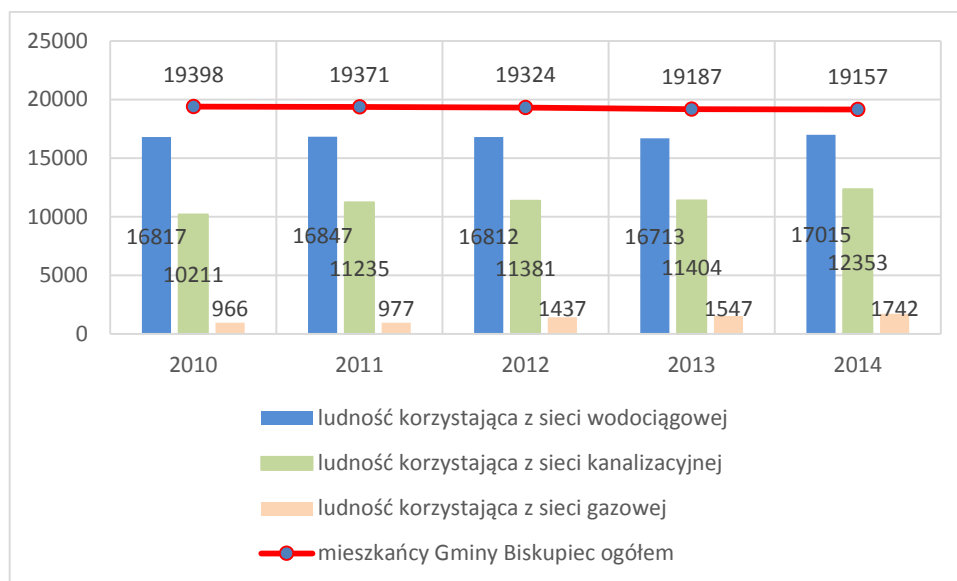
- DW nr 590 Barciany-Korsze-Reszel-Biskupiec;
- DW nr 596 Mnichowo-Bęsia-Biskupiec.

1.5.2. Ochrony środowiska: wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami, gazowa, elektryczna i ciepła (w tym stan infrastruktury i liczba osób z niej korzystających)

Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej na tle ludności ogółem.

Wykres. Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej na tle ludności ogółem w gminie w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Infrastruktura wodociągowa

Stopień zwodociągowania Gminy Biskupiec wynosi 98,9% w mieście, na wsi 76,3%. W całej gminie istnieje 2363 sztuk przyłączy wodociągowych. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w Gminie Biskupiec wynosi 260 km.

Tabela. Wybrane dane statystyczne - wodociągi

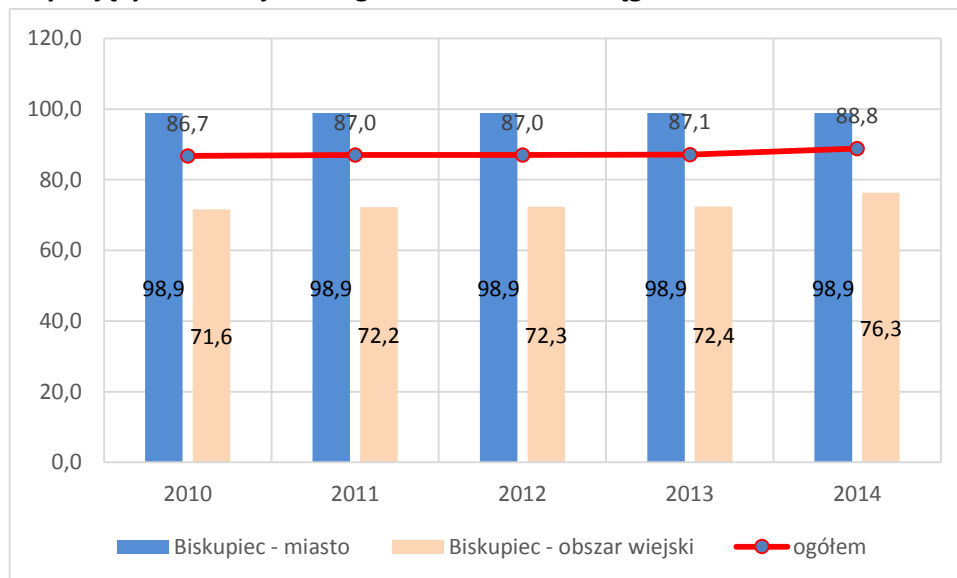
	Jm	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	256,3	258,2	258,2	258,2	260,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2266	2324	2339	2356	2363
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	530,2	569,1	524,0	483,2	487,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	10601	10590	10554	10512	10486
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	16817	16847	16812	16713	17015

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku 88,8% osób korzystało z sieci wodociągowej, z czego aż 98,9%, to osoby mieszkające w mieście. Na wsi z instalacji wodociągowej korzysta 76,3% osób.

Wykres. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności-wodociągi w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne

Obecnie zapotrzebowanie na wodę dla 100% populacji w Mieście Biskupiec pokrywane jest z wodociągów miejskich, na bazie pięciu studni głębinowych i dwóch stacji uzdatniania wody.

Na terenie gminy pracują dwie stacje podwyższania ciśnienia o wydajności (Biskupiec ul. Chrobrego o wydajności 30- 100 m³/h, Zabrodzie o wydajności 20-80 m³/h). W Biskupcu znajdują się dwie stacje uzdatniania wody przy ul. Leśnej oraz ul. Wojska Polskiego.

Woda ze Stacji Uzdatniania Wody w Biskupcu jest pompowana do następujących miejscowości: Adamowo, Lipowo, Parleza Wielka, Bredynki, Stanclewo, Sadowo, Borki Wielkie, Węgoj, Stryjewo, Łabuchy, Kramarka, Zabrodzie, Botowo Dworzec, Labuszewo, Dymier, Botowo, Rasząg, Józefowo, Rzeck, Rukławki, Nasy, Kojtryny, Gęsikowo.

Infrastruktura kanalizacyjna

System zbiorczy kanalizacji dostępny jest dla dziesięciu miejscowości, co stanowi ponad 10% całej gminy. Kanalizację posiadają Miasto Biskupiec oraz miejscowości Czerwonka, Najdymowo, Droszewo, Rukławki i Wilimy, Kojtryny, Nasy, Kramarka i Biskupiec-Kolonia Trzecia. Na terenie Miasta Biskupiec istnieje sieć kanalizacji ogólnospławnej dla terenu Starego Miasta, sieć kanalizacji rozdzielczej - częściowa kanalizacja sanitarna i deszczowa oraz sieć kanalizacji deszczowej.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 104,6 km. Do kanalizacji z odprowadzeniem do sieci podłączonych jest 1454 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2011-2014 długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 26,2 km. W 2014 roku 64,5% osób korzystało z sieci kanalizacyjnej.

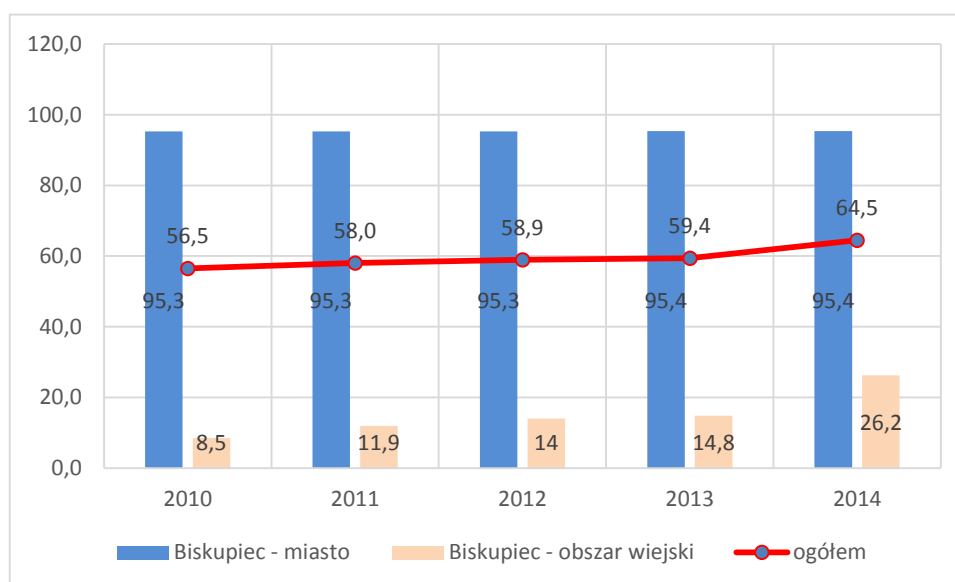

Tabela. Wybrane dane statystyczne - kanalizacja

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Km	70,3	85,1	91,7	96,5	104,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1191	1288	1336	1364	1454
ścieki odprowadzone	dam3	448	441	451	484,0	453,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	10211	10203	10172	10135	10112
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	10211	11235	11381	11404	12353

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności - kanalizacja

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie Gminy znajduje się 1 oczyszczalnia ścieków w Rzecku obsługująca biskupiecką aglomerację oraz 2 kontenerowe oczyszczalnie ścieków w Biesowie i Mojtynach obsługują wsie (Biesowo, Kamionka, Mojtyny). Jest ona przystosowana do odbioru ścieków doprowadzonych kanalizacją grawitacyjną oraz dowożonych wozami asenizacyjnym i z terenu gminy. Oczyszczalnia została oddana do eksploatacji w 1989 roku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 2 800 m³/dobę. Obiekt posiada duże możliwości przyjęcia dodatkowej ilości ścieków. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Dymer.

W 2003r. dokonano modernizacji oczyszczalni ścieków polegającej na zmniejszeniu jej maksymalnej przepustowości do 2 900m³/dobę ze względu na ograniczenie rozwoju przemysłu i hodowli na terenie gminy; zastosowaniu nowoczesnych urządzeń oczyszczania pozwalających na usuwanie biogenów.

Na terenie gminy znajdują się jeszcze 2 kontenerowe oczyszczalnie ścieków w Biesowie i Kamionce. Oczyszczalnia w Kamionce obsługuje 2 miejscowości Kamionkę i Mojtyny.

Infrastruktura deszczowa

Sieć kanalizacji deszczowej na terenie Miasta Biskupiec jest wykonana z rur kamionkowych od Ø200mm do Ø 300mm, oraz z rur betonowych od Ø200mm do Ø 800mm oraz z rur PCV do Ø 200-250mm.

1.5.3. Infrastruktura ciepła

Na terenie gminy istnieje, ale nie jest użytkowany centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Gospodarka ciepła na terenie Miasta i Gminy Biskupiec opiera się na kotłowniach lokalnych i indywidualnych źródłach ciepła opalanych paliwem stałym. W Mieście Biskupiec główne źródło energii cieplnej stanowią lokalne kotłownie o mocy zainstalowanej min. 1 MW każda. Pozostałymi źródłami ciepłymi o dużym rozproszeniu na terenie miasta są kotłownie zakładów przemysłowych oraz budynków użyteczności publicznej.

Na terenie miasta znajdują się sieci ciepłe ułożone w technologii tradycyjnej, jako sieci dwuprzewodowe zasilające odbiory ciepłe bezpośrednio (instalacje c.o.) z kotłów niskoparametrycznych. Stan techniczny urządzeń ciepłowniczych pracujących w mieście jest średni i zły, a urządzenia są nieefektywne i nieekonomiczne. Szczególne obawy budzi system przesyłowy (sieci ciepłe) ze względu na długi już okres eksploatacji. Tak, więc istniejące rozwiązania techniczne zaopatrzenia w ciepło nie są przystosowane do optymalnego gospodarowania paliwem i otrzymywania z niego energii cieplnej.

Konieczna jest kompleksowa modernizacja systemów ciepłowniczych i grzewczych, w zakresie przesyłu oraz odbioru energii cieplnej. Sieci ciepłe wybudowane w technologii kanałowej, charakteryzują się dużymi stratami przesyłu spowodowanymi częstymi awariami (pękanie rurociągów), złym stanem izolacji cieplnej oraz małą odpornością na warunki zewnętrzne.

Na terenie gminy brak jest planów i prognoz dotyczących powstania systemu ciepłowniczego w przyszłości. Ze względu na rolniczy charakter gminy, znaczne rozproszenie zabudowy oraz stosunkowo niewielkie zapotrzebowanie na ciepło, realizacja przedsięwzięcia związanego z uruchomieniem przedsiębiorstwa ciepłowniczego obsługującego mieszkańców gminy, byłaby bardzo kosztowna i najprawdopodobniej ekonomicznie nieuzasadniona.

Nieefektywne systemy grzewcze, niedocieplenie budynków powoduje wzrastanie poziomu zanieczyszczeń, co negatywnie wpływa na środowisko naturalne i stan powietrza atmosferycznego. Dlatego też konieczne jest podjęcie działań zapobiegawczych, zwłaszcza ze względu na utrzymanie wysokiej jakości powietrza w tzw. Zielonych płucach Polski. Ponadto bardzo ważne jest zwiększenie ilości obiektów korzystających z odnawialnych źródeł energii, w tym energii słonecznej, wiatrowej i biomasy, co przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

1.5.4. Infrastruktura energetyczna

Istniejąca sieć energetyczna SN-15 kV i nn-0,4 kV w pełni pokrywa zapotrzebowanie użytkowników z terenu miasta i gminy na energię elektryczną. Stan techniczny sieci SN-15 kV jest zadowalający, nie mniej jednak sieć ta dostosowana jest do obecnych potrzeb i nie może być wykorzystana dla odbiorców przewidywanych w planach zagospodarowania przestrzennego. Konieczna modernizacja i rozbudowa sieci SN-15 kV i niskiego napięcia 380/220 V odbywać się będzie sukcesywnie wraz z realizacją przewidywanego programu urbanistycznego. Na terenach o zabudowie intensywnej, wielorodzinnej i przemysłowej przewiduje się budowę linii kablowych i wnetrzowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV typu miejskiego, natomiast na terenach peryferyjnych o zabudowie rozproszonej dalszą rozbudowę sieci napowietrznej i słupowych lub wieżowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

1.5.5. Infrastruktura gazowa

Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy wyniosła 2013 roku 30211m, w tym sieci przesyłowej 12280m i rozdzielczej 17931m.

Tabela. Wybrane dane statystyczne - sieć gazowa

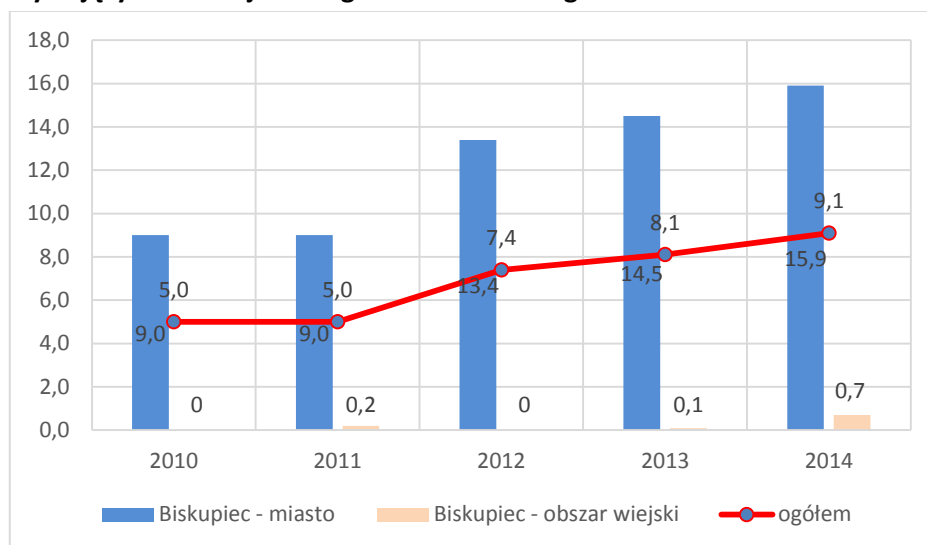
	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci ogółem w m	M	2800	28726	29489	29842	30211
długość czynnej sieci przesyłowej w m	M	12280	12280	12280	12280	12280
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	M	15720	16446	17209	17562	17931
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	146	170	183	188	221
odbiorcy gazu	gosp.	288	287	446	488	653
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	189	186	377	416	579
odbiorcy gazu w miastach	gosp.	288	283	445	487	636
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	1277,70	1179,30	1443,8	1383,4	1434,2
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	299,8	281,8	520,7	618,8	658,8
ludność korzystająca z sieci gazowej	Osoba	966	977	1437	1547	1742

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku 9,1% osób korzystało z sieci gazowej, z czego 15,9%, to osoby mieszkające w mieście. Jedynie 0,7% osób na wsi korzystało z sieci gazowej.

Wykres. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności-sieć gazowa

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.5.6. Sieć teleinformatyczna

Miasto i Gmina Biskupiec posiada odpowiednią infrastrukturę umożliwiającą dostęp mieszkańcom a także turystom dostęp do sieci telefonicznej a także internetowej. Głównymi dostawcami usług teleinformatycznych w gminie są: Orange Polska, Netia, Multimedia - Internet bezprzewodowy, Avis s.c., Kompleks Czary Narkiewicz, operatorzy telefonii komórkowej.

Ponadto w centrum miasta, na Placu Wolności, zlokalizowany jest tzw. Hot spot zapewniający bezpłatny Internet wszystkim mieszkańcom a także turystom.

1.6. Infrastruktura społeczna

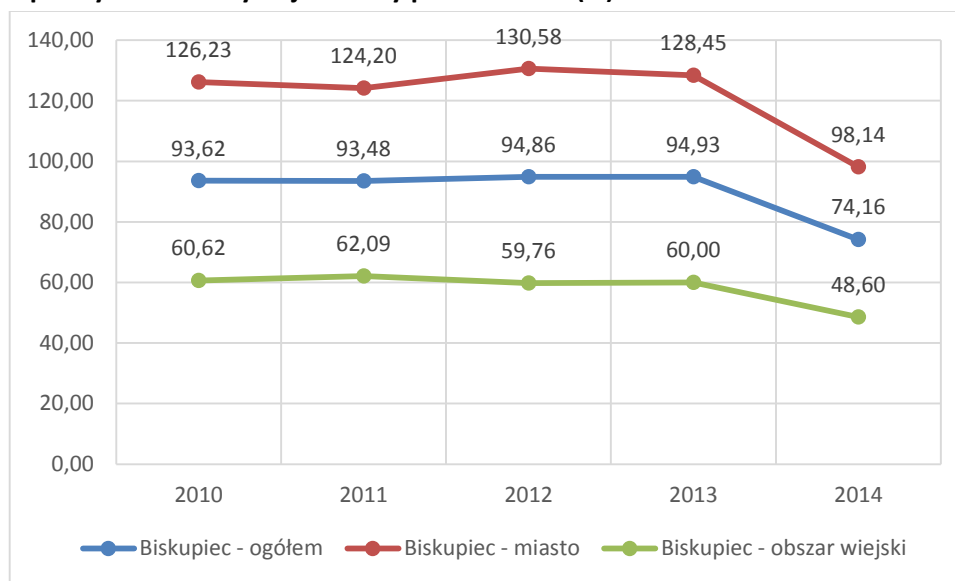
1.6.1 Infrastruktura edukacyjna

Od wyposażenia w infrastrukturę społeczną zależy w dużej mierze rozwój gospodarczy danego obszaru, atrakcyjność życia na wsi, aktywność społeczna w danym środowisku. Dobra struktura sprzyja korzystnym zmianom warunków życia na wsi.

W Gminie Biskupiec poziom skolaryzacji netto wynosił w szkołach podstawowych w roku 2010: 93,62%, w roku 2014: 74,16% (spadek o 20,79%), w gimnazjach w roku 2010: 92,58%, w roku 2014: 63,85% (spadek o 31,03%). Na poniższym wykresie przedstawiano poziom solaryzacji w Gminie Biskupiec, w szkołach podstawowych i gimnazjach w podziale na miasto i obszar wiejski.

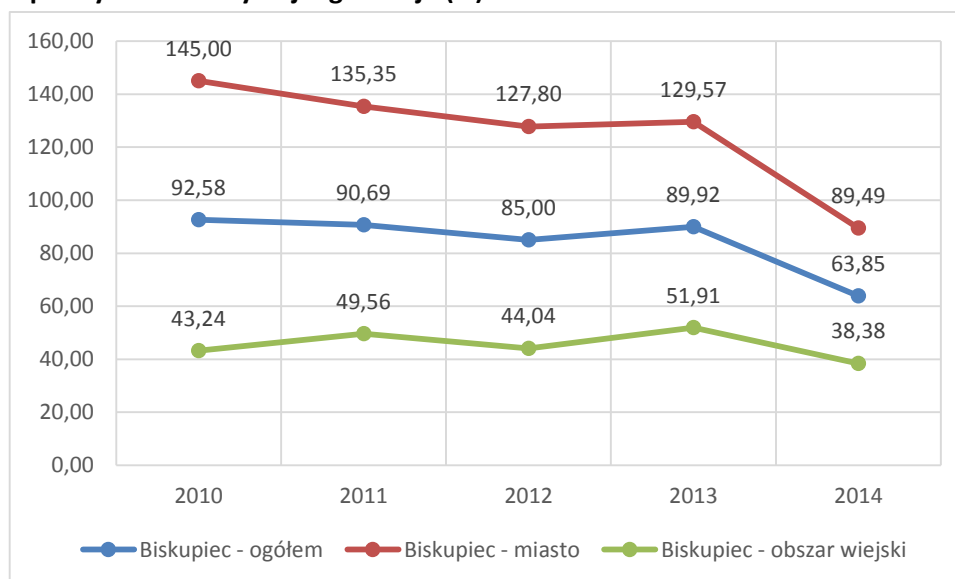

Wykres. Współczynnik skolaryzacji - szkoły podstawowe (%)

Źródło. Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres. Współczynnik skolaryzacji - gimnazja (%)

Źródło. Opracowanie własne na podstawie GUS

W poniższych tabelach przedstawiono stan organizacji szkół oraz przedszkoli z terenu Gminy Biskupiec.

Tabela. Stan organizacji szkół w roku szkolnym 2013/2014, 2014/2015 - placówki publiczne

Rodzaj i nazwa szkoły		2014/2015				2013/2014		
		Klasy	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziałach	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziałach
Biskupiec Sp nr 2	SP	0	37	2	18,50	28	1	28,00
		1	59	3	24,00	50	2	25,00
		2	49	2	19,67	89	4	22,25
		3	91	4	22,75	50	2	25,00
		4	50	2	25,00	56	2	28,00
		5	55	2	27,50	61	3	20,33
		6	61	3	20,33	72	3	24,00
	Razem:		402	18		406	17	
Biskupiec Sp nr 3	SP	0	21	1	23,00	38	2	19,00
		1	85	4	21,25	70	3	23,33
		2	64	3	21,33	78	3	26,00
		3	76	3	25,33	56	2	28,00
		4	52	2	26,00	62	3	20,67
		5	62	3	20,67	72	3	24,00
		6	71	3	23,67	57	3	19,00
	Razem:		431	19		433	19	
Czerwinka ZS	SP	0	19	1	9,00	23	1	23,00
		1	17	1	17,00	14	1	14,00
		2	14	1	14,00	20	1	20,00
		3	21	1	21,00	17	1	17,00
		4	17	1	17,00	18	1	18,00
		5	17	1	17,00	20	1	20,00
		6	19	1	19,00	20	1	20,00
	Razem SP:		124	7		132	7	
	Gimnazjum	1	20	1	20,00	20	1	20,00
		2	21	1	21,00	19	1	19,00
		3	19	1	19,00	22	1	22,00
	Razem GM:		60	3		61	3	
	Ogółem:		184	10		193	10	
Kobuły ZS	SP	0	25	1	25,00	18	1	18,00
		1	17	1	17,00	19	1	19,00
		2	20	1	20,00	14	1	14,00
		3	14	1	14,00	23	1	23,00
		4	23	1	23,00	10	1	10,00
		5	13	1	13,00	13	1	13,00
		6	13	1	13,00	12	1	12,00
	Razem SP:		125	7		109	7	
	Gimnazjum	1	27	1	27,00	31	1	31,00
		2	29	1	29,00	15	1	15,00
		3	13	1	13,00	18	1	18,00
	Razem GM:		69	3		64	3	
	Ogółem:		194	10		173	10	
Biskupiec GM nr 1	Gimnazjum	1	120	5	24,00	104	4	26,00
		2	109	4	27,25	111	4	27,75
		3	107	4	26,75	104	4	26,00
	Razem:		336	13		319	12	
Ogółem			1547	70		1524	68	

Źródło. Sprawozdanie o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2014/2015

W roku szkolnym 2014/2015 w szkołach publicznych uczyło się 1547 uczniów, podczas gdy w roku szkolnym 2013/2014 liczba uczniów wynosiła 1524. Różnica wynosi 23 uczniów, co stanowi 1,02% wzrost liczby uczniów w stosunku do roku szkolnego 2013/2014. Biorąc pod uwagę poszczególne placówki największy wzrost odnotowano w Gimnazjum nr 1 w Biskupcu oraz Zespole Szkół w Kobałtach, natomiast spadek nastąpił w Szkole Podstawowej nr 2, w Szkole Podstawowej nr 3 oraz w Zespole Szkół w Czerwonce.

Tabela. Stan organizacji szkół w roku szkolnym 2013/2014, 2014/2015 - placówki niepubliczne

Rodzaj i nazwa szkoły		2014/2015				2013/2014		
		Klasy	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziałach	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziałach
Bredynki Sp	SP	0						
		1	12	1	12,00	7	1	7,00
		2	7	1	7,00	14	1	14,00
		3	17	1	17,00	9	1	9,00
		4	9	1	9,00	7	1	7,00
		5	8	1	8,00	10	1	10,00
		6	9	1	9,00	7	1	7,00
	Razem:		62	6		54	6	
Węgój ZS	SP	0				10	1	10,00
		1	12	1	12,00	16	1	16,00
		2	15	1	15,00	10	1	10,00
		3	10	1	10,00	13	1	13,00
		4	14	1	14,00	7	1	7,00
		5	11	1	11,00	8	1	8,00
		6	11	1	11,00	15	1	15,00
	Razem:		73	6		79	7	
	Gimnazjum	1	16	1	16,00	18	1	18,00
		2	18	1	18,00	8	1	8,00
		3	8	1	8,00	13	1	13,00
	Razem:		42	3		39	3	
	Ogółem:		115	9		118	10	
Katolickie Gimnazjum Społ. w Biskupcu	Gimnazjum	1	17	1	17,00	24	1	24,00
		2	23	1	23,00	19	1	19,00
		3	19	1	19,00	40	2	20,00
	Razem:		59	3		83	4	
Borki Sp	SP	1	10	1	10,00	7	1	7,00
		2	5	1	5,00	6	1	6,00
		3	4	1	4,00	4	1	4,00
		4	4	1	4,00	11	1	11,00
		5	9	1	9,00	3	1	3,00
		6	3	1	3,00	9	1	9,00
	Razem:		35	6		40	6	
Niepub. SP w Biskupcu	SP	0	26	1	26,00	44	2	22,00
		1	37	2	18,50	9	1	9,00
		2	8	1	8,00	0	0	0
	Razem:		71	4		53	3	
Ogółem			342	28		348	29	

Źródło. Sprawozdanie o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2014/2015

W roku szkolnym 2014/2015 w szkołach niepublicznych uczyło się 342 uczniów, podczas gdy w roku szkolnym 2013/2014 liczba uczniów wynosiła 348. Średnia liczebność klas w roku szkolnym 2014/2015 w niepublicznych szkołach podstawowych wynosiła 11 uczniów. W przypadku gimnazjów średnia liczebność w klasach wynosiła w ZS w Węgoju 14 uczniów, w Katolickim Gimnazjum Społecznym w Biskupcu 20 uczniów.

Tabela. Stan organizacji przedszkoli publicznych i niepublicznych w roku szkolnym 2013/2014, 2014/2015

		2014/2015		2013/2014	
	Wiek	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
Przedszkole Samorządowe nr 5 w Biskupcu	3-4 latki	136	6	137	6
	5 latki				
	6 latki				
	Razem:	136	6	137	6
Niepubliczne przedszkole "Jacek i Agatka" w Biskupcu	3-4 latki	169	7	172	7
	5 latki				
	6 latki				
	Razem:	169	7	172	7
Punkt Przedszkolny w Nowym Marcinkowie	3-4 latki	24	1	25	1
	5 latki				
	Razem:	24	1	25	1
Zespół Wychowania Przedszkolnego w Kobułtach	3-4 latki	14	1	16	1
	5 latki				
	Razem:	14	1	16	1
Zespół Wychowania Przedszkolnego w Węgoju	3-4 latki	16	1	10	1
	5 latki				
	Razem:	16	1	10	1
Punkt Przedszkolny w Bredynkach	3-4 latki	27	2	32	2
	5-6 latki				
	Razem:	27	2	32	2
Niepubliczne Przedszkole „Bajka” Biskupiec	3-4 latki	34	3	52	3
	5 latki				
	Razem:	34	3	52	3
Punkt Przedszkolny w Borkach	3-4 latki	15	2	15	2
	5-6 latki				
	Razem:	15	2	15	2
Ogółem:		435	23	459	23

Źródło. Sprawozdanie o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2014/2015

1.6.3. Infrastruktura kulturalna

W 2014 roku w Gminie Biskupiec funkcjonowało 5 placówek bibliotecznych. Na jedną placówkę biblioteczną w 2014 przypadało 3831 osób.

Tabela. Dane dotyczące bibliotek w Gminie Biskupiec

	j.m.	2010	2011	2012	2013	2014
PLACÓWKI BIBLIOTECZNE						
biblioteki i filie	ob.	5	5	5	5	5
pracownicy bibliotek	osoba	12	11	10	10	10
księgozbiór	wol.	61776	60816	62542	61735	71275
czytelnicy w ciągu roku	osoba	3547	3418	3475	3288	3140
obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	ob.	1	1	1	1	1
obiekt przystosowany dla użytkowników niewidzących i słabowidzących	ob.	-	-	-	1	1
BIBLIOTEKI - WSKAŹNIKI						
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	2771	3229	3221	3837	3831
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	3674,3	3189,1	3147,2	3260,0	3222,6
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	183	176	180	171	164
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	17,3	17,0	16,6	16,1	15,7

Źródło. Bank Danych Lokalnych

Gminne instytucje związane z działalnością kulturalną:

- Biskupiński Dom Kultury;
- Dom Pracy Twórczej „Sorboma”;
- Miejska Biblioteka Publiczna w Biskupcu;
- Biblioteka Pedagogiczna w Biskupcu;
- świetlice wiejskie (23 szt.).

1.6.4. Ochrony zdrowia i opieki społecznej

W Gminie Biskupiec ilość gospodarstw domowych ogółem korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego stale wzrasta. Z poziomu 935 w 2010 roku do 1095 w 2014 roku - wzrost o prawie 15%. Wzrost odnotowano jednak jedynie w przypadku gospodarstw domowych powyżej kryterium dochodowego. W przypadku gospodarstw powyżej kryterium dochodowego liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z roku na rok spada (spadek o prawie o 43% w roku 2014 w stosunku do roku 2010).

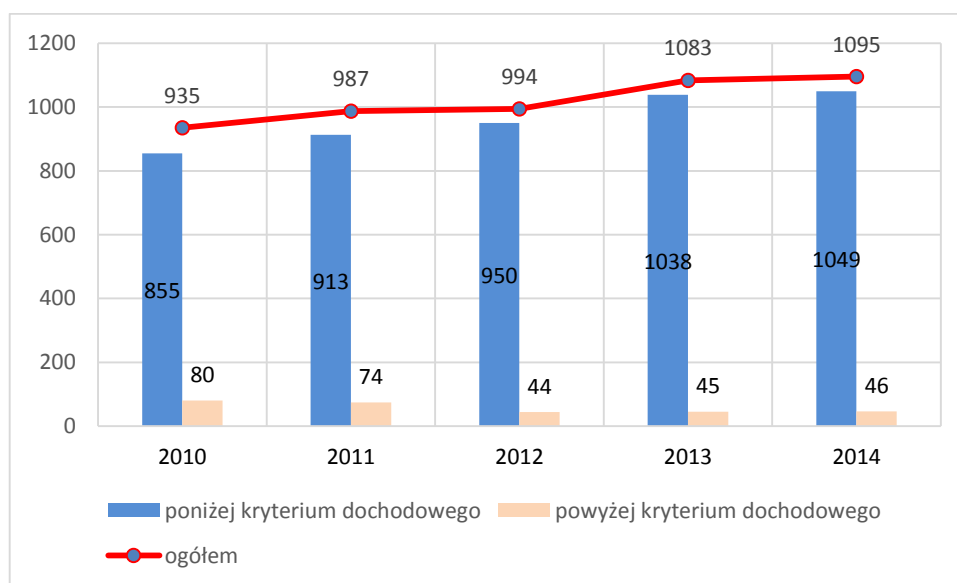

Tabela. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2010-2014

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	gosp.	935	987	994	1083	1095
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	855	913	950	1038	1049
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	80	74	44	45	46

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Rysunek. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Na przestrzeni lat zmniejsza się liczba korzystających ze świadczeń rodzinnych. Liczba ta spadła o blisko 30% w 2014 roku w stosunku do roku 2010. Spadek liczby rodzin przełożył się na spadek liczby dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. W roku 2010 liczba ta wynosiła 2272 natomiast w 2014 spadła do wysokości 1615 (spadek o prawie 30%).

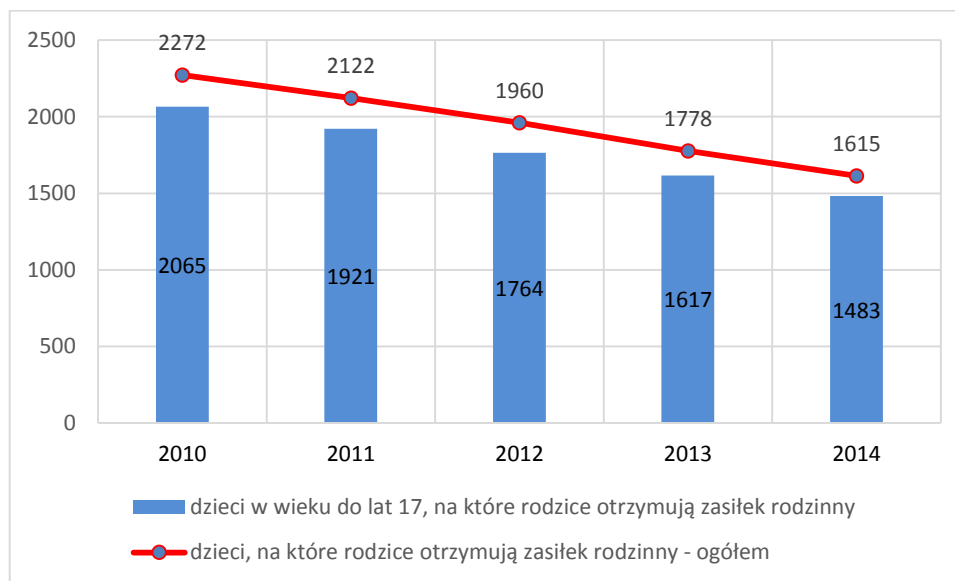

Tabela. Wybrane dane dotyczące świadczeń rodzinnych w latach 2010-2014

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Korzystający ze świadczeń rodzinnych						
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	1208	1128	1044	979	869
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	2272	2122	1960	1778	1615
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	2065	1921	1764	1617	1483
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	55,6	52,5	48,9	45,8	42,6
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem						
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	5543	5781	5826	5410	4785
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	3898	3598	3322	3233	2876
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	864	951	972	994	1005

Źródło: Bank Danych Lokalnych

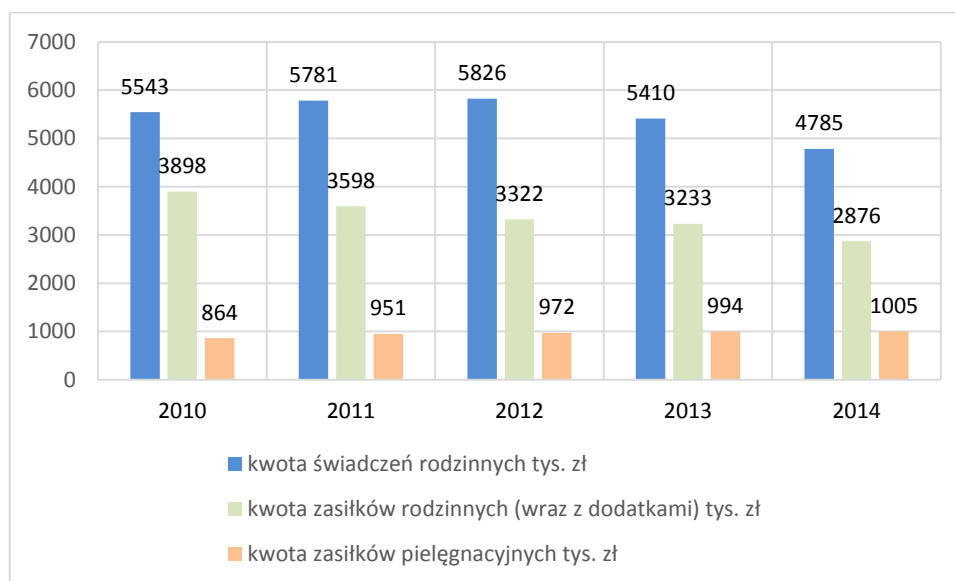
Rysunek. Świadczenia rodzinne - dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Rysunek. Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Aktualnie w Gminie Biskupiec w 2014 roku funkcjonuje ogółem 18. W analizowanym kresie nastąpił wzrost o 2 przychodnie. Gmina posiada 1 przychodnię. Liczba przychodni na 10 tys. ludności w roku 2014 wyniosła 9. W roku 2014 udzielono 16 8704 porad lekarskich, co oznacza spadek o 2,4% względem roku 2012. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. Przychodnie - ambulatoryjna opieka zdrowotna (STAN W DNIU 31 XII)

J.m.		2010	2011	2012	2013	2014
PRZYCHODNIE						
ogółem	ob.	16	17	19	17	18
praktyki lekarskie w miastach	--	7	7	3	3	3
praktyki lekarskie na wsiach	--	0	0	0	0	0
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	8	9	10	9	9
PRZYCHODNIE PODLEGŁE SAMORZĄDOWI TERYTORIALNEMU						
przychodnie ogółem	ob.	1	1	1	1	1
AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA - PORADY LEKARSKIE						
porady lekarskie ogółem	-	-	-	173012	176627	168704

Źródło: Bank Danych Lokalnych

1.6.5 Możliwości budżetowe Gminy Biskupiec (przychody, struktura wydatków)

Dochody ogółem gminy w 2014 wzrosły o 3 630 290 zł tj. 6,3% w stosunku do roku 2013 r. Dochody własne gminy wzrosły natomiast o 2 205 595 zł tj. 9,5% w 2014 r. w porównaniu do roku 2013. Przyrost dochodów gminy nastąpił zatem w większej części dzięki wzrostowi dochodów własny, co jest zjawiskiem pozytywnym. Największy przyrost dochodów w porównaniu do roku poprzedniego odnotowano w 2014 r. 6,3%. W latach 2012-2013 dochody wzrastały o ok. 3%, natomiast w 2011 r. odnotowano 2,7% spadek dochodów. W tabeli poniżej zaprezentowano dane o dochodach gminy w latach 2010-2014.

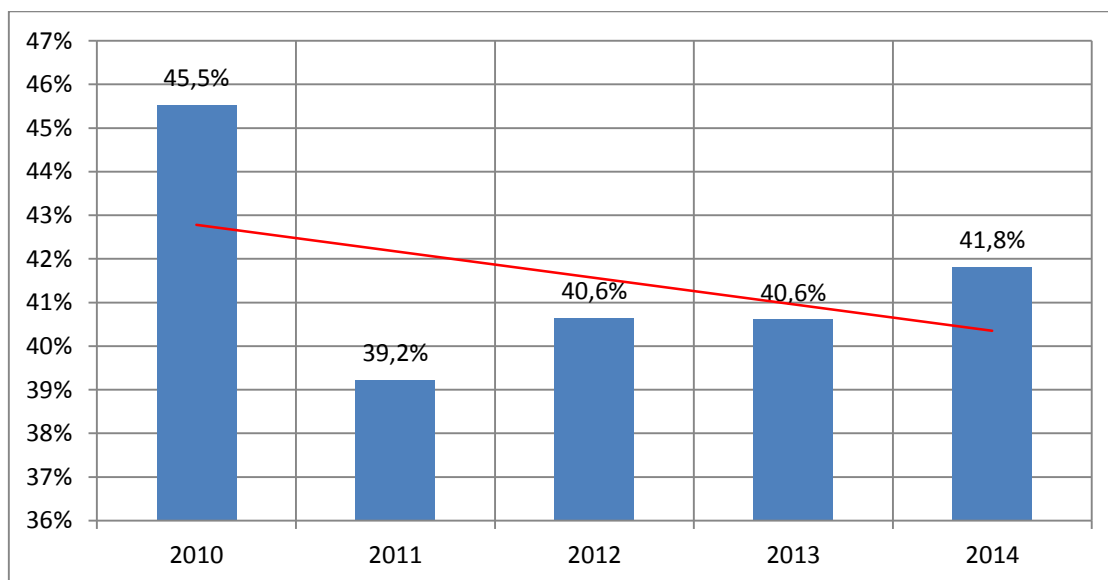
Tabela. Dochody ogółem Gminy Biskupiec

	Jm	2010	2011	2012	2013	2014
dochody ogółem	zł	55 252 842	53 787 615	55 680 425	57 430 383	61 060 673
dochody własne	zł	25 156 256	21 100 776	22 631 481	23 320 429	25 526 023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem świadczy o stopniu samodzielności finansowej gmin. Wzrost wskaźnika oznacza zwiększenie możliwości finansowych gmin. W 2014 r. dochody własne stanowiły 41,8% dochodów ogółem. Średnio w analizowanym okresie udział dochodów własnych w dochodach gminy wyniósł - 41,6%. W roku 2011 dochody własne miały największy udział w dochodach budżetowych gminy - 45,5%.

Wykres. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Dochód ogółem na 1 mieszkańca w gminie wyniósł w 2014 roku 3 182 zł, zaś dochód własny 1 330 zł, w porównaniu do roku poprzedniego dochody te wzrosły o odpowiednio o 6,8% (ogółem) i 9,9% (dochody własne). Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. Dochody na 1 mieszkańca

	Jm	2010	2011	2012	2013	2014
dochody ogółem/ mieszkani	zł	2 850	2 775	2 879	2 980	3 182
dochody własne/mieszkani	zł	1 297	1 088	1 170	1 210	1 330

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Gmina Biskupiec w ostatnich latach zrealizowała wiele projektów dofinansowanych ze środków z Unii Europejskiej. W poniższej tabeli przedstawiono finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych. Dochody, które gmina pozyskała na realizację programów i projektów unijnych stanowiły od 5% do 12% (2010 r.) dochodów gminy.

Tabela. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
dochody razem	zł	6 933 371	4 091 805	3 169 809	4 101 747	3 076 741
środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	zł	0	0	0	0	0
środki z budż. państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie progr. i proj. realizowanych z udz. śr. z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	zł	26 783	13 739	90 704	271 854	127 217
płatności w zakresie budżetu środków europejskich	zł	6 906 588	4 078 066	3 079 105	3 829 893	2 949 523

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wydatki gminy w roku 2014 wzrosły o 20,7% w stosunku do roku 2013 r. Najwięcej wydatków gmina poniosła w 2010 r. 68 980 638 zł. W 2010 r. najwięcej środków gmina przeznaczyła również na wydatki inwestycyjne, udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wynosił 35,6%. W roku 2013 udziały wydatków inwestycyjnych spadły do poziomu 4,7%. Wskaźnik udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem świadczy o aktywności władz gmin, w ramach istniejących możliwości finansowych. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela. Wydatki z budżetu ogółem

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
wydatki ogółem	zł	68 980 638	60 802 235	51 499 040	52 413 572	63 262 371
wydatki majątkowe ogółem	zł	24 660 190	15 477 041	4 421 963	2 888 212	11 306 492
wydatki majątkowe inwestycyjne	zł	24 573 190	14 873 041	3 700 963	2 463 212	10 585 492

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w 2014 wzrosły o 21,2% w stosunku do 2013 r. W poniższej tabeli przedstawiono wydatki na 1 mieszkańca.

Tabela. Wydatki na 1 mieszkańca

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
wydatki ogółem/mieszkaniec	zł	3 558	3 136	2 663	2 720	3 296

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Ważny wskaźnikiem służącym do oceny sytuacji finansowej gminy jest wynik budżetu operacyjnego. Od roku 2011 zgodnie z ustawą o finansach publicznych Rada Gminy nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące. Wynik budżetu operacyjnego gminy (nadwyżka operacyjna, deficyt operacyjny) ilustruje czy gmina jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi. Jeśli wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących (deficyt operacyjny) oznacza to, iż wydatki te realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe gminy. Wykonywanie zadań bieżących przez gminę odbywa się w tym wypadku kosztem sprzedaży jej majątku lub na skutek zaciągania nowych zobowiązań. Z kolei w sytuacji, gdy to dochody bieżące są wyższe od wydatków bieżących (nadwyżka operacyjna) oznacza to, iż gmina ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę wcześniejszego zadłużenia. Prawo finansów publicznych narzuca gminom obowiązek zrównoważenia budżetu w części operacyjnej jednocześnie dopuszczając możliwość finansowania tej części budżetu nadwyżką budżetową z lat ubiegłych oraz wolnymi środkami (art. 242 ustawy o finansach publicznych). W poniższej tabeli przedstawiono wydatki i dochody gminy w latach 2012-2014.

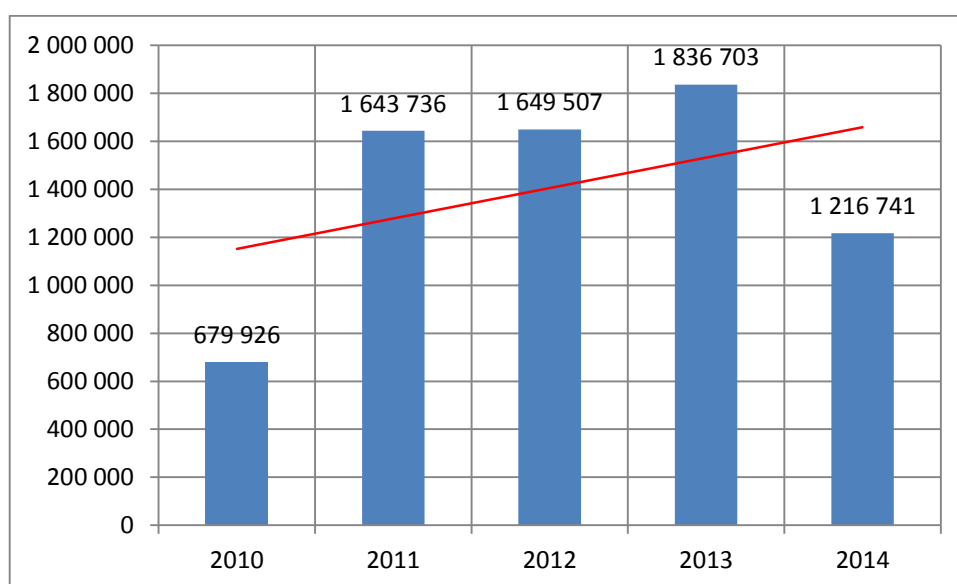

Tabela. Wynik operacyjny

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
dochody bieżące	zł	45 000 373	46 968 929	46 249 287	49 072 579	50 009 026
wydatki bieżące	zł	44 320 448	45 325 194	44 599 780	47 235 876	48 792 285
wynik operacyjny	zł	679 926	1 643 736	1 649 507	1 836 703	1 216 741

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wykres. Wynik operacyjny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując sytuację finansową Gminy Biskupiec w oparciu o wynik operacyjny należy stwierdzić, że gmina lata 2010-2014 zakończyła nadwyżką operacyjną. W 2013 r. nadwyżka budżetowa była największa i wynosiła 1 836 703 zł. W 2014 r. nastąpił spadek nadwyżki finansowej o ok. 33,8% w odniesieniu do roku 2013 r., na skutek mniejszego przyrostu dochodów w porównaniu do poniesionych wydatków. W latach 2011-2012 nadwyżka operacyjna była na zbliżonym poziomie ok. 1 600 tys. zł.

Analiza stanu zadłużenia w okresie 2012-2014

Zadłużenie gminy z tytułu kredytów na koniec 2014 roku wynosiło 23 249 094 zł i wzrosło o 1 909 094 zł w porównaniu do roku 2013. Wskaźnik zadłużenia informujący o udziale zobowiązań ogółem w dochodach ogółem wzrósł w roku 2013 r. do poziomu 38,08%.

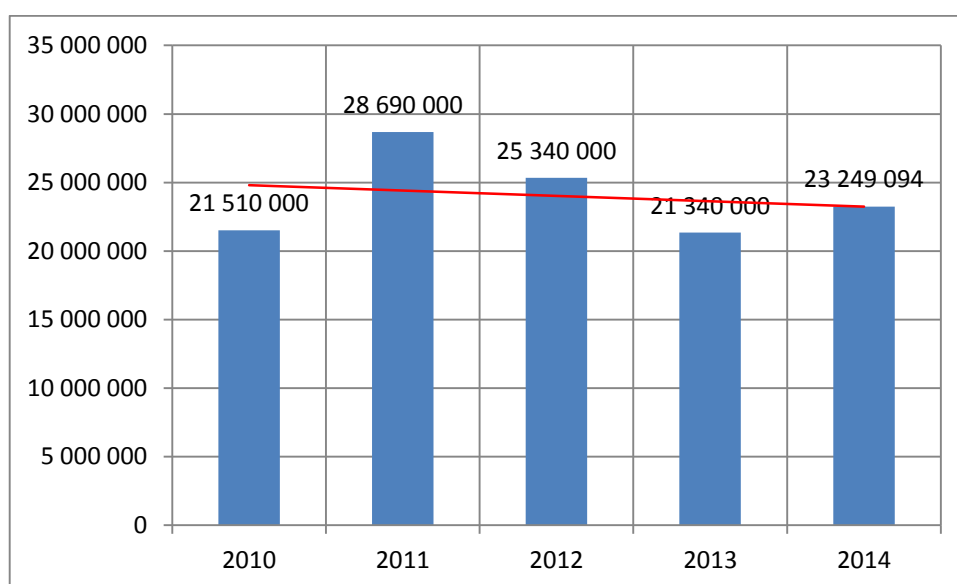

Tabela. Wskaźnik zadłużenia

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Kwota długu	zł	21 510 000	28 690 000	25 340 000	21 340 000	23 249 094
Dochody ogółem	zł	55 252 842	53 787 615	55 680 425	57 430 383	61 060 673
Wskaźnik zadłużenia	%	38,93%	53,34%	45,51%	37,16%	38,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wykres. Kwota długu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik poziomu obsługi zadłużenia obrazuje udział wydatków na obsługę zadłużenia i spłat rat kapitałowych w dochodach ogółem. W latach 2010-2014 wskaźnik obsługi zadłużenia ukształtował się średnio na poziomie 6,5%, z czego w 2010 r. miał najniższą wartość tj. 3,84%. Wartość wskaźnika jest na bezpiecznym poziomie pozwalającym na planowanie nowych działań.

Tabela. Wskaźnik obsługi długu

	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Raty + odsetki	zł	2 120 487	2 814 246	4 650 000	5 300 000	3 560 000
Dochody ogółem	zł	55 252 842	53 787 615	55 680 425	57 430 383	61 060 673
Wskaźnik obsługi zadłużenia	%	3,84%	5,23%	8,35%	9,23%	5,83%

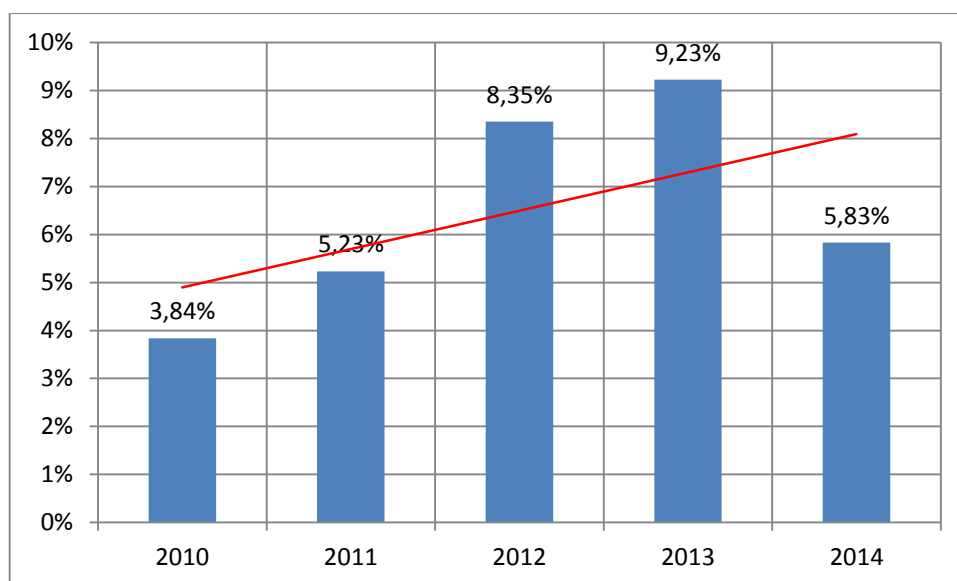
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Możliwości obsługi zadłużenia przez gminę w latach 2010-2014 przedstawiają się następująco:

1. W roku 2010 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 2 120 487 zł, co stanowi 3,84% wykonanych w 2010 r. dochodów.
2. W roku 2011 wskaźnik obsługi długu wyniósł 5,23%, przy kwocie spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu 2 814 246 zł.
3. W roku 2012 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 4 650 000 co stanowi 8,35% wykonanych w 2012 r. dochodów. Spłacono raty kapitałowe kredytów w wysokości 3 350 000 zł oraz odsetki w kwocie 1 300 000 zł.
4. W roku 2013 łączna kwota spłaconych rat pożyczek, kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 5 300 000 zł, co stanowi 9,23% planowanych na 2013 r. dochodów.
5. W 2014 r. łączna kwota spłaconych rat kredytów i odsetek od zaciągniętego długu wyniosła 3 560 000 zł, co stanowi 5,83% wykonanych w 2014 r. dochodów. Spłacono raty kapitałowe kredytów w wysokości 2 600 000 zł oraz odsetki w kwocie 960 000 zł

Wykres. Obsługa długu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując okres 2010-2014 można zauważyć polepszającą się sytuację finansową gminy związaną ze zmniejszającą się kwotą długu publicznego. Wskaźnik obsługi zadłużenia na poziomie 5,83% jest bardzo zadowalającym wynikiem. W latach 2012-2013 wskaźnik obsługi długu był najwyższy, po czym w 2014 r. obniżył się do poziomu z 2011 r. Wskaźnik zadłużenia uległ obniżeniu z wartości 53,34% w roku 2011 do 38,08% w roku 2014. Kondycja finansowa gminy umożliwia zatem realizację nowych

zadań. Wartość wskaźników zadłużenia oraz obsługi zadłużenia wskazują na bezpieczne zarządzania środkami publicznymi oraz umożliwiają zaciąganie nowych zobowiązań.

Opisane wskaźniki zadłużenia nie wyrażają jednak rzeczywistej zdolności kredytowej jednostki. Należy zatem zastosować również inne miary kondycji finansowej oraz zdolności kredytowej. Znaczącym elementem tej oceny oprócz wysokości osiąganych dochodów jest poziom wolnych środków. Wolne środki stanowią dodatnią różnicę między dochodami ogółem a bieżącymi wydatkami budżetowymi (tzw. wolne środki brutto). Wygospodarowanie wolnych środków determinuje zdolność jednostki do obsługi zobowiązań długoterminowych, które mogą być przez nie pokryte.

Tabela. Wskaźnik pokrycia obsługi długu pierwszego stopnia

Wyszczególnienie	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014
Wolne środki	zł	10 932 395	8 462 421	11 080 645	10 194 507	12 268 388
Raty + odsetki	zł	2 120 487	2 814 246	4 650 000	5 300 000	3 560 000
Współczynnik wolnych środków do obsługi zadłużenia	-	5,2	3,0	2,4	1,9	3,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy i Banku Danych Lokalnych

Analizując poziom wskaźnika obsługi długu pierwszego stopnia w gminie należy stwierdzić, że w latach 2010-2014 przyjmował wartości większe od jedności. Wartości wskaźnika powyżej 1,0 wskazują na fakt, że wystąpiło pełne pokrycie kwoty długu i kosztów jego obsługi wyłącznie wolnymi środkami.

1.6.6 Kapitał społeczny (liczba organizacji pozarządowych, aktywność mieszkańców)

W Gminie Biskupiec działa stosunkowo dużo organizacji pozarządowych. Najwięcej ma na celu działanie w sferze społeczno-kulturalnej, społeczno-kulturalno-oświatowej lub społeczno-gospodarczej. Kilka organizacji działa również na rzecz popularyzacji kultury fizycznej i sportu. W gminie działają również organizacje wspierające osoby niepełnosprawne, rodziny i osoby w trudnej sytuacji życiowej oraz osoby bezrobotne. Poniżej zamieszczono wykaz organizacji pozarządowych:

1. Biskupieckie Stowarzyszenie Partnerstwa Miast w Biskupcu ul. Matejki 5 11- 300 Biskupiec
2. Biskupieckie Stowarzyszenie Prywatnych Przedsiębiorców ul. Chrobrego 4 11-300 Biskupiec
3. Stowarzyszenie "Pro Cultura" ul. Żółkiewskiego 15/33 11-300 Biskupiec
4. Stowarzyszenie Biskupieckie Forum Biznesu ul. Warszawska 15/2 11-300 Biskupiec
5. Stowarzyszenie Kobiet "Barwy Warmii" ul. Parkowa 10 11-300 Biskupiec
6. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Biskupcu ul. Gdańska 1 11-300 Biskupiec
7. Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania i Rozwoju Oświaty "ŻAK" ul. Armii Krajowej 211-300 Biskupiec
8. Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie "Barka" al. Niepodległości 4 11-300 Biskupiec

9. Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej "Świętego Łazarza" ul. Kościuszki 411- 300 Biskupiec
10. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły "Dwójeczka" ul. Mickiewicza 8 11-300 Biskupiec
11. Biskupieckie Towarzystwo Żeglarskie ul. Żelazna 1 11-300 Biskupiec
12. Towarzystwo "Przyjaciele Szkoły" ul. Chrobrego 15 11-300 Biskupiec
13. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Biskupieckiej ul. Armii Krajowej 11 11-300 Biskupiec
14. Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Mniejszości Niemieckiej na Warmii i Mazurach ul. Chrobrego 10 11-300 Biskupiec
15. Stowarzyszenie „Nasz Dadaż” al. Niepodległości 4A lok. 42 11-300 Biskupiec
16. Biskupieckie Towarzystwo Żeglarskie ul. Przemysłowa 1 11-300 Biskupiec
17. Stowarzyszenie „Nasza Przyszłość” ul. Armii Krajowej 7/1 11-300 Biskupiec
18. Stowarzyszenie Osób Pozytywnie Aktywnych ul. Chrobrego 13, 11-300 Biskupiec
19. Polskie Stowarzyszenie Klasy Cadet ul. Mikołaja Kopernika 10 lok. 6 11-300 Biskupiec
20. Towarzystwo Wszystko dla Zdrowia w Biskupcu ul. Armii Krajowej 8 11-300 Biskupiec
21. Biskupieckie Stowarzyszenie Bezrobotnych ul. Pionierów 6 11-300 Biskupiec
22. Biskupieckie Towarzystwo Tenisowe ul. Chrobrego 13 11-300 Biskupiec
23. Klub Motocyklowy „Dark order” ul. Mickiewicza 22a 11-300 Biskupiec
24. Biskupiecki Młodzieżowy Klub Sportowy „Korki” al. Niepodległości 2 11-300 Biskupiec
25. Klub Kolarski „Warmia” Biskupiec al. Niepodległości 4a 11-300 Biskupiec
26. Uczniowski Klub Sportowy „Dymer” ul. Chrobrego 15 11-300 Biskupiec
27. Uczniowski Klub Sportowy „Amator” ul. Ludowa 5 1-300 Biskupiec
28. Uczniowski Klub Sportowy „Sparta” I. Ludowa 5 1-300 Biskupiec
29. Uczniowski Klub Sportowy „Uczniak” ul. Mickiewicza 8 11- 00 Biskupiec
30. Klub Seniora Wrzoś ul. Kościuszki 4 11-300 Biskupiec
31. Biskupiecki Klub Sportowy „Tęcza” ul. Wiosenna 1a 11-300 Biskupiec

2. Badanie mieszkańców

W ramach opracowania strategii zostały, wśród mieszkańców gminy, zostały przeprowadzone badania ankietowe. W badaniach wzięło udział 205 mieszkańców z 25 miejscowości w gminie.

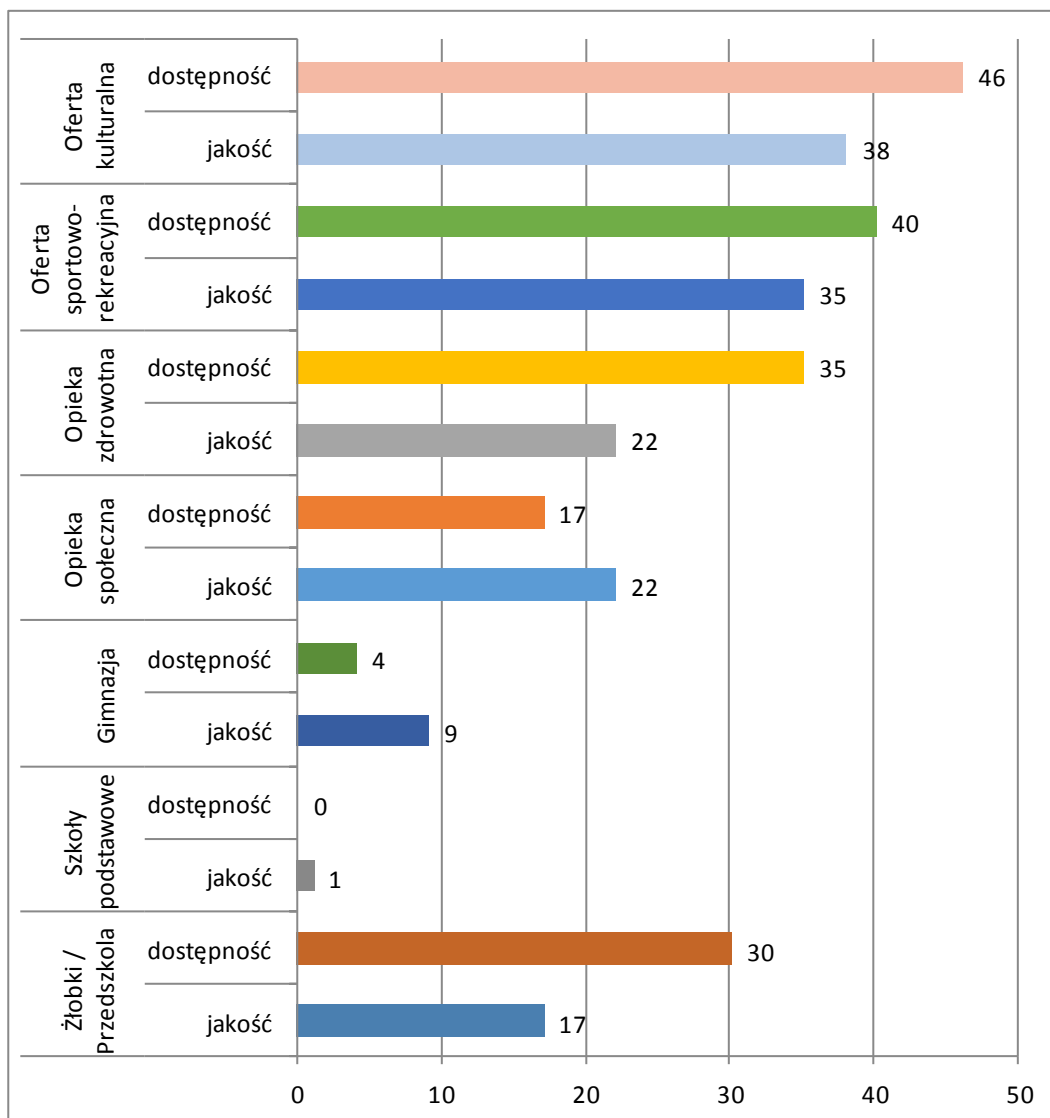
Tabela 1. Ocena warunków życia w gminie

Wyszczególnienie		złe	dostateczne	dobre	b. dobre
Żłobki / Przedszkola	jakość	17	35	108	23
	dostępność	30	44	95	22
Szkoły podstawowe	jakość	1	33	132	32
	dostępność	0	21	140	41
Gimnazja	jakość	9	56	108	18
	dostępność	4	35	116	26
Opieka społeczna	jakość	22	90	70	9
	dostępność	17	82	73	18
Opieka zdrowotna	jakość	22	69	83	25
	dostępność	35	67	76	21
Oferta sportowo-rekreacyjna	jakość	35	80	64	14
	dostępność	40	80	61	14
Oferta kulturalna	jakość	38	96	51	6
	dostępność	46	91	53	6
Lokalny rynek pracy (możliwość znalezienia pracy na terenie gminy)		83	33	9	0
Gospodarka nieruchomościami - budownictwo mieszkaniowe		53	84	53	7
Bezpieczeństwo mieszkańców		21	97	73	12
Sieć oświetlenia ulicznego		45	80	69	8
Sieć wodociągowa		27	55	105	15
Sieć kanalizacyjna		55	52	78	17
Sieć gazowa		58	47	69	9
Sieć energetyczna		11	45	117	20
Dostęp do szerokopasmowego Internetu		61	52	69	20
Sieć telekomunikacyjna		22	64	100	14
Dostępność parkingów		56	65	59	13
Stan nawierzchni dróg		113	56	24	4
Transport publiczny zbiorowy		59	76	38	7
Oferta inwestycyjna gminy		51	79	43	1
Baza noclegowa		29	95	69	4
Baza gastronomiczna		16	80	91	11
Oferta turystyczna gminy		50	74	59	8
Świadomość ekologiczna mieszkańców		49	83	61	1
Stan środowiska naturalnego		6	90	95	4
Estetyka i wizerunek Gminy		7	67	116	12
Promocja Gminy		22	86	78	9
Działalność pracowników Urzędu Miejskiego		35	93	56	14

Źródło: Badanie własne

Wykres 1. Ocena warunków życia w gminie - źle (relacje jakość/dostępność)

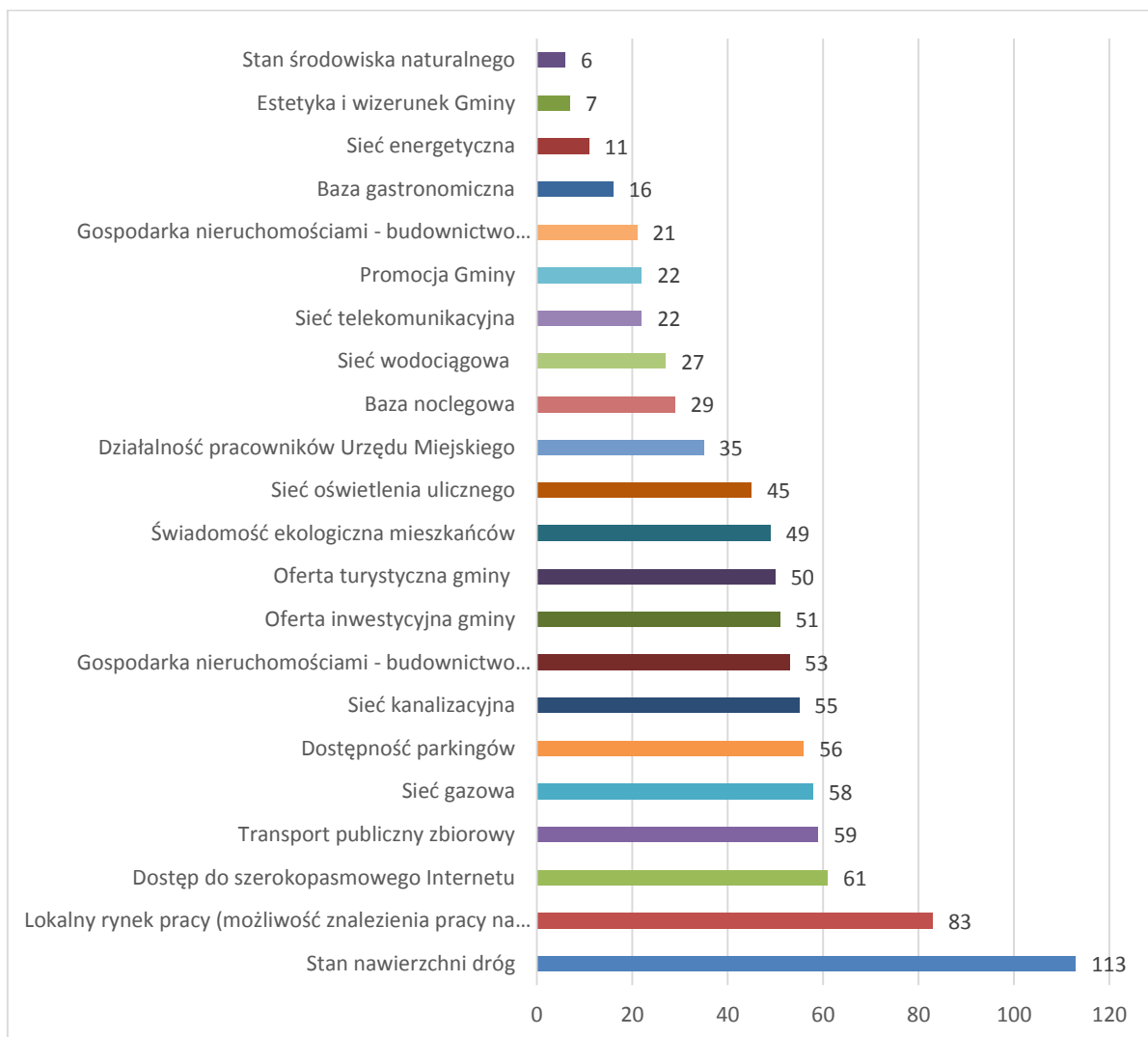
Źródło: Badania własne

Z danych przedstawionych na powyższym wykresie, można stwierdzić, iż dostęp do oferty kulturalnej został źle oceniony przez 46 ankietowanych (22,44%). Nieco mniej osób, bo 40 określa również zły dostęp do oferty sportowo-rekreacyjnej oraz jej słabą jakość - 35 osoby (17,07%), gdzie tyle samo złych odpowiedzi ankietowani udzielili w kwestii dostępu opieki zdrowotnej.

Z powyższego wykresu wynika również, że 22 (10,73%) respondentów dokonuje złej oceny jakości opieki społecznej i zdrowotnej.

Wykres 2. Ocena warunków życia w gminie - źle

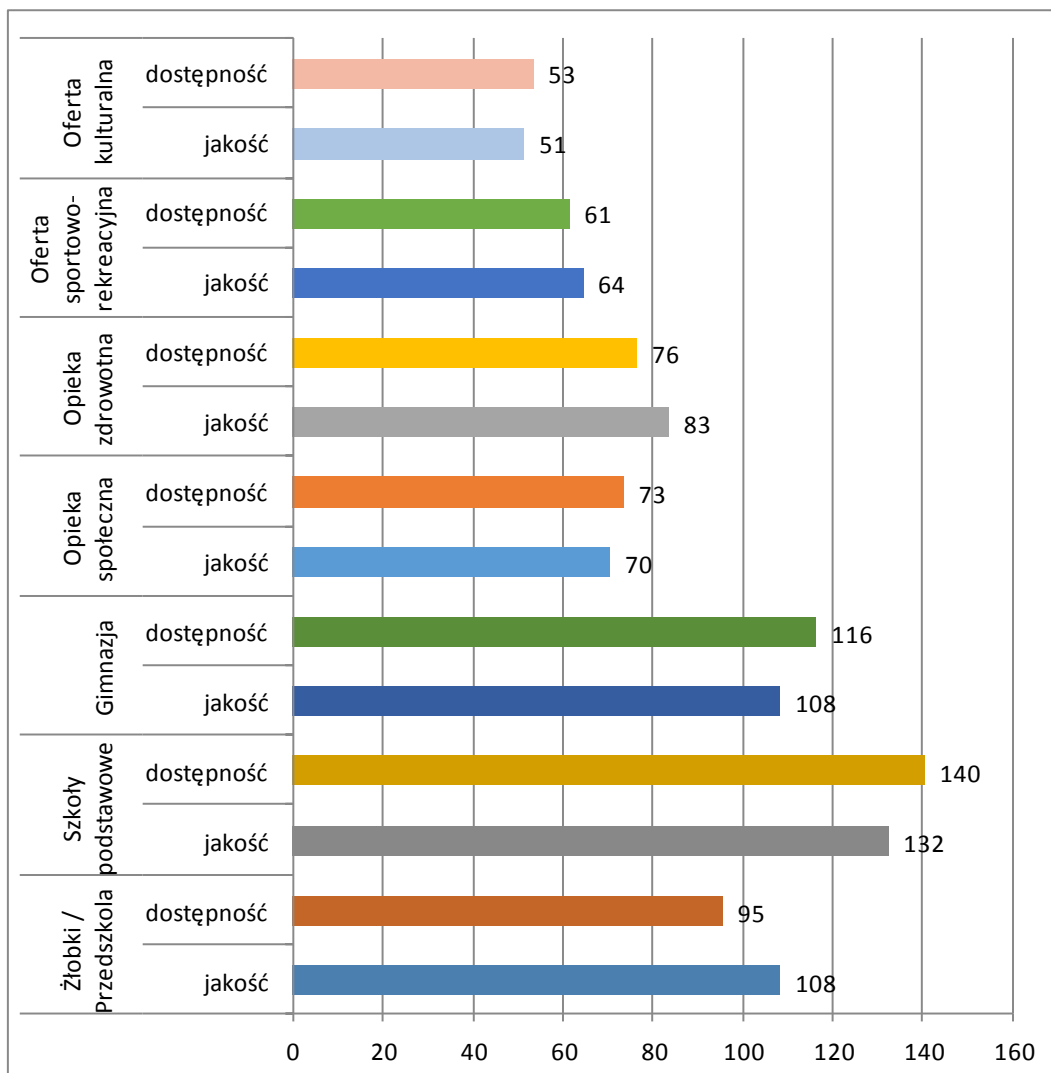
Źródło: Badania własne

Wyniki dowodzą, że najwięcej spośród ankietowanych negatywnie oceniło stan nawierzchni dróg w gminie - 113 wskazań (55,12%).

Mieszkańcy są również niezadowoleni z lokalnego rynku pracy (możliwości znalezienia pracy na terenie gminy) 83 odpowiedzi (40,49%). Warto zauważyć, iż 61 osób (29,76%) stawia również złą ocenę dostępu do szerokopasmowego Internetu.

Wykres 3. Ocena warunków życia w gminie (relacja jakość/ dostępność) - dobrze

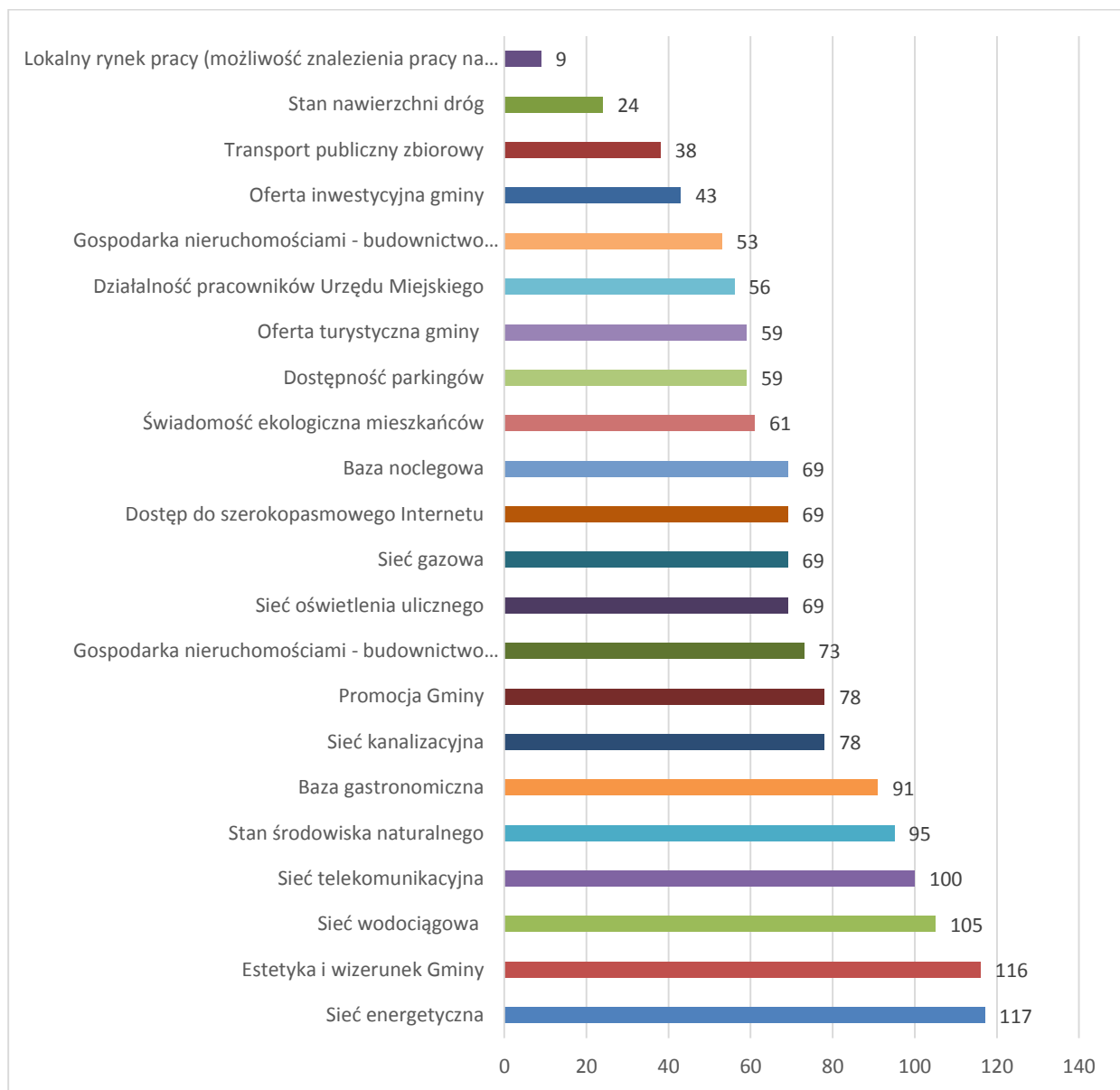
Źródło: Badania własne

Rozważając zebrane dane można stwierdzić, że większość mieszkańców Gminy Biskupiec dobrze oceniało dostępność szkół podstawowych 140 wskazań (68,29%). Przy czym można zaobserwować, że pod względem jakości szkoły podstawowe w gminie otrzymały 132 wskazania (64,39%), oceniane jako dobre. Równie pozytywnie respondenci ocenili dostępność szkół gimnazjalnych -116 osób (56,59%) oraz ich jakość (108 wskazań, 52,68%). Również opieka żłobkowa i przedszkolna została oceniona pozytywnie (dostępność 46,34%, jakość 52,68%).

Z analizy badań wynika również, że jakość placówek opieki zdrowotnej jest dobrze oceniana przez 4,49% respondentów (83). Zadowalający jest również fakt, iż 73 ankietowanych (35,61%) pozytywnie ocenia dostęp do opieki społecznej.

Wykres 4. Ocena warunków życia w gminie - dobrze

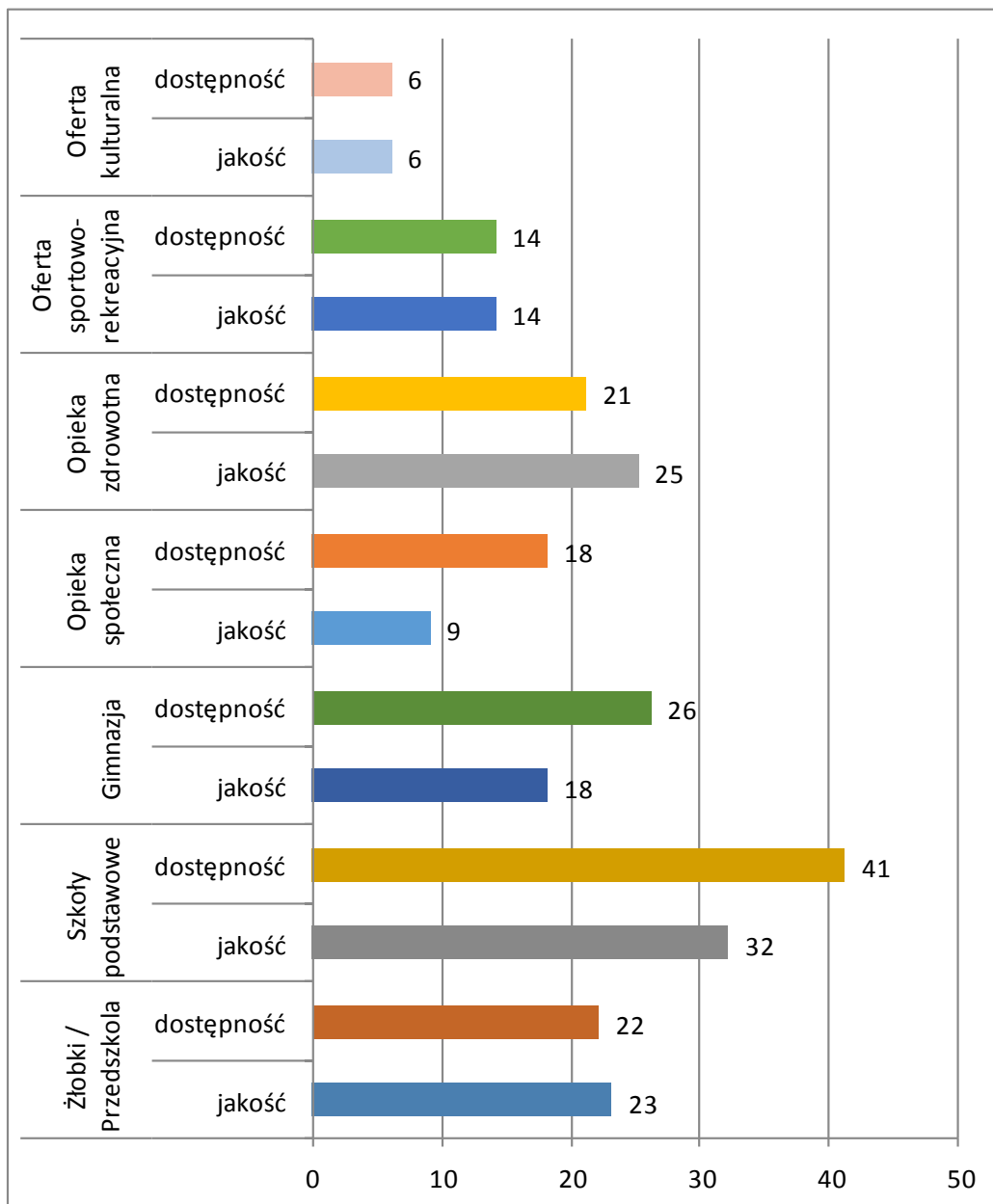
Źródło: Badania własne

Opierając się na wynikach zawartych w powyższym wykresie, można stwierdzić, że mieszkańcy gminy, ocenili dobrze sieć energetyczną (117 wskazań, 57,07%) oraz estetykę i wizerunek gminy (116 wskazań, 56,59%).

Na zbliżonym do siebie poziomie ocenione zostały jako dobre: sieć wodociągowa 105 odpowiedzi (51,22%) i sieć telekomunikacyjna 100 odpowiedzi (48,78%). 46,4% respondentów (95 badanych) odpowiedziało, że stan środowiska naturalnego kształtuje się również na dobrym poziomie.

Wykres 5. Ocena warunków życia w gminie - bardzo dobrze

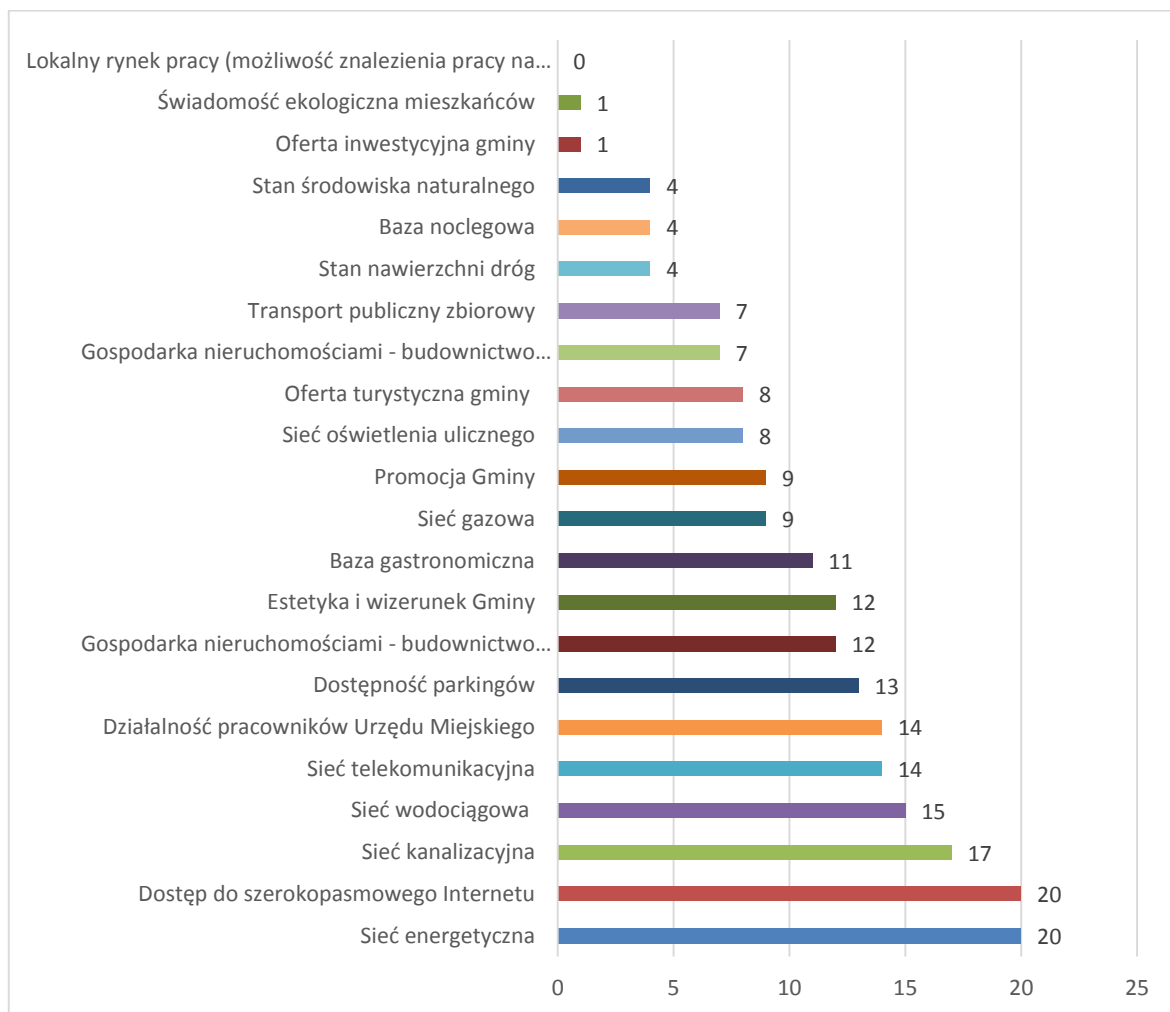

Źródło: Badania własne

Z powyższego wykresu wynika, iż 41 osób (20,00%) ocenia dostępność szkół podstawowych oraz jakość - 32 osoby, jako bardzo dobre (15,61%). Dostępność szkół gimnazjalnych również została oceniona bardzo dobrze przez 26 ankietowanych (12,68%). Znalazły się również osoby oceniające wzorowo jakość opieki zdrowotnej w regionie 25 ankietowanych (12,20%), co w połączeniu z ocenami dobrymi wypada pozytywnie.

Wykres 6. Ocena warunków życia w gminie - bardzo dobrze

Źródło: Badania własne

Wśród mieszkańców Gminy Biskupiec bardzo dobrze zostały ocenione głównie dostęp do szerokopasmowego Internetu oraz sieć energetyczna w regionie odpowiednio po 20 wskazań (9,76%). Mieszkańcy chwalili również sieć kanalizacyjną (17 wskazań, 8,29%) i sieć wodociągową w gminie.

Blisko 14 respondentów (6,83%) ocenia bardzo dobrze działalność pracowników urzędu miejskiego, w połączeniu z ocenami dobrymi, wydawanymi w tym temacie (56 wskazań, 27,32%) daje ogólny pogląd pozytywny na prace urzędu.

Tabela 2. Jaką gminą powinna być Gmina Biskupiec

Wyszczególnienie	Wskazanie (X)
Ośrodek przemysłowy - więcej zakładów przemysłowych	118
Ośrodek produkcji ekologicznej żywności - produkcja ekologicznej żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	57
Ośrodek turystyczny - hotele, pensjonaty, agroturystyka, lokale gastronomiczne, instytucje obsługi ruchu turystycznego	54
Ośrodek rolniczy - przetwórnictwo produktów rolnych i zwierzęcych, jednostki obsługujące rolnictwo	44
Ośrodek szkoleniowy - szkoły, szkolenia, konferencje na bazie istniejących ośrodków wypoczynkowych	37
Ośrodek kulturalny - imprezy kulturalne itp.	33
Ośrodek handlowy - więcej magazynów, hurtowni, sklepów	31
Ośrodek biznesu - izby gospodarcze, inkubator przedsiębiorczości, lokalne agencje rozwoju	24
Ośrodek dziedzictwa kulturalnego - rękodzieło, lokalni twórcy,	20

Źródło: Badania własne

Wśród ankietowanych, którym zadano pytanie „Jaką gminą powinna być Gmina Biskupiec” dominowała odpowiedź: „Ośrodek przemysłowy - więcej zakładów przemysłowych” - 118 wskazań (57,56%), co potwierdza wyniki analizy poprzednich ocen, że najważniejszym aspektem jest praca w rejonie gminy. Można to zauważyć analizując odpowiedzi przedstawione w postaci wykresów, gdzie większość mieszkańców oceniła lokalny rynek pracy jako zły (83 wskazania, 40,49%), dobrze oceniło zaledwie 9 osób (4,39%) a bardzo dobrej odpowiedzi nie udzielił nikt spośród ankietowanych.

Należy również zwrócić uwagę na to, że mieszkańcy stawiają na rozwój proekologiczny regionu, wskazując odpowiedziami, że Gmina Biskupiec powinna być ośrodkiem produkcji ekologicznej żywności (54 osoby, 26,34%), gdzie wśród ankietowanych złą świadomość ekologiczną wskazało 49 osób (23,90%).

Respondenci jako trzecie w kolejności wskazali ośrodek turystyczny - 54 odpowiedzi (26,34%), czyli rozwijanie regionu turystycznie poprzez hotele, pensjonaty, lokale gastronomiczne.

Podsumowując większość wskazanych odpowiedzi przez mieszkańców gminy odnosi się do poprawy lokalnego rynku pracy.

Tabela 3. Priorytety zadań Gminy Biskupiec –średnia ocena respondentów

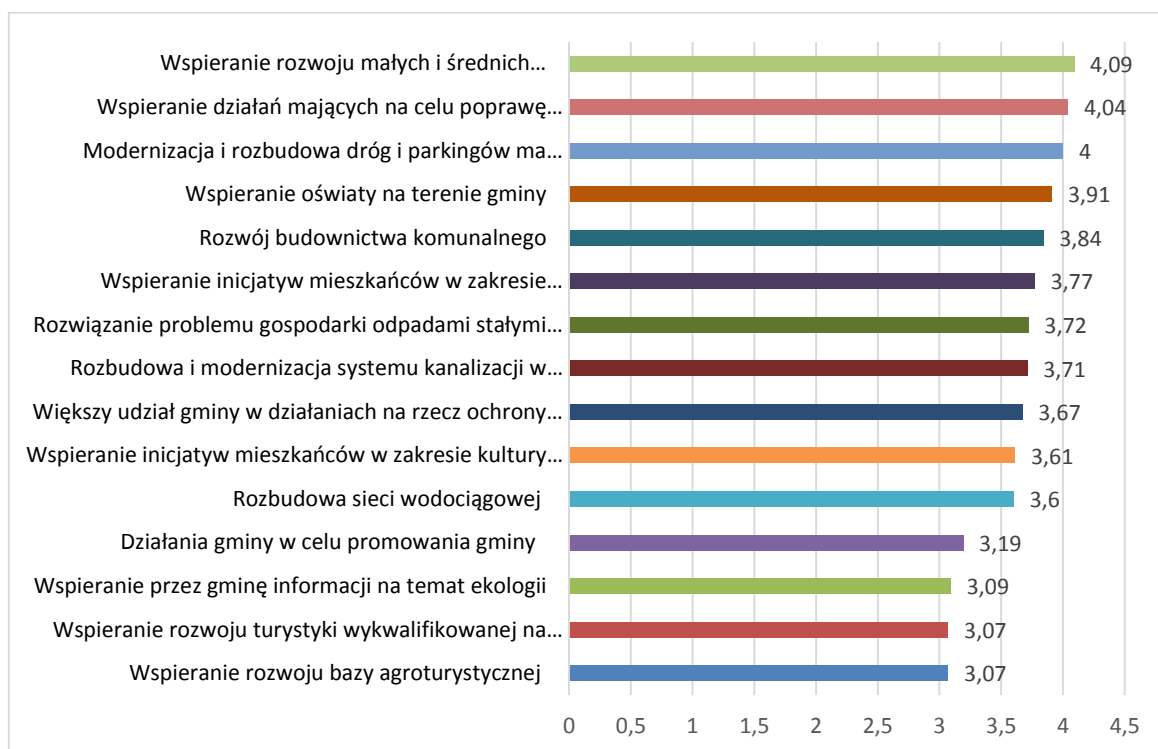
Wyszczególnienie	Ocena	Gmina ilość udzielonych odpowiedzi
Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy	4,09	190
Większy udział gminy w działaniach na rzecz ochrony zdrowia mieszkańców	3,67	189
Modernizacja i rozbudowa dróg i parkingów na terenie gminy	4	187
Rozwiązanie problemu gospodarki odpadami stałymi na terenie gminy	3,72	186
Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji w miejscowościach z terenu gminy	3,71	186
Wspieranie oświaty na terenie gminy	3,91	186
Wspieranie przez gminę informacji na temat ekologii	3,09	186
Wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie rozwoju sportu i rekreacji	3,77	186
Wspieranie rozwoju bazy agroturystycznej	3,07	185
Wspieranie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa publicznego	4,04	185
Wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie kultury i rozrywki	3,61	185
Działania gminy w celu promowania gminy	3,19	184
Rozbudowa sieci wodociągowej	3,6	184
Rozwój budownictwa komunalnego	3,84	184
Wspieranie rozwoju turystyki wykwalifikowanej na terenie gminy	3,07	183

Źródło: Badania własne

W ostatnim pytaniu ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie w skali od 1 do 5 (gdzie 1 oznacza mało istotne zadanie, a 5 bardzo pilne) ważności zadań Gminy Biskupiec. Najważniejszymi zadaniami jakie powinna realizować gmina, to zdaniem mieszkańców: Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy (średnia ocena 4,09) oraz wspieranie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa publicznego (średnia ocena 4,04). Zdaniem respondentów kolejnymi ważnym zadaniem do zrealizowania przez gminę jest: Modernizacja i rozbudowa dróg i parkingów na terenie gminy (średnia ocena 4,00).

Wykres 7. Priorytety zadań Gminy Biskupiec

Źródło: Badania własne

3. Wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego

1. Metodologia

Na potrzeby analizy stworzono odrębny wskaźnik poziomu rozwoju gospodarczego. Jego koncepcja zbudowana jest na podstawie istniejących wskaźników tego typu oraz na podstawie dostępności danych składowych dla danego poziomu agregacji danych - w tym przypadku gmin. Większość wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego oparta jest na kilku jego aspektach. Najbardziej znany wskaźnik Human Development Index (HDI) oraz jego odpowiednik LHDI (Local Human Development Index) liczony przez UNDP, jedną z agend ONZ dla regionów Polski zbudowane są z trzech obszarów: zamożność, poziom edukacji oraz jakość zdrowia. Pierwszy obszar jest najczęściej mierzony PKB per capita, kolejny powszechnością edukacji lub wynikami egzaminów okresowych, a ostatni średnią długością trwania życia lub wskaźnikami umieralności.

W niniejszym badaniu powyższe obszary zostały zmodyfikowane dla uzyskania pełniejszego przekroju wybranych gmin. Dołączono więc kategorię migracji. Ponadto zmieniono wskaźniki składowe w danych obszarach. To z kolei wynika z kiepskiej dostępności danych dla stopnia agregacji dla poziomu gmin. W efekcie zastosowano następujące wskaźniki składowe:

- a) **Zamożność: udział gminy w dochodach budżetu państwa z tytułu podatku PIT na 1 mieszkańca.** Wskaźnik ten doskonale oddaje średni poziom dochodu brutto mieszkańców, ponieważ stanowi ich stałą część. Wskaźnik powinien być jak najwyższy. Dane pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.
- b) **Edukacja: średni gminny wynik egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego i matematyki.** Wskaźnik ten znacznie lepiej oddaje poziom wiedzy i umiejętności uczniów niż wyniki egzaminów w szkołach podstawowych. Oddaje precyzyjnie poziom edukacji danej szkoły i ucznia, co ma na celu sam egzamin gimnazjalny. Korzystny jest wysoki poziom wskaźnika. Dane pochodzą z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży.
- c) **Przedsiębiorczość: ilość prywatnych podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców** zastępuje kategorię Zdrowie, ponieważ nie istnieją dla niej wskaźniki odpowiednio oddające rzeczywisty poziom opieki zdrowotnej w gminach. Przedsiębiorczość będzie mierzona ilością prywatnych podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców. Im więcej takich podmiotów, tym większą przedsiębiorczością wykazują się obywatele i tym lepsze warunki do prowadzenia działalności znajdują się w gminie. Dane pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.
- d) **Migracje: saldo migracji na 1000 osób.** Wydaje się ono być najpełniejszym wskaźnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego ponieważ ukazuje oceny mieszkańców danego obszaru. Jeśli więcej osób osiedla się w gminie, oznacza to, że więcej osób uważa życie tam za dające im satysfakcję. W odwrotnej sytuacji ocena jest negatywna. Wysokie saldo świadczy o korzystnych warunkach życia. Dane pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.

Uzyskane wyniki należy ujednolicić. Polega to na obliczeniu stosunku danego wyniku do wyniku najwyższego. I tak maksymalna wielkość to 1, a minimalna 0. W przypadku salda migracji, do każdego

wyniku należy dodać wartość bezwzględną wyniku minimalnego, tak, aby móc obliczyć stosunek do wartości maksymalnej w przedziale 0 do 1. Przy tworzeniu wskaźnika zbiorczego obliczono średnią arytmetyczną ze wszystkich składowych, co w efekcie dało wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego. Ze względu na ujednolicenie wyników ma on charakter wyłącznie porównawczy wśród badanych gmin.

W próbie uwzględniono wszystkie gminy powiatu olsztyńskiego, bez wyróżnienia gmin miejskich, wiejskich i wiejsko-miejskich, aby pokazać różnice w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego w wymiarze bezwzględnym. Dodatkowo dokonano podziału gmin na 2 grupy: bezpośrednio przylegających do Olsztyna oraz pozostałe. Oddziaływanie Olsztyna na gminy bezpośrednio sąsiadujące jest istotne dla ich rozwoju. Wszystkie dane pochodzą z roku 2014.

2. Wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego

Tabela poniżej przedstawia wyniki wskaźnika społeczno-gospodarczego, który powstał przez wyliczenie średniej arytmetycznej dla indywidualnych wskaźników wszystkich podobszarów dla każdej z gmin powiatu olsztyńskiego.

Tabela 1. Wartości wskaźnika rozwoju społeczno-gospodarczego gmin powiatu olsztyńskiego w roku 2014

Lp.	Gmina	Wskaźnik
I GRUPA*		
1	Stawiguda	0,978
2	Dywity	0,775
3	Gietrzwałd	0,707
4	Jonkowo	0,677
5	Purda	0,568
6	Barczewo	0,554
II GRUPA*		
1	Dobre Miasto	0,533
2	Olsztynek	0,526
3	Biskupiec	0,476
4	Jeziorany	0,418
5	Kolno	0,394
6	Świątki	0,373

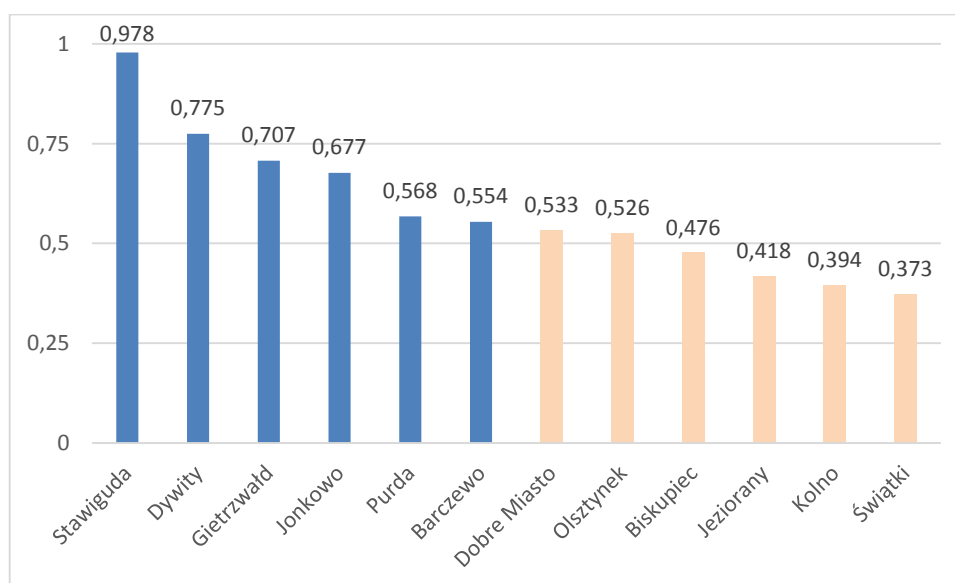
Źródło. Opracowanie własne

* Grupa I: gminy bezpośrednio przylegające do Olsztyna, Grupa II: gminy nie przylegające bezpośrednio do Olsztyna

Zdecydowanie najwyższy wynik osiągnęła Stawiguda. Poziom rozwoju społeczno-gospodarczego drugich w kolejności Dywit jest sporo niższy. Natomiast różnica między Dywitami, a trzecim Gietrzwałdem jest już znacznie mniejsza. Jeszcze mniej traci czwarte Jonkowo. Grupa kolejnych gmin (Purda, Barczewo, Dobre Miasto, Olsztynek) ma już sporą stratę. Kolejny Biskupiec plasuje się równo pomiędzy ósmym Olsztynkiem, a dziesiątymi Jezioranami. Natomiast Kolno i Świątki mają już zauważalnie niższe wyniki od pozostałych gmin.

Wykres 1. Wartości wskaźnika rozwoju społeczno-gospodarczego gmin powiatu olsztyńskiego w roku 2014

Źródło. Opracowanie własne

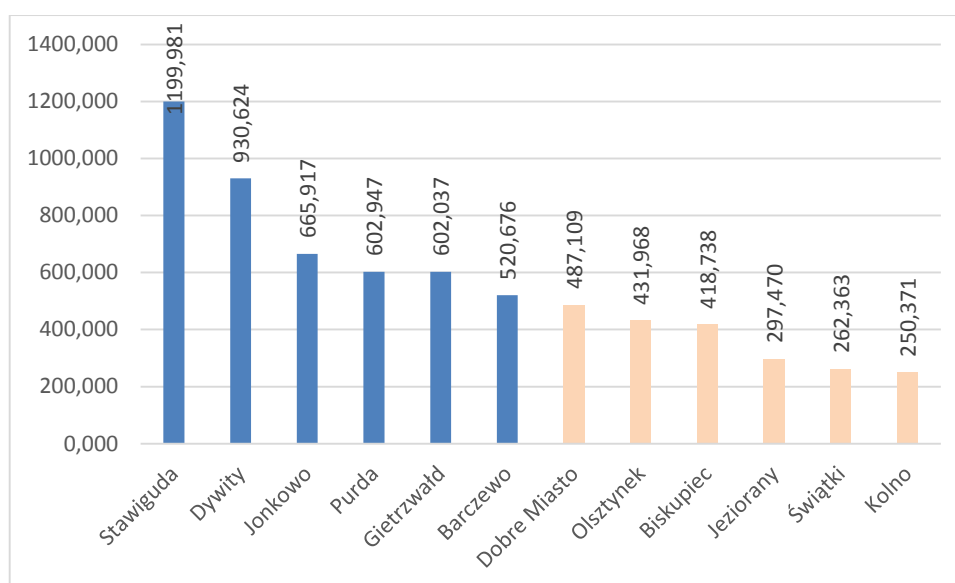
Wizualizacja graficzna pozwala dostrzec, że gminy powiatu olsztyńskiego można podzielić na trzy grupy w zależności od wartości wskaźnika. Pierwszą grupę stanowi sama Stawiguda ze wskaźnikiem wyższym o około 20%. Kolejną grupą to Dywity, Gietrzwałd i Jonkowo. Różnice między nimi są niższe niż 10%. Trzecia grupa to pozostałe gminy, które osiągają wskaźniki zauważalnie słabsze od pierwszej czwórki.

3. Wskaźniki podobszarów

- a) zamożność: udział gminy w dochodach budżetu państwa z tytułu podatku PIT na 1 mieszkańca

Wykres 2. Dochody gmin powiatu olsztyńskiego z podatku PIT na 1 mieszkańca w 2014 roku

Źródło. Opracowanie własne

W podobszarze zamożności dwie gminy znacząco odstają od pozostałych, tj. Stawiguda, której mieszkańcy osiągają średnio niemal 30% wyższe dochody niż mieszkańcy Dywity oraz Dywity, gdzie zarabia się średnio prawie 40% lepiej niż w Jonkowie. Wśród pozostałych gmin nie ma znacznych różnic. Zaznaczyć jednak należy, że w przypadku trzech ostatnich (Jeziorany, Świątki, Kolno) występuje zauważalna strata do reszty badanych obszarów.

Tabela 2. Wartości wskaźnika podobszaru zamożności gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

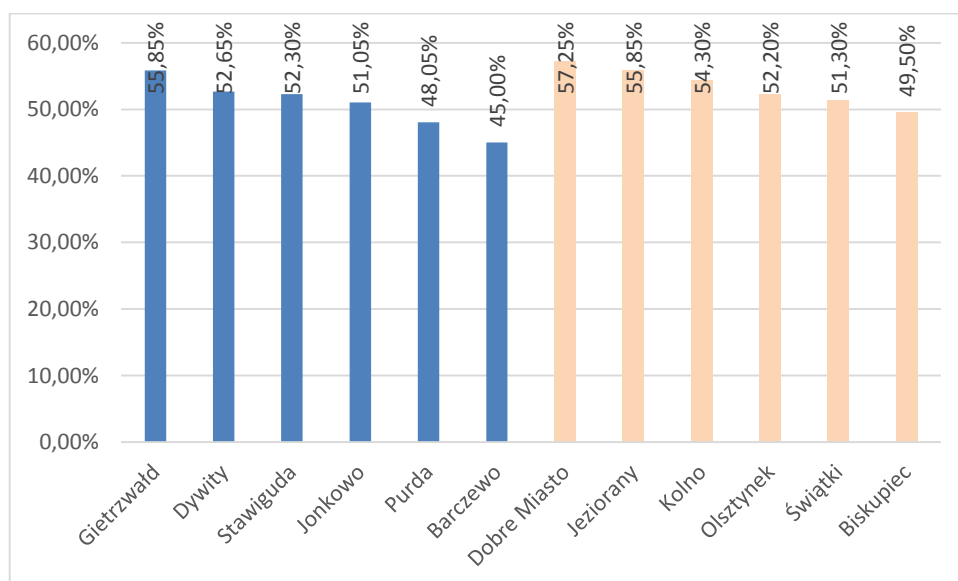
Lp.	Gmina	Podobszar zamożności
I GRUPA*		
1	Stawiguda	1,000
2	Dywity	0,776
3	Jonkowo	0,555
4	Purda	0,502
5	Gietrzwałd	0,502
6	Barczewo	0,434
II GRUPA*		
1	Dobre Miasto	0,406
2	Olsztynek	0,360
3	Biskupiec	0,349
4	Jeziorany	0,248
5	Świątki	0,219
6	Kolno	0,209

Źródło. Opracowanie własne

* Grupa I: gminy bezpośrednio przylegające do Olsztyna, Grupa II: gminy nie przylegające bezpośrednio do Olsztyna

b) edukacja: średni gminny wynik egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego i matematyki

Wykres 4. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego z języka polskiego i matematyki w gimnazjach gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Źródło. Opracowanie własne

Podobszar edukacji, w przeciwieństwie do zamożności, charakteryzuje się niewielką dysproporcją wyników. Różnica wyników najlepszej (Dobre Miasto) i najslabszej (Barczewo) gminy wynosi jedynie 12,25 punktu procentowego. Oznacza to, że najlepsza gmina jest lepsza o niecałe 30% od obszaru najslabszego. Szczególnie wyrównany poziom osiągają gminy na miejscach 5-9 (Dywity, Stawiguda, Olsztynek, Świątki, Jonkowo).

Tabela 3. Wartości wskaźnika podobszaru edukacji gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Lp.	Gmina	Podobszar edukacji
I GRUPA*		
1	Gietrzwałd	0,976
2	Dywity	0,920
3	Stawiguda	0,914
4	Jonkowo	0,892
5	Purda	0,839
6	Barczewo	0,786
II GRUPA*		
1	Dobre Miasto	1,000
2	Jeziorany	0,976
3	Kolno	0,948
4	Olsztynek	0,912
5	Świątki	0,896
6	Biskupiec	0,865

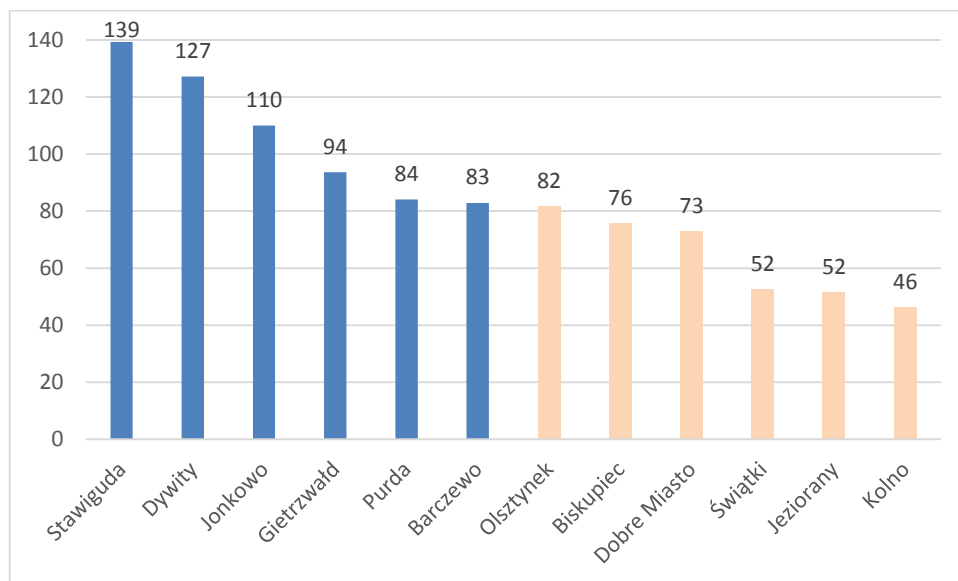
Źródło. Opracowanie własne

* Grupa I: gminy bezpośrednio przylegające do Olsztyna, Grupa II: gminy nie przylegające bezpośrednio do Olsztyna

c) przedsiębiorczość: ilość prywatnych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w gminach powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Źródło. Opracowanie własne

W obszarze przedsiębiorczości występuje bardziej zauważalne zróżnicowanie wyników wśród trzech wiodących gmin (Stawiguda, Dywity, Jonkowo). Różnica między Stawigudą a Dywitami jest mniejsza niż 10%. Jonkowo traci już ponad 15% i w podobnym stosunku jest lepsze od czwartego Gietrzwałdu. Jednak gminy na miejscach 4-9 (Gietrzwałd, Purda, Barczewo, Olsztynek, Biskupiec i Dobre Miasto) osiągają bardzo zbliżone wyniki. Ostatnia grupa gmin (Świątki, Jeziorany, Kolno) traci już bardzo dużo, jednak między sobą znacznie się nie różni.

Tabela 4. Wartości wskaźnika podobszaru przedsiębiorczości gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku.

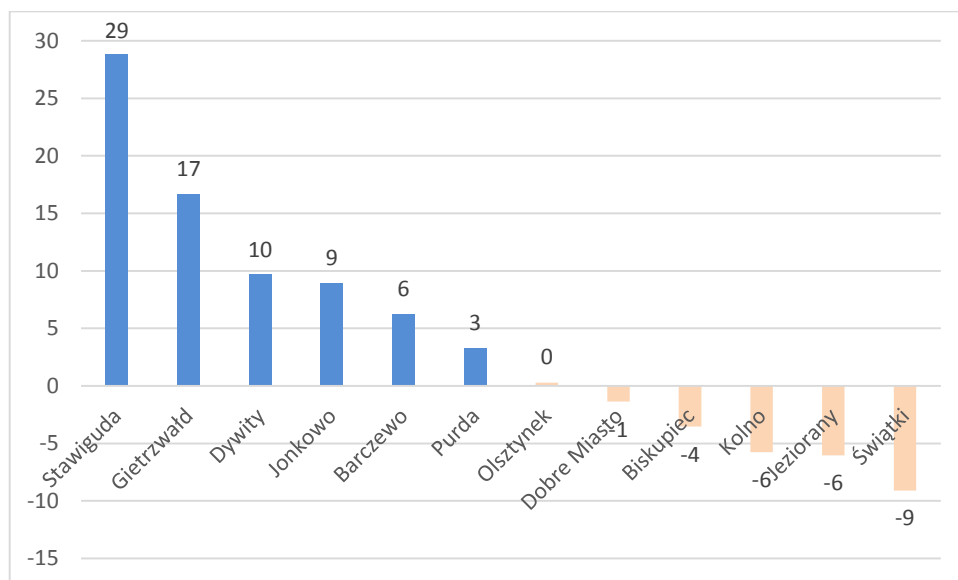
Lp.	Gmina	Podobszar przedsiębiorczości
I GRUPA*		
1	Stawiguda	1,000
2	Dywity	0,913
3	Jonkowo	0,789
4	Gietrzwałd	0,672
5	Purda	0,603
6	Barczewo	0,595
II GRUPA*		
1	Olsztynek	0,586
2	Biskupiec	0,544
3	Dobre Miasto	0,523
4	Świątki	0,376
5	Jeziorany	0,370
6	Kolno	0,331

Źródło. Opracowanie własne

* Grupa I: gminy bezpośrednio przylegające do Olsztyna, Grupa II: gminy nie przylegające bezpośrednio do Olsztyna

d) migracje: saldo migracji na 1000 osób

Wykres 7. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w gminach powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Źródło. Opracowanie własne

W podobszarze migracji ponad połowa gmin osiągnęła wynik dodatni. Znacząco wybijają się jednak tylko dwie gminy: Stawiguda oraz Gietrzwałd, przy czym pierwsza ma o ponad jedną trzecią lepszy wynik niż druga. Podobna różnica jest między Gietrzwałdem a trzecimi Dywitami. Później wyniki aż tak mocno już się nie różnią - w przedziale 10 do 12 różnice są rzędu 1 do 3 osób na 1000 mieszkańców.

Tabela 5. Wartości wskaźnika podobszaru migracji gmin powiatu olsztyńskiego w 2014 roku

Lp.	Gmina	Podobszar migracji
I GRUPA*		
1	Stawiguda	1,000
2	Gietrzwałd	0,678
3	Dywity	0,494
4	Jonkowo	0,474
5	Barczewo	0,402
6	Purda	0,326
II GRUPA*		
1	Olsztynek	0,247
2	Dobre Miasto	0,204
3	Biskupiec	0,146
4	Kołno	0,087
5	Jeziorany	0,080
6	Świątki	0,000

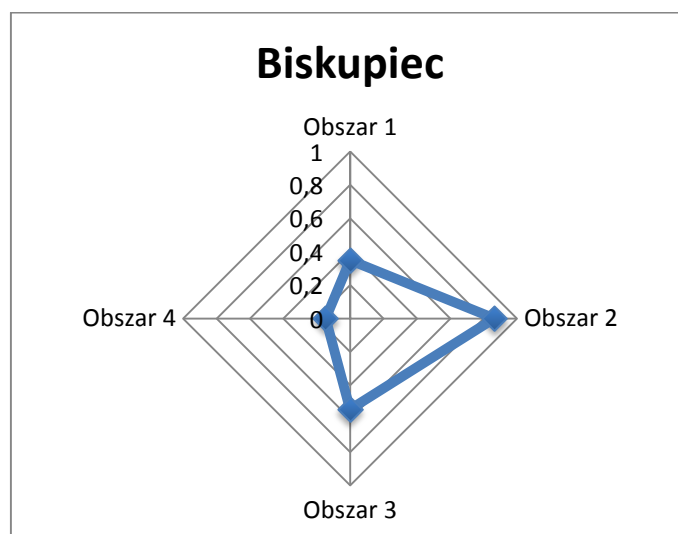
Źródło. Opracowanie własne

* Grupa I: gminy bezpośrednio przylegające do Olsztyna, Grupa II: gminy nie przylegające bezpośrednio do Olsztyna

Poniższe wykres przedstawiający wyniki wskaźników analizowanych obszarów Gminy Biskupiec. Rozkład rombu świadczy o tym, które obszary są silną stroną danych JST. Romb wydłużony w stronę jednego obszaru oznacza jego wysoką wartość, zaś spłaszczony w stronę innego obszaru oznacza jego niską wartość.

Wykres. Wyniki analizowanych obszarów Gminy Biskupiec

Źródło. Opracowanie własne

4. Atrakcyjność inwestycyjna gmin w okolicy drogi krajowej nr 16 (DK16)

Pomiar atrakcyjności inwestycyjnej obszaru jest kwestią złożoną i niesubiektywną. Wynika to z mnogości czynników wpływających na atrakcyjność regionu po względem miejsca do przeprowadzania inwestycji o charakterze rzeczowym. Pojęcie atrakcyjności jest wielowymiarowe, więc siłą rzeczy każda próba jej kwantyfikacji będzie z góry skazana na ukazanie jedynie wycinka rzeczywistości.

Duże znaczenie ma także rodzaj inwestycji. Różne czynniki mają znaczenie w różnych branżach (np. w branży transportowej większe znaczenie będzie miała sieć drogowa, a w branży IT Uniwersytet jako źródło wykwalifikowanej kadry pracowniczej). Z tego też względu dany obszar będzie korzystny z perspektywy jednego przedsiębiorstwa i zupełnie nieatrakcyjny z perspektywy drugiego.

Poniższa analiza jest próbą uchwycenia tych czynników, które są istotne dla większości branż. Czynniki te są wyrażone przez podobszary. Każdy z nich bazuje na dwóch różnych wskaźnikach. Niestety niski stopień agregacji badanych obszarów (gminy) ogranicza wybór wskaźników i uniemożliwia wzięcie pod uwagę innych istotnych podobszarów, np. infrastruktura. W świetle powyższego wytypowano cztery podobszary wraz ze wskaźnikami:

a) zasoby pracy - pozwala na ilościowe ujęcie rynku pracy z punktu widzenia przedsiębiorstwa

- liczba osób w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców - o atrakcyjności stanowi większa liczba osób w wieku produkcyjnym. Oznacza to większą bazę zasobów pracowniczych, czyli możliwość przeprowadzenia bardziej restrykcyjnej rekrutacji pracowników, większą liczbę rąk do pracy, co skutkuje wyższym poziomem konkurencji między pracownikami.
- udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%) - w tym przypadku, nieco nieintuicyjnie, korzystny jest wysoki poziom bezrobocia. Jest to „uściślenie” pierwszego wskaźnika. Liczba bezrobotnych przekłada się bezpośrednio na wyższą liczbę wolnych rąk do pracy oraz mniejszy poziom konkurowania pracodawców o pracownika. Z punktu widzenia przedsiębiorstwa oznacza to niższą presję na wzrost płac, a więc niższe koszty prowadzenia działalności.

b) kapitał ludzki - umożliwia na jakościowe ujęcie zasobów ludzkich danej gminy

- liczba osób korzystających ze świadczeń opieki społecznej na 1000 mieszkańców - większa liczba osób korzystających z opieki społecznej świadczy o wyższej częstotliwości występowania problemów społecznych wśród mieszkańców gminy. Problemy takie z zasady obniżają poziom kapitału ludzkiego, co jest niepożądane z punktu widzenia pracodawcy.
- współczynnik skolaryzacji netto (%) - wyższy poziom współczynnika oznacza wyższą świadomość młodzieży o potrzebie edukacji oraz większe zaangażowanie młodych ludzi we własny rozwój. Przekłada się to bezpośrednio na kapitał ludzki i jest korzystne dla pracodawców.

c) rynek zbytu - prezentuje stosunkową wielkość najbliższego rynku zbytu produktów lub usług

- dochód gminy z podatku dochodowego osób fizycznych na 1 mieszkańca - wskaźnik ten umożliwia bardzo precyzyjne porównanie średniego poziomu dochodów mieszkańców gminy. Wyższy poziom przekłada się na wyższy popyt na produkty lub usługi, co jest korzystne z perspektywy przedsiębiorstwa.
- gęstość zaludnienia na 100 ha - wyższa liczba mieszkańców na tym samym obszarze oznacza korzystniejszą, z punktu widzenia inwestora, strukturę rynku zbytu.

d) samorząd - ukazuje proinwestycyjne nastawienie władz samorządowych

- udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem (%) - wyższy poziom oznacza, że władze samorządowe prowadzą politykę bardziej proinwestycyjną niż w gminach o niższej wartości wskaźnika.
- pokrycie powierzchni gminy planem zagospodarowania przestrzennego (%) - wyższy poziom oznacza nastawienie proinwestycyjne urzędników gminy.

Wszystkie wartości wskaźników zostaną sprowadzone do wspólnego mianownika, jakim może być przykładowo wartość na 1 mieszkańca, udział procentowy lub wartość na 1000 mieszkańców (np. dochody gminy z PIT na 1 mieszkańca). Wszystkie dane pochodzą z bazy statystycznej Głównego Urzędu Statystycznego i dotyczą roku 2014. Wszystkie wskaźniki, poza jednym są stymulantami. Jedyną destymulantą to liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.

Wskaźniki składowe podobszarów powstały poprzez obliczenie stosunku wartości wskaźnika danej gminy do najwyższej wartości wskaźnika w próbie, np. 627 osób w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców gminy miejskiej Ostróda w stosunku do 662 osób w gminie wiejskiej Mrągowo oznacza wartość wskaźnika składowego dla miasta Ostródy na poziomie $0,947 \left(\frac{627}{662} = 0,947 \right)$. Wskaźnik podobszaru powstaje z obliczenia średniej wartości dla dwóch wskaźników składowych. Ogólny wskaźnik atrakcyjności to średnia wszystkich wskaźników podobszarów dla danej gminy. Wskaźniki przyjmują wartości od 0 do 1. Wyniki ujemne mogą pojawić się po uwzględnieniu destymulanty (podobszar kapitału ludzkiego).

Badana próba objęła wszystkie gminy województwa warmińsko-mazurskiego, przez które przebiega droga krajowa nr 16. Obliczono wskaźniki dla każdego rodzaju gminy (miejska, wiejska, miejsko-wiejska, miasto powiatowe). Wynika to z faktu, że potencjalny inwestor bierze pod uwagę obiektywne uwarunkowania (*ceteris paribus* czynniki nieuwzględnione w analizie) dla przeprowadzanej inwestycji. Mimo to, analizując wyniki, warto porównywać gminy w ramach jednej kategorii jednostki samorządu terytorialnego, ponieważ zestawienie np. gminy wiejskiej Jonkowo z miastem powiatowym Olsztyn nie będzie miało wysokiej wartości porównawczej - oba obszary mają zupełnie różną charakterystykę.

Gminy miejskie w tabelach i wykresach obok nazwy zawierają literę M, wiejsko- miejskie MW, a wiejskie nie zawierają dodatkowych oznaczeń. Miasto Olsztyn oznaczone jest literami MP. Ponadto każda kategoria JST oznaczona jest kolorem: miasto powiatowe - fioletowy, gmina miejska - zielony, gmina wiejska - pomarańczowy, gmina wiejsko-miejska niebieski.

Ogólne zestawienie

Tabela 1 przedstawia wyniki ogólnego wskaźnika atrakcyjności inwestycyjnej. Najwyższą wartość osiągnęło miasto powiatowe Olsztyn. Dalej znalazły się wszystkie gminy miejskie. Na miejscach 6 i 7 znalazły się 2 gminy wiejskie, a na kolejnych głównie gminy wiejsko-miejskie. Tabelę zamyka 5 gmin wiejskich.

Tabela 1. Wartości wskaźnika atrakcyjności inwestycyjnej badanych gmin*

Nr	Gmina	Wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej
1	Olsztyn MP	0,604
2	Ostróda M	0,579
3	Ełk M	0,554
4	Iława M	0,538
5	Mrągowo M	0,529
6	Gietrzwałd	0,409
7	Ełk	0,397
8	Barczewo WM	0,379
9	Iława	0,378
10	Biskupiec WM	0,361
11	Mikołajki WM	0,357
12	Kisielice WM	0,355
13	Jonkowo	0,355
14	Orzysz WM	0,344
15	Kalinowo	0,279
16	Ostróda	0,273
17	Mrągowo	0,245
18	Łukta	0,229
19	Sorkwity	0,202

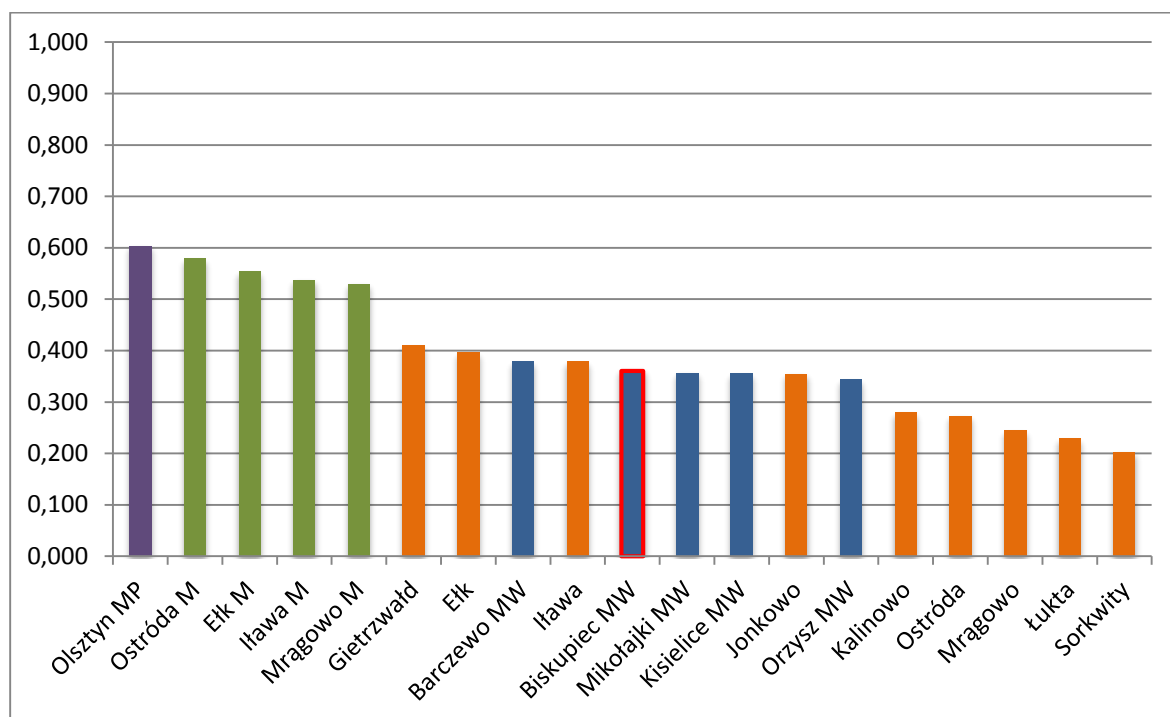
Źródło. Opracowanie własne

*Gminy miejskie w tabelach i wykresach obok nazwy zawierają literę M, wiejsko- miejskie MW, a wiejskie nie zawierają dodatkowych oznaczeń. Miasto Olsztyn oznaczone jest literami MP. Ponadto każda kategoria JST oznaczona jest kolorem: miasto powiatowe - fioletowy, gmina miejska - zielony, gmina wiejska - pomarańczowy, gmina wiejsko-miejska niebieski

Najwyższa wartość wskaźnika (Olsztyn MP) jest około trzykrotnie większa od wartości najniższej (Sorkwity). Najlepsza gmina miejska (Ostróda M) traci do Olsztyna około 4%, najlepsza gmina wiejska (Gietrzwałd) około 1/3, a wiejsko-miejska (Barczewo WM) około 40%. Różnica między najwyższym (Ostróda M) a najniższym (Mrągowo M) wskaźnikiem wśród gmin miejskich to niecałe 10%. Podobna wartość dotyczy gmin wiejsko-miejskich. Dla gmin wiejskich rozwarstwienie wyników jest już znacznie wyższe, bo wynosi prawie 50%.

Wykres 1. Wartości wskaźnika atrakcyjności inwestycyjnej badanych gmin

Źródło. Opracowanie własne

Na wykresie można zauważyć trzy grupy gmin między którymi zachodzą znaczne różnice w wartościach wskaźnika. Pierwsza obejmuje miasto powiatowe Olsztyn oraz wszystkie gminy miejskie. Druga to Gietrzwałd oraz obszary aż do Orzysza włącznie. Trzecia grupa to pozostałe gminy wiejskie. Różnica między ostatnią gminą pierwszej grupy i najlepszą gminą drugiej grupy to prawie 23% wartości wskaźnika. Ten sam stosunek między grupą drugą a trzecią to niecałe 19%.

Wśród gmin miejskich najlepsza okazuje się Ostróda o niecałe 5% od drugiego Ełku. Gminy wiejsko-miejskie nie różnią się znacznie - Barczewo z najwyższym wskaźnikiem jest lepsze o podobną wartość od kolejnego Biskupca. Jeszcze mniejsza różnica (3%) jest między najlepszą gminą wiejską (Gietrzwałd), a drugą w kolejności (Ełk).

Podobszar 1 - zasoby pracy

W tabeli 2 zaprezentowane są wyniki wskaźnika podobszaru dotyczącego zasobów pracy. Najlepszy wynik osiągnęła gmina wiejska Ełk. Spośród gmin wiejsko-miejskich najwyższą wartość wskaźnika podobszaru zanotował Orzysz. Wśród gmin miejskich najlepszy okazał się Ełk. Wyniki mogą wydawać się zaskakujące i nieinstynktowne - przyczyną jest potraktowanie bezrobocia wśród ludności w wieku produkcyjnym jako stymulanty, co jest wyjaśnione w opisie metodologii.

Tabela 2. Wartości wskaźnika podobszaru zasobów pracy badanych gmin*

Nr	Gmina	Zasoby pracy
1	Ełk	0,992
2	Orzysz WM	0,936
3	Kalinowo	0,930
4	Mikołajki WM	0,904
5	Biskupiec WM	0,852
6	Sorkwity	0,833
7	Mrągowo	0,832
8	Ełk M	0,803
9	Mrągowo M	0,773
10	Ostróda	0,767
11	Barczewo WM	0,761
12	Gietrzwałd	0,744
13	Jonkowo	0,729
14	Ostróda M	0,707
15	Kisielice WM	0,676
16	Iława	0,648
17	Olsztyn MP	0,642
18	Iława M	0,610
19	Łukta	0,528

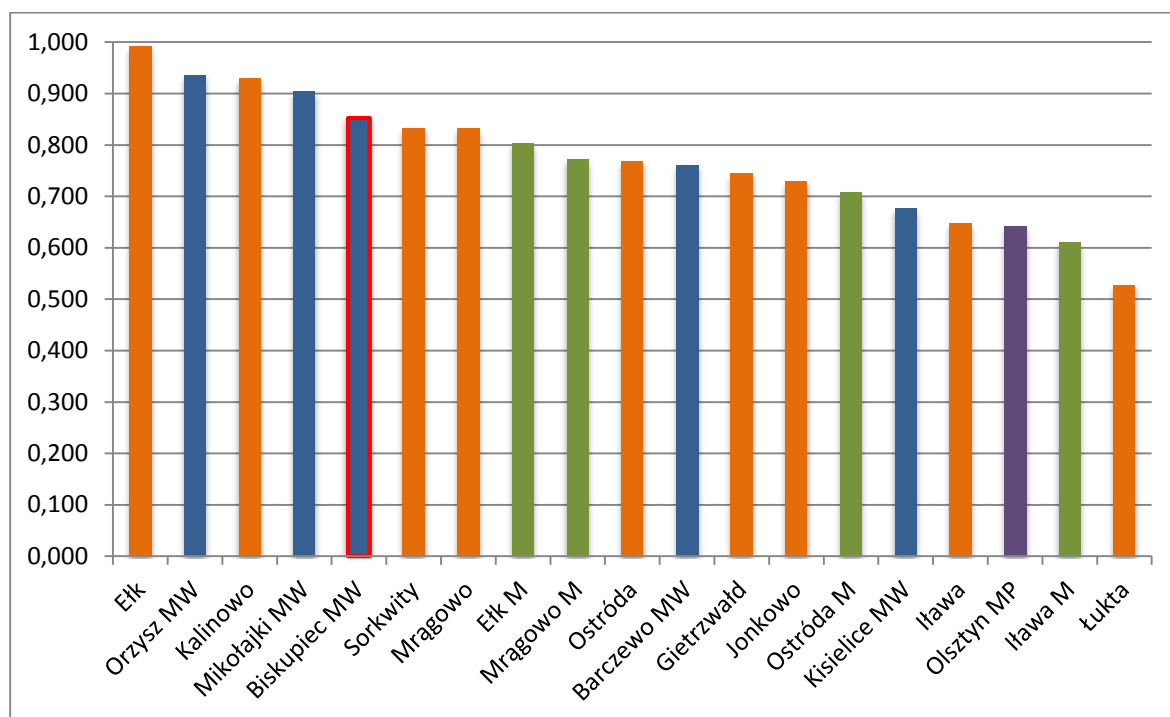
Źródło. Opracowanie własne

*Gminy miejskie w tabelach i wykresach obok nazwy zawierają literę M, wiejsko- miejskie MW, a wiejskie nie zawierają dodatkowych oznaczeń. Miasto Olsztyn oznaczone jest literami MP. Ponadto każda kategoria JST oznaczona jest kolorem: miasto powiatowe - fioletowy, gmina miejska - zielony, gmina wiejska - pomarańczowy, gmina wiejsko-miejska niebieski

Najwyższy wynik (Ełk) jest blisko dwukrotnie wyższy od rezultatu najniższego (Łukta). Orzysz, najlepszy spośród gmin wiejsko-miejskich traci niecałe 6% do Ełku. Z kolei różnica między gminą wiejską Ełk, a miastem Ełk (najlepsza gmina miejska) jest już wyższa, bo wynosi blisko 20%. Olsztyn jest słabszy od lidera już znacznie bardziej - ponad 35% wartości wskaźnika. Rozwarstwienie między skrajnymi wynikami gmin wiejskich jest znaczne - wynosi niemal 47%. Dla gmin wiejsko-miejskich różnica ta wynosi niecałe 28%, a wśród miast prawie 15%.

Wykres 2. Wartości wskaźnika podobszaru zasobów pracy badanych gmin

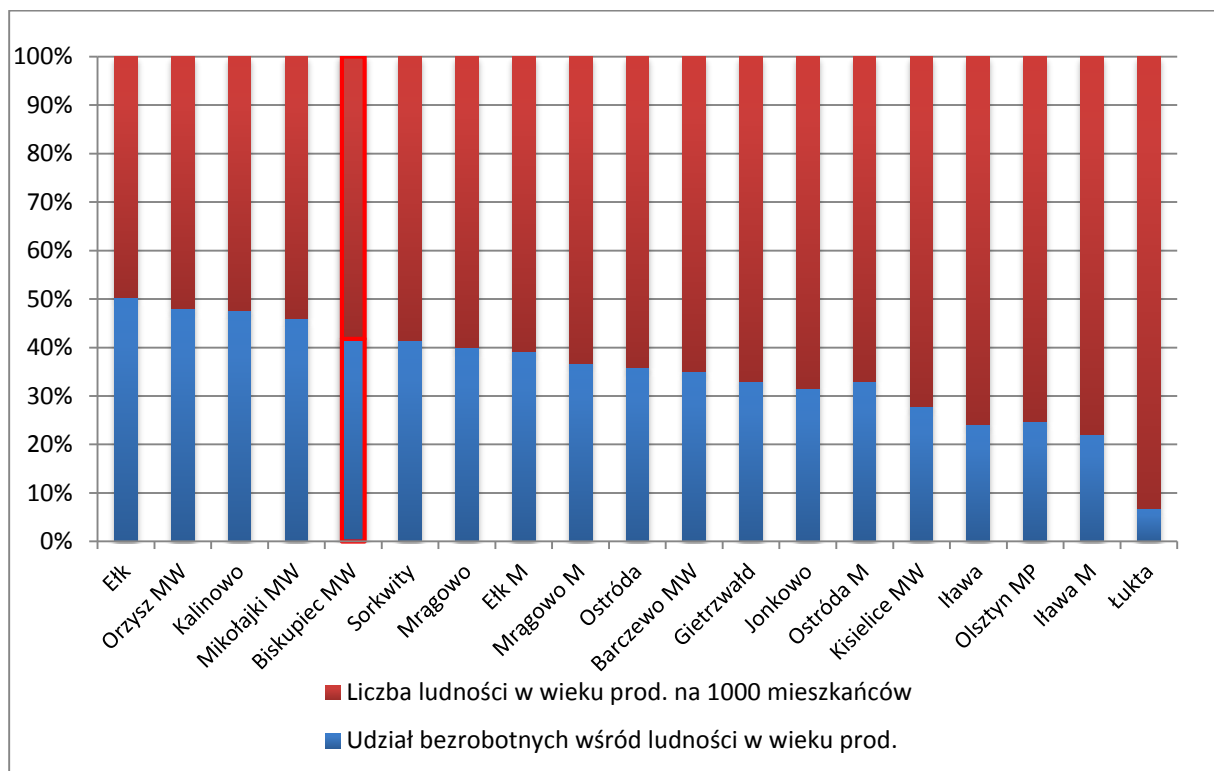
Źródło. Opracowanie własne

Obserwując wykres 2 trudniej jest dostrzec grupy wartości. Wszystkie wyniki rozkładają się raczej równomiernie. Jedyna widoczna zależność dotyczy tego, że obszary o wysokiej liczbie ludności (gminy miejskie i miasto powiatowe) osiągają wyniki raczej z tyłu stawki. Wynika to z większej liczby miejsc pracy w tych gminach i niższego bezrobocia. Nie dotyczy to jednak wszystkich gmin miejskich i dużej części gmin wiejsko- miejskich.

Na wykresie 3 można zaobserwować jaki udział miały poszczególne składowe podobszaru. Bardzo widoczny jest pewien trend - wynik najlepszych gmin jest oparty w równym stopniu na obu składowych. W miarę przesuwania się w prawą stronę wykresu możemy jednak zaobserwować, że na znaczeniu zyskuje wskaźnik liczby ludności w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców. Przyczyna jest prosta - w miarę jak bezrobocie się zmniejsza, zmniejsza się też wynik tej składowej i jej wpływ na wartość wskaźnika podobszaru zasobów pracy.

Wykres 3. Składowe wskaźnika podobszaru zasobów pracy badanych gmin

Źródło. Opracowanie własne

Podobszar 2 - kapitał ludzki

W podobszarze dotyczącym kapitału ludzkiego badanych gmin, najlepsze okazało się miasto powiatowe Olsztyn. Wśród gmin miejskich najwyższą wartość wskaźnika osiągnęło Mrągowo, zaś wśród wiejskich Giętrząwałd. Z gmin wiejsko-miejskich najkorzystniej wypadły Mikołajki.

Tabela 3. Wartości wskaźnika podobszaru kapitału ludzkiego badanych gmin*

Nr	Gmina	Kapitał ludzki
1	Olsztyn MP	0,328
2	Mrągowo M	0,309
3	Iława M	0,302
4	Ostróda M	0,278
5	Ełk M	0,238
6	Mikołajki WM	0,095
7	Biskupiec WM	0,082
8	Gietrzwałd	0,073
9	Orzysz WM	0,055
10	Ełk	0,047
11	Jonkowo	0,034
12	Kisielice WM	0,010
13	Barczewo WM	0,002
14	Łukta	0,000
15	Kalinowo	-0,036
16	Iława	-0,086
17	Ostróda	-0,107
18	Sorkwity	-0,186
19	Mrągowo	-0,226

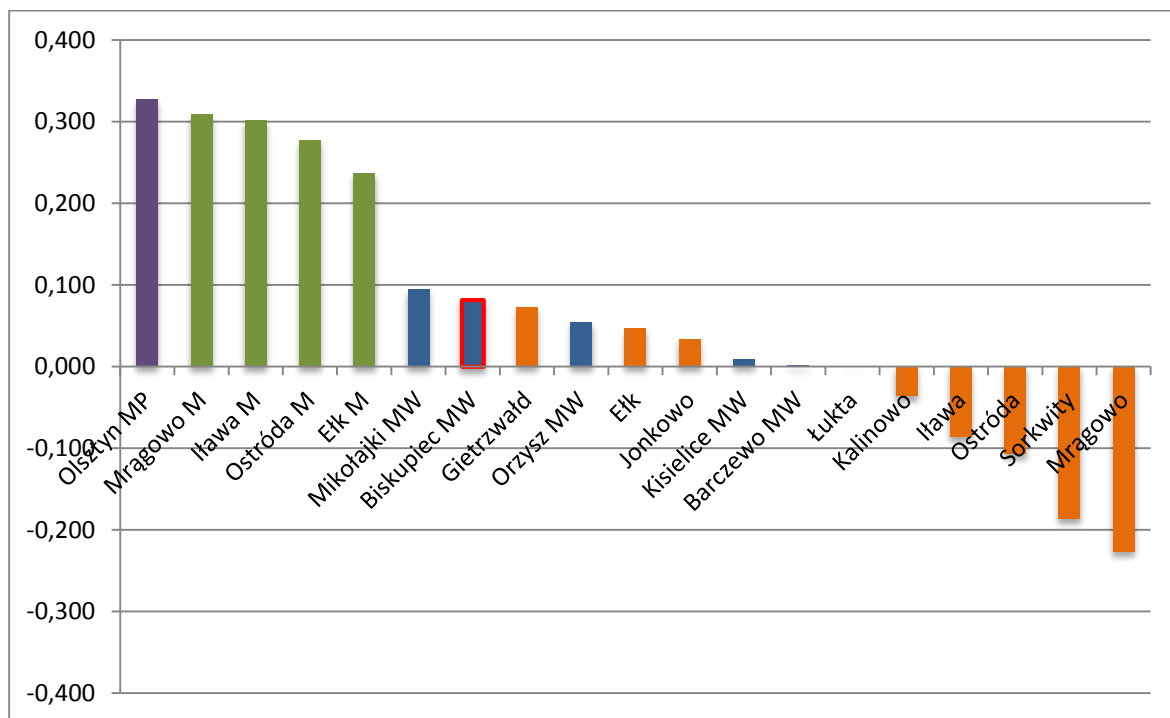
Źródło. Opracowanie własne

*Gminy miejskie w tabelach i wykresach obok nazwy zawierają literę M, wiejsko- miejskie MW, a wiejskie nie zawierają dodatkowych oznaczeń. Miasto Olsztyn oznaczone jest literami MP. Ponadto każda kategoria JST oznaczona jest kolorem: miasto powiatowe - fioletowy, gmina miejska - zielony, gmina wiejska - pomarańczowy, gmina wiejsko-miejska niebieski

Najwyższa wartość wskaźnika (Olsztyn MP) jest o blisko 6% wyższa od drugiej w kolejności (Mrągowo M). Jest to także różnica między liderem a najlepszą gminą miejską. Gmina wiejsko-miejska z najkorzystniejszym rezultatem (Mikołajki WM) jest już dużo słabsza - o ponad 70% wartości. Z kolei Gietrzwałd, najlepsza gmina wiejska w podobszarze kapitału ludzkiego, traci ponad 77% do Olsztyna. Różnica między skrajnymi wynikami wśród gmin miejskich (najlepsza: Mrągowo M, najgorsza: Ełk M) to 23%. Z kolei wartość wskaźnika Barczewa (najgorsza gmina wiejsko-miejska) stanowi zaledwie ułamek wartości wskaźnika dla Mikołajek (najlepsza WM). Rozwarstwienie więc stanowi blisko 98%. Najlepsza gmina wiejska (Gietrzwałd) jest lepsza od najgorszej (Mrągowo) o ponad 130%.

Wykres 4. Wartości wskaźnika podobszaru kapitału ludzkiego badanych gmin

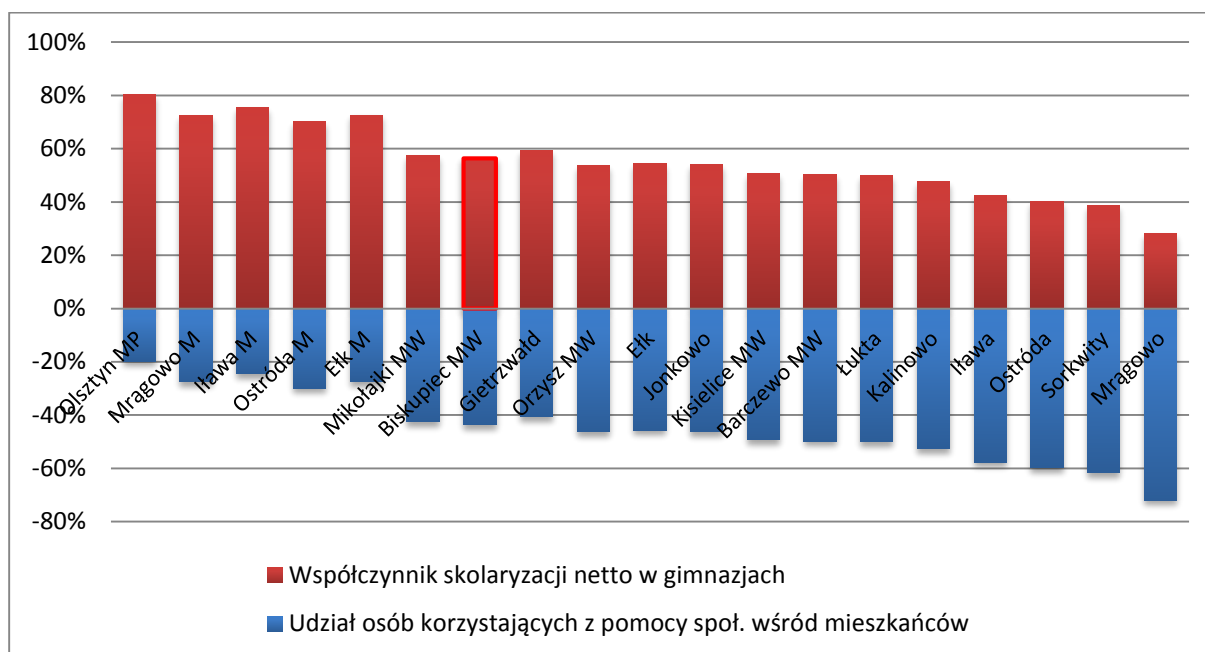

Źródło. Opracowanie własne

W podobszarze 2 możemy wyróżnić ponownie 3 grupy gmin. Pierwsza to Olsztyn i wszystkie gminy miejskie. Ełk M osiąga ponad 60% wyższy wskaźnik niż Mikołajki WM. Kolejna grupa to gminy od Mikołajek WM do Łukty WM. Stanowią je gminy wiejsko-miejskie oraz kilka gmin wiejskich. Ostatnia grupa, gminy z ujemną wartością wskaźnika, składa się wyłącznie z gmin wiejskich. Abstrahując od osiąganych wartości oraz znaku przed nimi, kolejność oraz podział grup jest bardzo zbliżony do tych na wykresie ogólnego wskaźnika (wykres 1).

Wykres 5. Składowe wskaźnika podobszaru kapitału ludzkiego badanych gmin

Źródło. Opracowanie własne

Wykres 5 pozwala dostrzec, że w miarę przesuwania się w dół tabeli z wynikami, spada znaczenie współczynnika skolaryzacji, a wzrasta znaczenie udziału osób korzystających ze świadczeń społecznych wśród mieszkańców. Wynika to z faktu, że składowa ta jest destymulantą, czyli im jest wyższa, tym silniej obniża całkowity wynik podobszaru.

Podobszar 3 - rynek zbytu

W podobszarze 3 najwyższą wartość wskaźnika osiągnęło ponownie miasto powiatowe Olsztyn. Spośród gmin miejskich najlepszy rezultat ma miasto Ełk, w przypadku gmin wiejskich Jonkowo, a miejsko-wiejskich Barczewo. Przyczyną takich wyników są składowe podobszaru, które tradycyjnie są wyższe na terenach miejskich.

Tabela 4. Wartości wskaźnika podobszaru rynku zbytu badanych gmin*

Nr	Gmina	Rynek zbytu
1	Olsztyn MP	0,845
2	Ełk M	0,714
3	Ostróda M	0,691
4	Iława M	0,545
5	Mrągowo M	0,533
6	Jonkowo	0,301
7	Gietrzwałd	0,272
8	Barczewo WM	0,239
9	Ełk	0,237
10	Biskupiec WM	0,196
11	Mikołajki WM	0,181
12	Mrągowo	0,179
13	Ostróda	0,170
14	Orzysz WM	0,169
15	Iława	0,169
16	Łukta	0,145
17	Kisielice WM	0,112
18	Sorkwity	0,109
19	Kalinowo	0,086

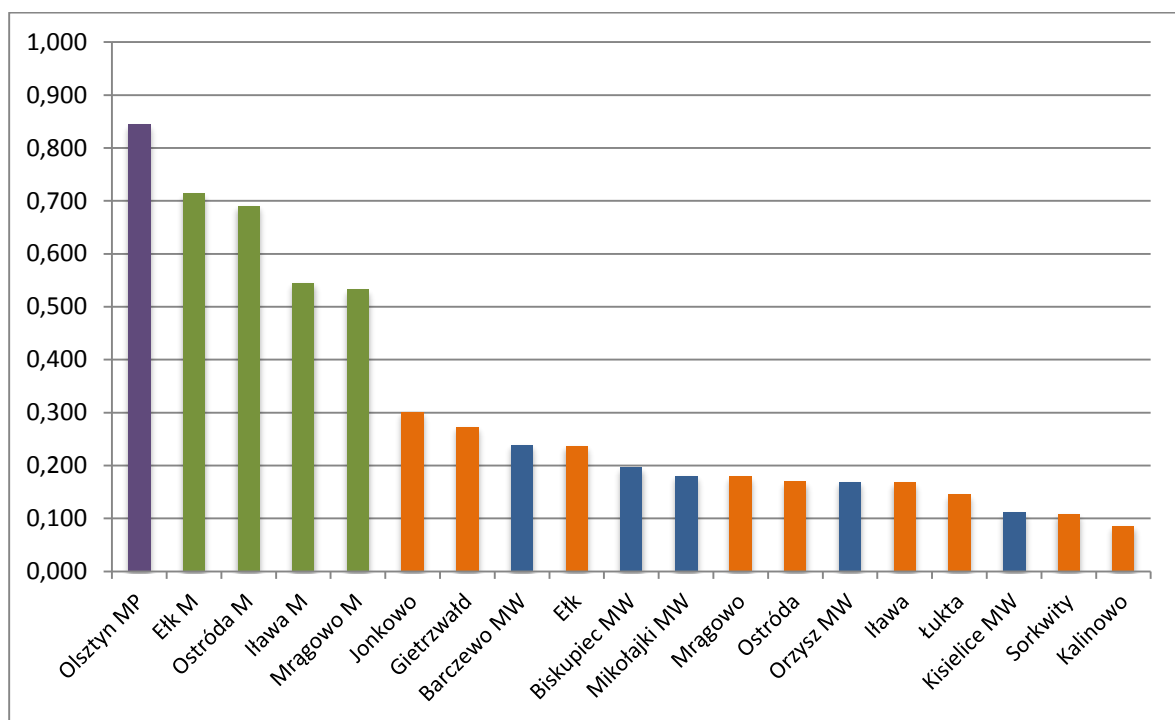
Źródło. Opracowanie własne

*Gminy miejskie w tabelach i wykresach obok nazwy zawierają literę M, wiejsko- miejskie MW, a wiejskie nie zawierają dodatkowych oznaczeń. Miasto Olsztyn oznaczone jest literami MP. Ponadto każda kategoria JST oznaczona jest kolorem: miasto powiatowe - fioletowy, gmina miejska - zielony, gmina wiejska - pomarańczowy, gmina wiejsko-miejska niebieski

Różnica między Olsztynem a miastem Ełk (drugi najlepszy wynik, najlepsza gmina miejska) jest dość znaczna, bo przekracza 15% wartości wskaźnika. Jonkowo, gmina wiejska z najwyższą wartością wskaźnika podobszaru, jest o blisko 2/3 słabsze od stolicy województwa. W przypadku Barczewa jest to już ponad 70%. Rozwarstwienie wśród gmin miejskich to ponad 25%. Dla gmin wiejskich wartość ta rośnie do prawie 72%. Z kolei skrajne wyniki w gronie gmin wiejsko-miejskich różnią się o około 53%.

Wykres 5. Wartości wskaźnika podobszaru rynku zbytu badanych gmin

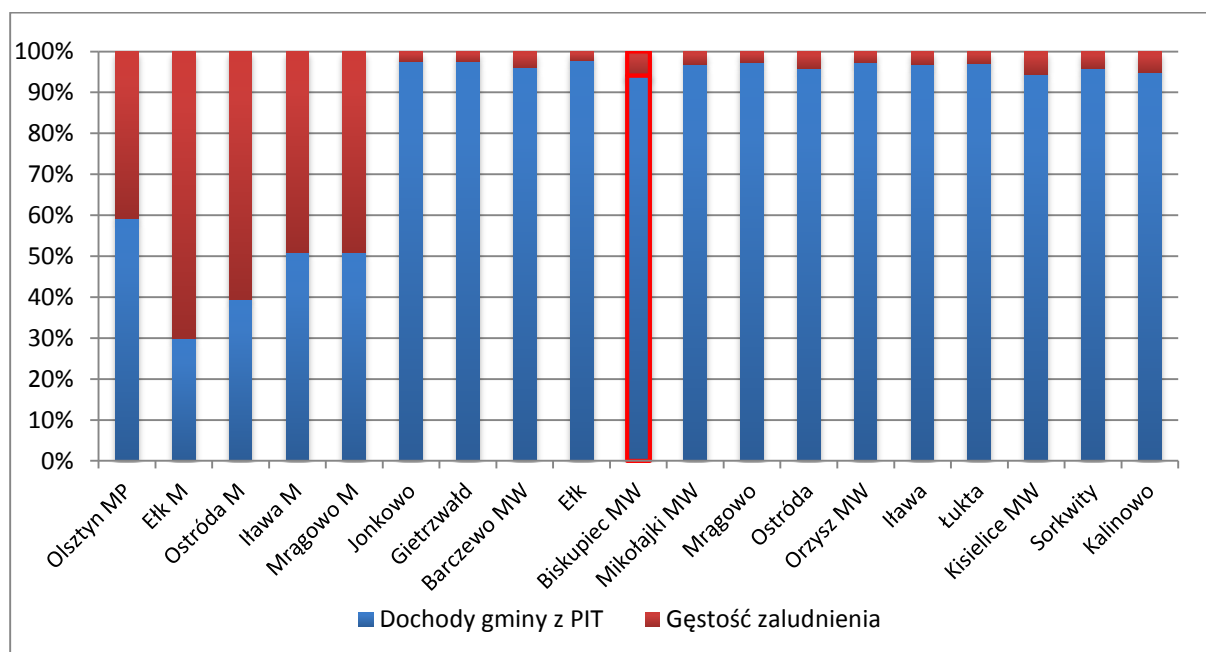

Źródło. Opracowanie własne

Kolejność gmin znów układa się podobnie jak w przypadku ogólnego wskaźnika atrakcyjności inwestycyjnej. Różnica jest jednak taka, że można zauważyć jedynie 2 grupy znacząco różniące się wartościami. Pierwsza z nich to ponownie Olsztyn oraz gminy miejskie. Druga to wszystkie pozostałe gminy. Najlepsza gmina z drugiej grupy (Jonkowo) jest słabsza od najslabszej gminy grupy pierwszej (Mrągowo M) o około 45% wartości wskaźnika podobszaru rynku zbytu. Różnice wewnątrz grup wynoszą odpowiednio: 37% (0,312 w wartościach bezwzględnych) w pierwszej i 61% w drugiej (0,215).

Wykres 6. Składowe wskaźnika podobszaru rynku zbytu badanych gmin

Źródło. Opracowanie własne

Na powyższym wykresie bardzo łatwo dostrzec pewną zależność: gminy grupy pierwszej charakteryzują się tym, że w ich wartości wskaźnika znaczący udział ma gęstość zaludnienia. Niska gęstość zaludnienia na obszarach wiejskich sprawia, że gminy inne niż miejskie zawsze będą miały trudność w dorównaniu miastom w kontekście takich zestawień. Różnica ta jest na tyle znaczna, że dzieli dość wyraźnie gminy na mocniejsze i słabsze w tym podobszarze.

Podobszar 4 - samorząd

Jeśli chodzi o jakość pracy samorządu istotną z punktu widzenia inwestora, to najwyższa jest w urzędzie gminy wiejskiej Iława. Wśród gmin miejskich najlepsze się okazuje z kolei miasto Iława. Niewiele dalej jest najlepsza gmina wiejsko-miejska Kisielice, a miasto powiatowe Olsztyn znajduje się na piątym miejscu. Ogólnie rzecz biorąc, czołówkę zdominował powiat iławski (Iława, Iława M, Kisielice WM), a pierwsza szóstka to JST z zachodniej części województwa.

Tabela 5. Wartości wskaźnika podobszaru samorządu badanych gmin*

Nr	Gmina	Samorząd
1	Iława	0,782
2	Iława M	0,693
3	Ostróda M	0,638
4	Kisielice WM	0,622
5	Olsztyn MP	0,600
6	Gietrzwałd	0,547
7	Barczewo WM	0,515
8	Mrągowo M	0,502
9	Ełk M	0,461
10	Jonkowo	0,354
11	Biskupiec WM	0,313
12	Ełk	0,312
13	Ostróda	0,261
14	Mikołajki WM	0,247
15	Łukta	0,242
16	Orzysz WM	0,215
17	Mrągowo	0,194
18	Kalinowo	0,137
19	Sorkwity	0,054

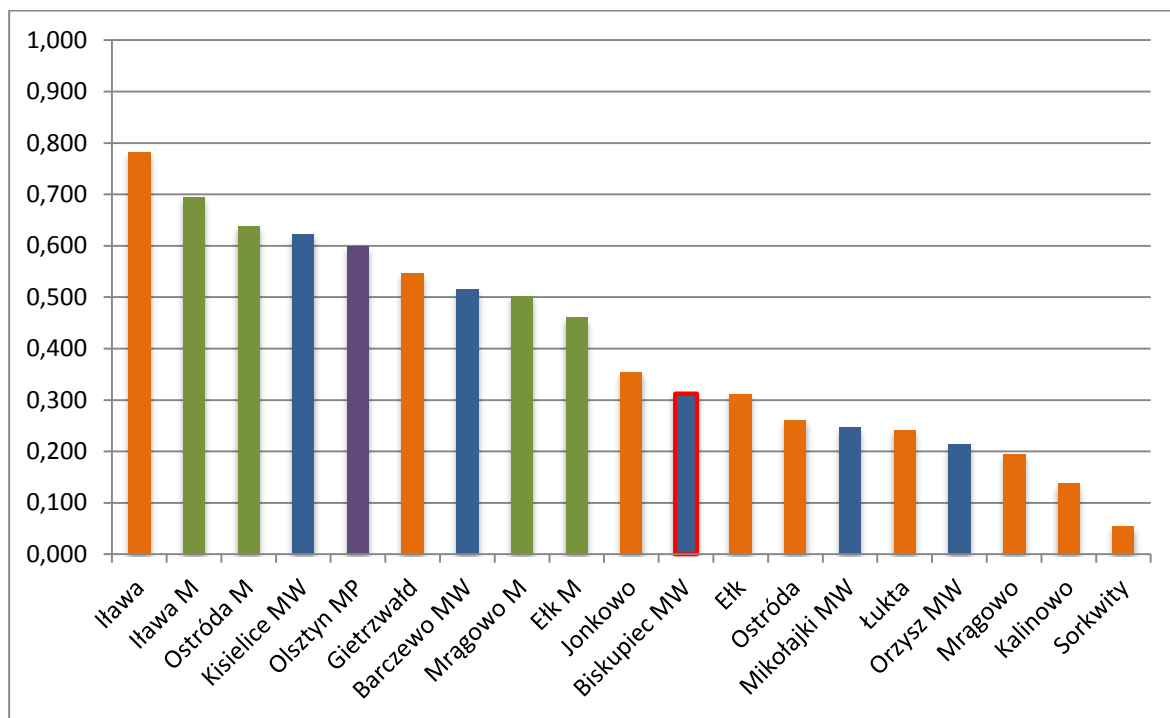
Źródło. Opracowanie własne

*Gminy miejskie w tabelach i wykresach obok nazwy zawierają literę M, wiejsko- miejskie MW, a wiejskie nie zawierają dodatkowych oznaczeń. Miasto Olsztyn oznaczone jest literami MP. Ponadto każda kategoria JST oznaczona jest kolorem: miasto powiatowe - fioletowy, gmina miejska - zielony, gmina wiejska - pomarańczowy, gmina wiejsko-miejska niebieski

Różnica między obiema iławskimi gminami, najlepszymi w swoich kategoriach, wynosi ponad 11%. Z kolei Kisielice (najlepsza WM) tracą już około 20% do lidera. W przypadku Olsztyna różnica ta przekracza już 23%. Największe rozwarstwienie dotyczy gmin wiejskich. Dla Sorkwit wynosi ono 93% wartości wskaźnika. Gminy miejskie różnią się już mniej między sobą - o około 33% dla miasta Ełk. Z kolei Orzysz WM jest słabszy od Kisielic o niemal 2/3.

Wykres 7. Wartości wskaźnika podobszaru samorządu badanych gmin

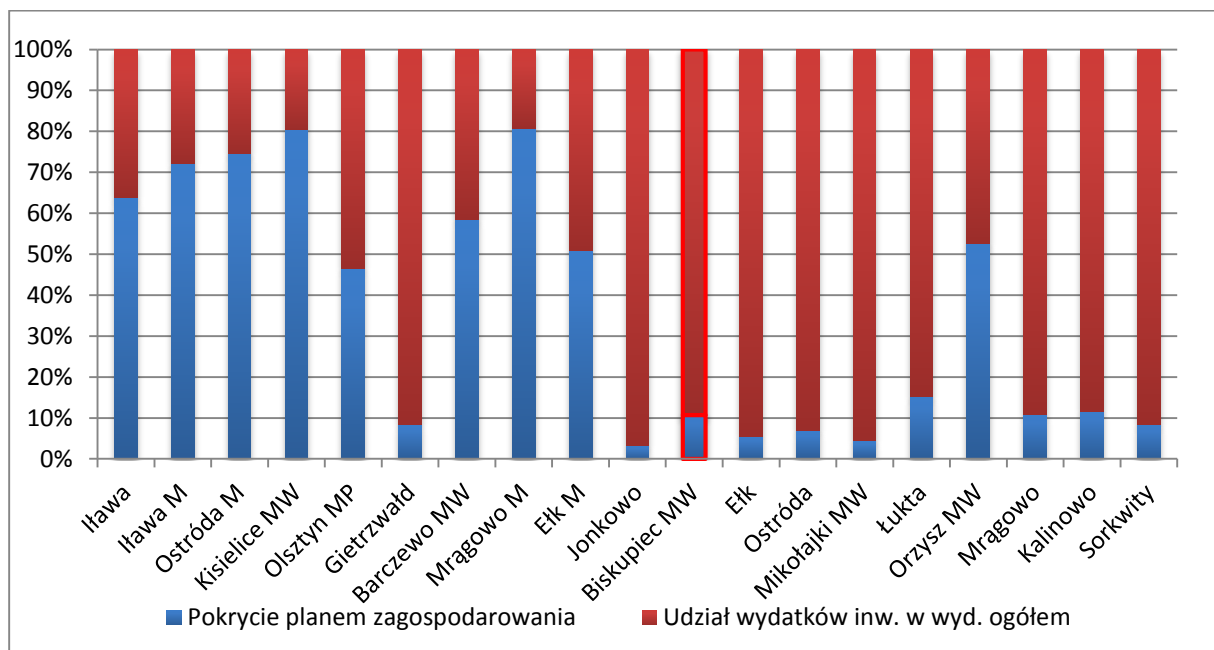

Źródło. Opracowanie własne

W przypadku podobszaru 4 nie można wyróżnić grup gmin ze względu na różnice w wartości wskaźnika. Rozkładają się one stosunkowo równomiernie. Jedyna obserwacja może dotyczyć tego, że obszary o dużej gęstości zaludnienia (miasta i miasto powiatowe) znajdują się raczej z przodu stawki. Większość obszarów wiejskich znajduje się raczej w dolnej połowie tabeli. Gminy wiejsko-miejskie nie wykazują żadnych zależności.

Wykres 8. Składowe wskaźnika podobszaru samorządu badanych gmin.

Źródło. Opracowanie własne

Na wykresie 8 trudno jest zaobserwować zależności. Jedyną charakterystyczną kwestia to ta, że gminy znajdujące się z tyłu stawki mają niewielką część swojej powierzchni pokrytą planem zagospodarowania przestrzennego. Z tych zależności wyłama się jednak Gietrzwałd (niski procent pokrycia; wysokie miejsce) oraz Orzysz WM (wysoki procent pokrycia; słabe miejsce).

Podsumowanie

Inwestor porównując obszary do lokalizacji inwestycji rzeczowej będzie brał znacznie więcej czynników niż objęta powyższa analiza. Preferowany rodzaj jednostki samorządu terytorialnego (gmina miejska, wiejska, wiejsko-miejska, miasto na prawach powiatu) będzie zależny od branży inwestycji. Dlatego też porównując jednostki w celach planowania działań proinwestycyjnych warto porównywać JST tej samej kategorii. Porównywanie jednostek między kategoriami będzie uzasadnione tylko w dwóch podobszarach: kapitał ludzki oraz samorząd. Dzieje się tak ponieważ wskaźniki składowe w obu nie są silnie zależne od rodzaju JST. W przypadku pozostałych podobszarów występują już silniejsze zależności: zasoby pracy - bezrobocie (z reguły wyższe na obszarach wiejskich) oraz rynek zbytu (gęstość zaludnienia - wyższe w miastach).

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT obejmuje analizę zewnętrzną gminy, (okazje i zagrożenia płynące z zewnątrz) oraz analizę wewnętrzną (mocne i słabe strony gminy). Nazwa SWOT pochodzi od angielskich słów: **Strengths** (mocne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Formułowanie strategii gminy przy pomocy analizy SWOT składa się z sześciu etapów: cztery pierwsze należą do analizy, a dwa następne to czynności związane z wyborem strategii gminy.

ETAP I-Tworzenie listy odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące profilu i zakresu działalności gminy, określenia głównych potrzeb gminy.

ETAP II-Tworzenie listy odpowiedzi dotyczących otoczenia gminy. W tym etapie określamy makrootoczenie (otoczenie dalsze) oraz mikrootoczenie (otoczenie bliższe gminy) w kategoriach szans i zagrożeń.

ETAP III-Określenie słabych i mocnych stron gminy i skupienie się na wewnętrznych zasobach gminy.

ETAP IV-Określanie bieżącej sytuacji gminy w kontekście przewidywanych szans oraz zagrożeń występujących w otoczeniu.

ETAP V-Formułowanie wariantów strategicznych dla gminy i funkcjonalnych programów rozwoju.

ETAP VI Przygotowanie planu strategicznego, który jest wypadkową słabych i mocnych stron organizacji w powiązaniu z szansami oraz zagrożeniami.

W wyniku analizy przeprowadzonej w trakcie sondażu społecznego uzyskano następującą ocenę wewnętrznych i zewnętrznych warunków rozwoju gminy:

Tabela. Analiza SWOT Gminy Biskupiec

Mocne strony
- Dobre położenie komunikacyjne (drogowe, kolejowe); - Bliskie położenie (45 km) od regionalnego portu lotniczego w Szymanach k. Szczytna; - Bliskość dużego ośrodka wzrostu jakim jest Olsztyn - dojazd do stolicy województwa warmińsko-mazurskiego zajmuje ok. 30 minut; - Atrakcyjna oferta inwestycyjna dla przemysłu i usług (W-MSSE, pełne uzbrojenie terenów inwestycyjnych); - Inkubator Przedsiębiorczości w Biskupcu; - Bogate i czyste środowisko przyrodnicze; - Dobra jakość wód podziemnych; - Położenie wśród lasów i jezior; - Wytyczone szlaki i trasy rowerowe; - Duże zasoby ludzkie do wykorzystania przez potencjalnych inwestorów; - Bogactwo kulturowe i etniczne - Warmia; - Członkostwo w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Miast Cittaslow; - Wysokie nasycenie organizacjami społecznymi oraz wysoka aktywność części organizacji;
Słabe strony
- Płytki rynek pracy o niekorzystnej strukturze branżowej; - Niski poziom przedsiębiorczości; - Mała liczba innowacyjnych przedsiębiorstw oraz mała świadomość i wiedza przedsiębiorców w tym temacie; - Mała liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego; - Niewystarczające dochody gminy; - Niskie dochody mieszkańców gminy; - Zły stan dróg powiatowych i gminnych; - Niewykorzystana sieć kolei; - Niezadowalająca dostępność komunikacji publicznej na obszarach wiejskich; - Niedostateczny stan infrastruktury techniczno-środowiskowej; - Niski poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie budownictwa komunalnego; - Ograniczona dostępność infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej; - Niedostateczna oferta produktów lokalnych, - Niedostateczny poziom wykształcenia społeczeństwa; - Odptyw wykwalifikowanej kadry-atrakcyjniejsze oferty pracy poza regionem dla wykształconej młodzieży; - Wysokie i długotrwałe bezrobocie; - Słabe więzi społeczne; - Niewystarczające działania marketingowe gminy; - Niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych; - Niekorzystna struktura paliw w systemach grzewczych; - Niewielkie wykorzystanie OZE

Szanse

- Położenie gminy-strategiczna lokalizacja przy wschodniej granicy Unii Europejskiej sprawia, że gmina może stanowić doskonałą bazę dla potencjalnych przedsiębiorców chcących nawiązać współpracę lub już współpracujących z rynkami państw wschodnich: Litwy, Białorusi i Republiki Rosji;
- Bliskość wschodnich rynków zbytu - 60 km do przejścia granicznego w Bezledach, Biskupiec objęty jest strefą małego ruchu granicznego;
- Położenie gminy na skrzyżowaniu ważnych dróg krajowych i międzynarodowej;
- Wzrost zainteresowania kapitału zagranicznego lokowaniem inwestycji w sektorach należących do inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur;
- Dobre uwarunkowania środowiskowo-przyrodnicze: nie ma tu przemysłu ciężkiego generującego zanieczyszczenia, są za to lasy, jeziora i rzeki. Wszystko to umożliwia życie w harmonii z przyrodą, rozwój turystyki, ekologiczny wypoczynek i aktywną rekreację;
- Turystyczna funkcja województwa warmińsko-mazurskiego;
- Wykorzystanie atutów do rozwoju turystyki;
- Wzrost zapotrzebowania na aktywne formy wypoczynku;
- Możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej;
- Gmina może stać się ośrodkiem rolniczym - przetwórnictwo produktów rolnych i zwierzęcych, jednostki obsługujące rolnictwo;
- Gmina może stać się ośrodkiem produkcji ekologicznej żywności - produkcja ekologicznej żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego;
- Gmina może stać się ośrodkiem turystycznym - hotele, pensjonaty, agroturystyka, lokale gastronomiczne, instytucje obsługi ruchu turystycznego;
- Promocja gospodarcza regionu;
- Promocja gospodarcza, turystyczna gminy;

Zagrożenia

- Osłabienie ogólnej koniunktury gospodarczej na skutek kryzysu ekonomicznego, w tym wzrost bezrobocia, w Polsce i UE;
- Niewystarczająca subwencja oświatowa;
- Niewystarczające środki na rosnące zadania samorządów w obszarze polityki społecznej;
- Rosnąca konkurencja ze strony innych samorządów;
- Nadmierna centralizacja w rozdysponowywaniu środków finansowych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- Słabe zainteresowanie ze strony krajowych i zagranicznych inwestorów;
- Brak stabilnej polityki rządu wspierającej sektor MŚP;

Źródło: opracowanie własne

6. Wizja rozwoju Gminy Biskupiec

Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025 powstała na podstawie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z udziałem przedstawicieli środowisk lokalnych. W trakcie spotkań zidentyfikowano i usystematyzowano obszary problemowe Gminy. Na tej podstawie określono problemy, cele oraz działania zawarte w strategii. Metoda uspołeczniona tworzenia strategii jest zgodna z obowiązującymi standardami tworzenia dokumentów o znaczeniu strategicznym.

Wizja Strategii Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025.

W 2025 roku Gmina Biskupiec w pełni korzysta ze swojego położenia na skrzyżowaniu DK nr 16 i DK nr 57 oraz subregionu olsztyńskiego. Rozwinęły się konkurencyjne branże gospodarcze w nowoczesnych strefach aktywności inwestycyjnej, generujące nowe miejsca pracy. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz doskonalenie usług publicznych przynosi korzyści w postaci zwiększenia standardów życia i poprawy wskaźników demograficznych.

Wizja została wypracowana na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonych warsztatów strategicznych, a także konsultacji z władzami Gminy Biskupiec.

Wysoka jakość życia jest podstawową potrzebą społeczności lokalnej. Składa się na nią wiele elementów, zarówno o charakterze miękkim, jak i twardym. Czyste, bezpieczne i urozmaicone środowisko, zapewniające dobre warunki do pracy, nauki i wypoczynku są głównym elementem wysokiej jakości życia. Konkurencyjność Gminy Biskupiec, to umiejętność wykorzystywania dostępnych zasobów i szans w wygrywaniu konkurencji z innymi gminami. Konkurencyjność należy rozumieć jako rywalizowanie o wysoką jakość życia oraz rozwój społeczny i gospodarczy¹¹.

Należy jednak pamiętać, że gmina powinna przede wszystkim konkurować z gminami o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym oraz o podobnych walorach geograficzno-przyrodniczych, w mniejszym stopniu z gminami bezpośrednio sąsiadującymi. Sąsiedzi powinni raczej wykorzystywać wspólnie swoje walory w celu wzmocnienia atrakcyjności. Służą do tego związki i porozumienia przewidziane w ustawie o samorządzie gminnym¹².

Zgodnie z literaturą przedmiotu konkurencyjność może być postrzegana na kilka sposobów. Można mówić o konkurencyjności częściowej gminy, tzn. o zdolności do osiągnięcia wysokiej pozycji w danej dziedzinie wśród innych gmin.

¹¹ T. Markowski, *Stymulowanie i regulowanie konkurencyjności regionów w świetle procesów globalizacji gospodarki*, Samorząd Terytorialny nr 3, 2000

¹² <http://www.wspolnota.org.pl/aktualnosci/aktualnosc/konkurencja-gmin/>

1. **konkurencyjność środowiskowa** - zdolność do oferowania mieszkańcom, turystom [...] różnorodnych i nienaruszonych działalnością ludzką walorów naturalnych;
2. **konkurencyjność gospodarcza**, którą można oddzielnie lub jednocześnie postrzegać jako:
 - a. bezwzględną lub stosunkową wartość wytworzonych (sprzedanych) na terenie gminy dóbr i usług;
 - b. gospodarczą atrakcyjność lokalizacji gminy oraz zasobów naturalnych (np. kopalin) położonych na terenie gminy;
3. **konkurencyjność socjalna** - zdolność układu terytorialnego do zapewnienia mieszkańcom pracy, opieki zdrowotnej, miejsc zamieszkania, pożądanego poziomu edukacji, usług komunalnych, usług kulturalno-rozrywkowych itp.;
4. **konkurencyjność inwestycyjna** tzn. atrakcyjność gminnej oferty korzyści zewnętrznych adresowanej do lokalnych i zewnętrznych podmiotów gospodarczych¹³.

W przypadku Gminy Biskupiec konkurencyjność rozumiana powinna być w następujących wymiarach:

1. konkurencja o mieszkańców zameldowanych i płacących podatki na terenie gminy - umiejętność przyciągania nowych mieszkańców, przede wszystkim z Olsztynem poprzez zapewnienie im bezpieczeństwa, komfortu mieszkania, mniejszych obciążeń, w mniejszym stopniu zapewnienia pracy;
2. konkurencja o inwestorów i przedsiębiorców - zarówno przyciąganie nowych inwestorów zewnętrznych, jak i wspieranie konkurencyjności firm lokalnych na rynkach ponadlokalnych;
3. konkurencja o turystów - umiejętność zachęcenia turystów do odpoczynku i rekreacji kilkudniowej, weekendowej, na terenie gminy;
4. konkurencja o środki publiczne - wygrywanie konkurencji z innymi gminami o środki publiczne, szczególnie pochodzące z budżetu UE.

¹³Andrzej Sztando, *Konkurencyjność gospodarcza a dochodowy fragment gminnej polityki budżetowej*. W: *Konkurencyjność miast i regionów*, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 2001, s. 149-164.

7. Cel główny

Cel główny Strategii Rozwoju Gminy Biskupiec określono następująco:

Zrównoważony Rozwój Społeczno-Gospodarczy Gminy Biskupiec w oparciu o położenie geograficzne i naturalne uwarunkowania przyrodnicze.

Rozwój Gminy Biskupiec wpłynie na poprawę konkurencyjności gminy. Atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania, prowadzenia biznesu, atrakcyjnego turystycznie ma na celu wzmocnienie lokalnej gospodarki, dającej miejsca pracy i zapewniającej dostęp do różnego rodzaju usług.

8. Cele strategiczne (obszary priorytetowe)

Podejmowanie określonych działań w ramach Strategii Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025 skoncentrowane jest wokół czterech głównych obszarów problemowych, tzw. „obszarów priorytetowych”. Wybrane obszary priorytetowe Strategii, w ramach których wyznaczono kierunki i cele rozwoju oraz projekty, przedstawia poniższy schemat. Wybór obszarów priorytetowych rozwoju jest wynikiem analizy posiadanych potencjałów.

Cele strategiczne Gminy Biskupiec odpowiadają celom strategicznym nakreślonym w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025. W określeniu celów uwzględnione zostały wyniki przeprowadzonych warsztatów strategicznych, diagnozy, analizy wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego i analizy SWOT.

Rysunek. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025

Źródło. Opracowanie własne

9. Cele operacyjne

W oparciu o zdefiniowane cele strategiczne, w kolejnym etapie prac nad strategią, przypisano im cele szczegółowe, które zaprezentowano w poniższych tabelach. Do każdego z celów przypisano cele operacyjne. W dalszej części strategii wskazano zadania do realizacji w ramach każdego z celów szczegółowych wraz z okresem ich realizacji.

Cele operacyjne opisane są w dwóch częściach. W pierwszej wskazane jest uzasadnienie wyróżnienia celów i efekty, jakie są oczekiwane, w drugiej zaś wymienione są kierunki działań.

W tabeli poniżej zaprezentowano cel strategiczny 1 *Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, turystyczna i społeczna* oraz cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie celu strategicznego.

Rysunek. Cel strategiczny 1 oraz operacyjne

1. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, turystyczna i społeczna				
1.1. Poprawa jakości dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz budowa nowych dróg	1.2. Poprawa infrastruktury technicznej	1.3. Poprawa jakości infrastruktury turystycznej, sportowej	1.4. Dostępna infrastruktura społeczna wysokiej jakości	1.5. Kreowanie zrównoważonej polityki przestrzennej

W tabeli poniżej zaprezentowano cel strategiczny 2 *Rozwój przedsiębiorczości* oraz cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie celu strategicznego.

Tabela. Cel strategiczny 2 oraz cele operacyjne

2. Rozwój przedsiębiorczości			
2.1. Stworzony system wspierający rozwój przedsiębiorczości	2.2. Edukacja w zakresie przedsiębiorczości i kreatywności	2.3. Rozwój ekonomii społecznej	2.4. Rozwój lokalnego przetwórstwa i produkcji ekologicznej żywności

W tabeli poniżej zaprezentowano cel strategiczny 3 *Wykształcone, aktywne, zaangażowane społeczeństwo i integracja wewnętrzna gminy* oraz cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie celu strategicznego.

Tabela. Cel strategiczny 3 oraz cele operacyjne

3. Wykształcone, aktywne, zaangażowane społeczeństwo i integracja wewnętrzna gminy			
3.1. Zaangażowane społeczeństwo na rzecz rozwoju gminy	3.2. Edukacja mieszkańców gminy	3.3. Wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania gminą	3.4. Wspieranie polityki prorodzinnej

W tabeli poniżej zaprezentowano cel strategiczny 4 *Aktywne działania na rzecz rozwoju turystyki* oraz cele operacyjne, których realizacja umożliwi osiągnięcie celu strategicznego.

Tabela. Cel strategiczny 4 oraz cele operacyjne

4. Aktywne działania na rzecz rozwoju turystyki				
4.1. Wykorzystanie potencjału sieci Ciitaslow	4.2. Promocja turystyczna gminy	4.3. Aktywizacja działań samorządu gminnego, mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju turystyki	4.4. Tworzenie wsi tematycznych	4.5. Rozwój agraturystyki

Przedstawione cele szczegółowe będą realizowane w oparciu o działania warunkujące realizację zarówno celów operacyjnych, jak i celów strategicznych niniejszego dokumentu.

9.1. Kierunki działań w celach operacyjnych

Cele operacyjne opisano w dwóch częściach. W pierwszej z nich wskazano uzasadnienie wyróżnienia celów i efekty, jakie są oczekiwane, w drugiej zaś wymieniono kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY 1: DOBRZE ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, TURYSTYCZNA I SPOŁECZNA

CEL OPERACYJNY 1.1. POPRAWA JAKOŚCI DRÓG WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ ORAZ BUDOWA NOWYCH DRÓG

Jednym z podstawowych warunków rozwoju Gminy Biskupiec jest dostępność komunikacyjna zarówno wewnętrzna jak i zewnętrzna. Drogi o niskim standardzie nie będą zachęcać potencjalnych inwestorów, turystów oraz mieszkańców do podróżowania do Gminy Biskupiec.

W przeprowadzonych badaniach wśród mieszkańców Gminy modernizacja oraz rozbudowa dróg na terenie gminy jest jednym z najważniejszych zadań samorządu.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Inwestycje drogowe - Gmina, której zależy na rozwoju powinna posiadać dobre połączenia komunikacyjne, umożliwiające szybki i bezpieczny dojazd do głównych dróg wojewódzkich i krajowych.

Biznes, turyści, mieszkańcy gminy oczekują sprawnego systemu komunikacyjnego. Komunikacja drogowa jest dużym problemem gminy, który uniemożliwia z jednej strony zintegrowanie wewnętrzne gminy, a z drugiej pełne otwarcie na otoczenie zewnętrzne.

Urząd będzie podejmował działania zmierzające do realizacji projektów poprawiających komunikację w ramach powiatu olsztyńskiego. Lokalna infrastruktura drogowa, która obsługuje lokalny ruch pasażerski i towarowy na drogach gminnych i powiatowych będzie remontowana wg. potrzeb i możliwości finansowych gminy. Priorytetowo realizowane będą inwestycje łączące miejscowości, obsługujące tereny inwestycje, mieszkaniowe oraz miejsca atrakcyjne turystycznie.

Budowa oświetlenia ulicznego - działanie to realizowane będzie samodzielnie jak i w powiązaniu z inwestycjami drogowymi. Inwestycje drogowe powinny być realizowane komplementarnie w powiązaniu do budowy oświetlenia ulicznego na terenie gminy, gdyż umożliwi to obniżenie kosztów inwestycji.

Remont i budowa przystanków / wiat autobusowych - działanie to realizowane będzie samodzielnie jak i w powiązaniu z inwestycjami drogowymi.

Remont i budowa chodników - działanie to realizowane będzie samodzielnie jak i w powiązaniu z inwestycjami drogowymi realizowanymi samodzielnie przez Gminę jak i innymi właścicielami dróg (Zarząd Dróg Powiatowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich).

CEL OPERACYJNY 1.2. POPRAWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Istotnym warunkiem rozwoju Gminy Biskupiec jest dobra i dostępna infrastruktura techniczna. Jej niska jakość lub brak mogą zniechęcać potencjalnych inwestorów, turystów oraz mieszkańców do podróżowania do Gminy Biskupiec.

W przypadku gminy, której cele rozwojowe oparte są o naturalne uwarunkowania przyrodnicze, czyste środowisko, działania zmierzające do poprawy infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska powinny być obowiązkowo realizowane i traktowane w planach budżetowych priorytetowo.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Budowa sieci wodno-kanalizacyjnych wraz z rozbudową systemu poprzez podłączenie nowych odbiorców - z przedstawionych w diagnozie danych wynika, że nie wszyscy mieszkańcy gminy mają dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej oraz nie oddają ścieków do oczyszczalni.

Rozbudowa oczyszczalni ścieków - praca oczyszczalni w Rzecku nie jest stabilna w zakresie redukcji azotu. Spowodowane jest to m.in. brakiem zbiornika retencyjnego oraz chwilowymi uderzeniami ścieków o dużym ładunku azotu, np. z zakładów mięsnych lub dowożonych wozami asenizacyjnymi. Zgodnie z planami Aglomeracji Biskupiec zaprojektowano mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków działającą w oparciu o nityfikująco-denitryfikujący osad czynny z tlenową stabilizacją osadu. Rozbudowa oczyszczalni ścieków zapewni osiągnięcie efektów zgodnych z wymaganiami określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków,

jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984, z późn. zm.).

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków - z przedstawionych w diagnozie danych wynika, że nie wszyscy mieszkańcy gminy mają możliwość podłączenia do oczyszczalni ścieków. Z uwagi na rozproszenie zabudowy kolonialnej na terenie gminy oraz uwarunkowania techniczne należy wdrożyć program budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie wykonalność technologiczna i koszt realizacji inwestycji przewyższa korzyści.

Budowa lokalnych ujęć wody - z przedstawionych w diagnozie danych wynika, że nie wszyscy mieszkańcy gminy mają możliwość podłączenia do lokalnego wodociągu. Z uwagi na rozproszenie zabudowy kolonialnej na terenie gminy oraz uwarunkowania techniczne należy wdrożyć program budowy lokalnych ujęć, gdzie wykonalność technologiczna i koszt budowy wodociągu przewyższa korzyści.

Powszechny dostęp do szerokopasmowego internetu - szerokopasmowy, szybki internet staje się standardem dostępnym dla wszystkich zainteresowanych. Dostęp do sieci umożliwia podjęcie szeregu aktywności przez społeczność lokalną m.in. praca on-line. W Regionie Warmii i Mazur realizowany jest projekt *Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej*, w ramach którego zostanie zbudowana sieć szkieletowa. Gmina powinna zachęcić lokalnych przedsiębiorców do inwestycji mających na celu zapewnienie internetu na obszarach słabiej zamieszkałych.

Promocja i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) - Gmina Biskupiec powinna stworzyć warunki do rozwoju OZE na terenie gminy. W tworzonych planach zagospodarowania przestrzennego należy umożliwić potencjalnym inwestorom prywatnym i publicznym inwestycje w odnawialne źródła energii. Należy wykorzystać OZE do produkcji ciepła i energii elektrycznej na potrzeby gminy oraz jej mieszkańców. Gmina powinna wprowadzić dofinansowanie zakupu nowych urządzeń grzewczych, w tym kotłów na biomasę mieszkańcom.

Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej - znaczna część budynków użyteczności publicznej z terenu gminy nie odpowiada współczesnym normom efektywności energetycznej. Powoduje to duże straty energii, tym samym też duże koszty utrzymania budynków.

Gmina Biskupiec będzie realizować kompleksową, głęboką termomodernizację budynków poprzedzą audytami energetycznymi, w skład której wchodzić będzie m.in. ocieplanie ścian, dachów, wymiana okien, wymiana i modernizacja źródeł ciepła, wymiana oświetlenia na energooszczędne, wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania budynkami, a także monitoring zużycia energii i wody w budynkach.

Gmina przygotuje program rewitalizacji Biskupca, który umożliwi aplikowanie o środki z RPO WM 2014-2020 na poprawę efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych oraz użytkowanych przez przedsiębiorców.

Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych - znaczna część budynków mieszkalnych z terenu gminy nie odpowiada współczesnym normom efektywności energetycznej. Są to budynki słabo ocieplone, nie spełniające aktualnych norm zapotrzebowania na energię.

Wykorzystują one do ogrzewania paliwa stałe, które mają negatywny wpływ na ochronę środowiska. Gmina w stworzonym program ograniczenia niskiej emisji zidentyfikowała problemy w zakresie niskiej emisji oraz zaplanowała odpowiednie działania. Należy wykonać głęboką termomodernizację budynków poprzedzą audytami energetycznymi, w skład której wchodzić będzie m.in. ocieplanie ścian, dachów, wymiana okien, wymiana i modernizacja źródeł ciepła, wymiana oświetlenia na energooszczędne, wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania budynkami, a także monitoring zużycia energii i wody w budynkach.

CEL OPERACYJNY 1.3. POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ, SPORTOWEJ

Cele obejmują następujące kierunki działań:

Stworzenie systemu tras rowerowych, pieszych, konnych - realizacja inwestycji drogowych powinna być powiązana z poszerzaniem długości tras rowerowych i pieszych. Biskupiec chcąc rozwijać turystykę, jako jeden z filarów rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, powinien nieustannie rozwijać trasy rowerowe, pieszkie, konne gdyż stanowi to jedną z atrakcji gminy.

Rozbudowa infrastruktury sportowej, rekreacyjnej - sport, kultura fizyczna i rekreacja służącej mają rozwojowi społeczeństwa, zachowaniu przez obywateli sprawności fizycznej i zdrowia, zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Położenie gminy należy uzupełnić infrastrukturę turystyczną i sportową o plażę i infrastrukturę towarzyszącą w postaci przystani kajakowych, siłowni zewnętrznych, boisk do piłki siatkowej, nożnej, lodowiska.

Odnowa miejscowości w Gminie Biskupiec - odnowa miejscowości jest istotna z uwagi na poprawę wizerunku gminy. Realizację tych działań należy rozpocząć od przeglądu i aktualizacji planów odnowy miejscowości. W ramach tych działań należy poprawić infrastrukturę techniczną, w tym także drogową. Realizując działania związane z odnową miejscowości należy pamiętać o „rewitalizacji społecznej” skierowanej do mieszkańców obszaru objętego działaniami inwestycyjnymi. Brak działań „miękkich” wpłynie negatywnie na zmniejszenie efektów tych działań.

CEL OPERACYJNY 1.4. DOBRA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA WYSOKIEJ JAKOŚCI

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Wzrost jakości i dostępności opieki zdrowotnej - w ramach działania należy przeprowadzić działania mające na celu zwiększenie dostępności usług medycznych i podniesienie standardu świadczeń zdrowotnych. Istotnym elementem opieki zdrowotnej są programy z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Budowa mieszkań komunalnych - słabą stroną Gminy Biskupiec przedstawioną w analizie SWOT jest niski poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie budownictwa komunalnego.

Gmina chcąc ograniczyć niekorzystne trendy demograficzne podejmie działania pozwalające na zatrzymywanie na swoim terenie młodych, aktywnych zawodowo ludzi..

Stworzenie warunków do opieki nad osobami starszymi - w ramach działania należy stworzyć warunki do opieki nad osobami starszymi. Z uwagi na wzrost liczby seniorów Gmina powinna zapewnić mieszkańcom gminy odpowiednie warunki do życia, spędzania czasu wolnego i opieki zdrowotnej.

Budowa infrastruktury wypoczynkowej - w ramach działania należy stworzyć warunki dla mieszkańców miasta i obszarów wiejskich w każdym wieku do spędzania wolnego czasu m.in. poprzez np. budowę wiat, placów zabaw, infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej, zagospodarowanie skwerów i centrów wsi, tworzenie siłowni i innych miejsc do wypoczynku i aktywnego spędzania czasu.

Rozwój oferty wychowawczo-edukacyjnej - dobre wykształcenie dzieci i młodzieży zwiększy ich szanse w życiu dorosłym na osiągnięcie sukcesów zawodowych, edukacyjnych. Wpłynie to także na wzrost ich zainteresowania i zaangażowanie sprawami gminy. Wzrost aktywności dzieci i młodzieży znajdzie przełożenie na wzrost popytu na różne usługi uzupełniające w tym zakresie. Dobrze rozwinięta funkcja żłobkowa i przedszkolna przyczyni się także do aktywizacji zawodowej kobiet pozostających na urloпах wychowawczych, a także stworzy dogodne warunki dla rodziców do osiedlenia się na terenie gminy. W ramach tego działania przewiduje się stworzenie systemu wsparcia prywatnych placówek żłobkowych i przedszkolnych, rozwój infrastruktury wychowawczo-oświatowej oraz wdrożenie projektu zajęć pozalekcyjnych skierowanych do młodzieży z terenu Miasta Biskupca jak i mieszkających na obszarze wiejskim gminy.

CEL 1.5. KREOWANIE ZRÓWNOWAŻONEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Zapewnienie przejrzystej polityki przestrzennej, z jasno określonym przeznaczeniem terenów, jest niezbędnym wymogiem przemyślanego lokowania inwestycji na terenie gminy. Gmina musi jasno określić przeznaczenie terenów pod inwestycje. Na jednym obszarze nie można dopuszczać zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej. Przyczynia się tym samym do zapobiegania konfliktom społecznym oraz do zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych gminy.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - celem będzie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów o znacznych walorach przyrodniczych i krajobrazowych

Rewitalizacja Biskupca - realizacja 1 etapu rewitalizacji obejmującego ściśle centrum Biskupca zakończyła się sukcesem. Koniecznym elementem wspomagającym rozwój miasta a także pozwalającym kreować zrównoważoną politykę przestrzenną będzie 2 etap rewitalizacji. W ramach działań rewitalizacyjnych powinny zostać objęte kolejne obszary miasta, gdyż obecny stan tkanki miejskiej jest zły. Działanie powiązane z zintegrowanymi przedsięwzięciami Cittaslow.

Odnowa miejscowości w Gminie Biskupiec - odnowa miejscowości jest istotna z uwagi na poprawę wizerunku gminy. Realizację tych działań należy rozpocząć od przeglądu i aktualizacji planów odnowy miejscowości. W ramach tych działań należy poprawić infrastrukturę techniczną, w tym także drogową. Realizując działania związane z odnową miejscowości należy pamiętać o „rewitalizacji społecznej” skierowanej do mieszkańców obszaru objętego działaniami inwestycyjnymi. Brak działań „miękkich” wpłynie negatywnie na zmniejszenie efektów tych działań.

Tworzenie planów i uzbrajanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe - Gmina Biskupiec m.in. z uwagi na niższy koszt zakupu mieszkań, gruntów jest atrakcyjnym miejscem do osiedlenia dla mieszkańców z terenu gminy. Gmina chcąc się rozwijać musi stworzyć plan uzbrajania terenów inwestycyjnych pozwalających na rozwój budownictwa mieszkaniowego, zarówno indywidualnego jak i zbiorowego.

CEL STRATEGICZNY 2: KORZYSTNE WARUNKI ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

CEL OPERACYJNY 2.1. STWORZONY SYSTEM WSPIERAJĄCY ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Ze względu na swoje położenie oraz mocne strony w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej Biskupiec powinien stworzyć system wspierający rozwój przedsiębiorczości. Rozwój przedsiębiorczości może być wspierany poprzez stosowanie kilku ważnych instrumentów, które są w gestii samorządu lokalnego. Należą do nich inwestycje infrastrukturalne, instrumenty podatkowe, jak i działania miękkie. Biskupiec potrzebuje wciąż prac w zakresie budowania dobrego klimatu dla przedsiębiorców.

Gmina Biskupiec wymaga wysokiej aktywności promocyjnej ukierunkowanej na cele, jakimi powinny być: wzrost inwestycji zewnętrznych (kapitał krajowy i zagraniczny) oraz wzrost liczby turystów.

W ramach tego celu przewidywane są następujące kierunki działań:

Powołanie zespołu ds. promocji inwestycji i rozwoju gospodarczego - należy powołać podległy bezpośrednio Burmistrzowi zespół ds. promocji inwestycji i rozwoju gospodarczego odpowiedzialnego za pozyskiwanie inwestorów.

Rozwój współpracy z Centrum Obsługi Inwestora WMARR S.A. - Urząd Miejski będzie kontynuował współpracę z COI, a także innymi instytucjami mogącymi przyczynić się do większego zainteresowania gminą. Biskupiec zintensyfikuje kontakty z najważniejszymi instytucjami promującymi biznes Województwa Warmińsko-Mazurskiego, których celem będzie jak najlepsza informacja o możliwościach inwestycyjnych w gminie, ale także wykorzystanie potencjału gospodarczego i edukacyjnego dla poszerzenia możliwości inwestycyjnych w całym województwie.

Pozyskanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych na terenie gminy - z uwagi na położenie na skrzyżowaniu ważnych dróg teren gminy jest atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów. Gmina chcąc realizować oczekiwania mieszkańców skierowane na rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy musi pozyskać tereny, które zostaną uzbrojone na potrzeby potencjalnych inwestorów. Istotnym elementem uzbrojenia terenów inwestycyjnych może być współpraca z zainteresowanymi inwestorami w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.

Powołanie rady gospodarczej - Burmistrz przy pomocy Urzędu Miejskiego będzie aktywizował i moderował dyskusję z przedstawicielami MSP. Celem współpracy będzie lepsze zrozumienie środowisk biznesowych i administracji, a także poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Promocja gospodarcza na rynkach krajowych i zagranicznych - Urząd Miejski będzie rozwijał działalność promocyjną (m.in. poprzez szerokie zastosowanie technologii komunikacyjno-

informacyjnych), koncentrując swoją uwagę na instrumentach promocji wykorzystujących bezpośrednie kontakty z potencjalnymi inwestorami.

Przygotowanie strategii promocji Gminy Biskupiec - stworzony dokument powinien kłaść duży nacisk na promocję gospodarczą i turystyczną Gminy, a także przyczynić się do budowy jego marki. Środki na promocję pochodzić mogą ze źródeł zewnętrznych oraz środków własnych gminy.

CEL OPERACYJNY 2.2. EDUKACJA W ZAKRESIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I KREATYWNOŚCI

W ramach tego celu przewidywane są następujące kierunki działań:

Rozwój oferty Inkubatora Przedsiębiorczości w Biskupcu - w ramach swojej działalności Inkubator realizować będzie zadania skierowane na przedsiębiorców w początkowej fazie działania (do 3 roku od momentu rejestracji) oraz na potencjalnych przedsiębiorców. Inkubator realizować będzie, ze środków zewnętrznych, projektu mające na celu wspieranie przedsiębiorców oraz edukację wszystkich grup w szczególności młodzieży;

Edukacja w zakresie przedsiębiorczości i kreatywności młodzieży ze szkół podstawowych z terenu gminy - w ramach zadania realizowane będą programy edukacyjne w szkołach podstawowych ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości;

Edukacja w zakresie przedsiębiorczości i kreatywności młodzieży ze szkół gimnazjalnych z terenu gminy - w ramach zadania realizowane będą programy edukacyjne w gimnazjach ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości;

CEL OPERACYJNY 2.3. ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ

Ekonomia społeczna (ES) to system przedsiębiorstw i organizacji oraz właściwych im uregulowań prawnych, mających na celu wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obejmuje stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej oraz inne formy organizacyjne, które angażują się w życie społeczności lokalnej. Nadrzędną funkcją gospodarki społecznej jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Do grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym należą przede wszystkim osoby: długotrwale bezrobotne, bezdomne, uzależnione i izolowane. ES pozwala na obniżenie kosztów społecznych i stworzenie lepszych warunków powrotu na rynek pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Działaniami związanymi z ES na terenie gminy zajmie się Inkubator Przedsiębiorczości w Biskupcu oraz MOPS.

W ramach tego celu przewidywane są następujące kierunki działań:

Popularyzacja wiedzy dotyczącej ekonomii społecznej na terenie Gminy Biskupiec - wiedza społeczeństwa na temat ES jest słaba. Działanie na rzecz ES musi wymagać promocji idei, korzyści płynących z funkcjonowania podmiotów ES. Kampania ta powinna być skierowana do wszystkich

mieszkańców gminy, w szczególności klientów urzędy pracy, pomocy społecznej, a także młodzieży, władz sołtysów i przedsiębiorców.

Stworzenie mechanizmów wsparcia podmiotów ekonomii społecznej (PES) przez Gminę Biskupiec - w ramach tego działania zostanie stworzony program rozwoju ES na terenie gminy. Gmina może wspierać PES m.in. poprzez ułatwienie w dostępie do lokali, wprowadzić klauzule społeczne do zamówień publicznych a także zlecać zadania własne PES. Szczegółowe zasady wsparcia określone zostaną w programie.

Wyszkolenie osób działających na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej - działanie na rzecz ES wymaga wiedzy i przygotowania osób zaangażowanych w tą ideę. W ramach działania należy zorganizować szkolenia, wizyty studyjne dla przedstawicieli UM, MOPS oraz lokalnych NGO.

Wykorzystanie miejsc atrakcyjnych turystycznie i lokalnych produktów do rozwoju ekonomii społecznej - w ramach tego działania należy oprzeć rozwój wiosek tematycznych o podmioty ekonomii społecznej.

CEL OPERACYJNY 2.4. ROZWÓJ LOKALNEGO PRZETWÓRSTWA I PRODUKCJI EKOLOGICZNEJ ŻYWNOŚCI

Biskupiec należy do miast Cittaslow. Ruch SlowCities promuje użycie technologii zorientowanych na poprawę jakości środowiska i tkanki miejskiej oraz dodatkowo zabezpieczanie produkcji wyjątkowej żywności i win wpływających na charakter regionu. Ponadto ruch SlowCities dąży do promocji dialogu i komunikacji pomiędzy lokalnymi producentami i konsumentami. Dzięki pomostowym pomysłom ochrony środowiska, promocji zrównoważonego rozwoju i poprawie miejskiego życia ruch SlowCities dostarcza bodźców branży produkcji żywności używającej naturalnych i przyjaznych dla środowiska technik¹⁴.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego - Władze gminy stworzą, przy wykorzystaniu środków z Lokalnej Grupy Działania Południowa Warmia, inkubator przetwórstwa lokalnego w budynku dworca PKP. W inkubatorze zostaną stworzone warunki do przetwórstwa i produkcji żywności przez mieszkańców gminy. Działanie inkubatora pozwoli na zdobycie dodatkowego źródła dochodu mieszkańcom gminy, a także pozwoli na rozwój ES gdyż gastronomia jest jednym z podstawowych aktywności działań PES.

Działanie komplementarne z utworzeniem Centrum Ekonomii Społecznej w budynku dworca (cel strategiczny 4: Aktywne działania na rzecz rozwoju turystyki, cel operacyjny 5.1. Wykorzystanie potencjału sieci Cittaslow)

Pośrednia pomoc władz gminy w tworzeniu lokalnego przetwórstwa i produkcji ekologicznej żywności (m.in. doradztwo, szkolenia, promocja) - władze gminy będą wspierać tworzenie

¹⁴ <http://cittaslowpolska.pl/miedzynarodowa-siec-miast-cittaslow> (dostęp 14-12-2014, godz. 20.13)

przetwórstwa i produkcji ekologicznej żywności na swoim terenie poprzez działania doradcze, edukacyjne skierowane dla zainteresowanych utworzeniem agroturystyki. Dodatkowo władze gminy mogą wspierać merytorycznie zainteresowanych w pozyskaniu środków finansowych na uruchomienie takiej działalności m.in. poprzez konsultacje wniosków o dofinansowanie.

Współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami w przetwórstwie - na terenie województwa funkcjonują podmioty zajmujące się lokalnym przetwórstwem, dziedzictwem kulinarnym. Gmina wspólnie z tymi podmiotami realizować będzie przedsięwzięcia wspierające ten obszar rolnictwa i przetwórstwa.

CEL STRATEGICZNY 3: WYKSZTAŁCONE, AKTYWNE, ZAANGAŻOWANE SPOŁECZEŃSTWO I INTEGRACJA WEWNĘTRZNA GMINY

CEL OPERACYJNY 3.1. ZAANGAŻOWANE SPOŁECZEŃSTWO NA RZECZ ROZWOJU GMINY

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Aktywizacja społeczności lokalnej i wzmacnianie kapitału społecznego - wysokiej jakości kapitał społeczny kojarzony jest najczęściej z umiejętnością rozwiązywania problemów i podejmowania działań we współpracy z innymi. Współpraca oparta na zaufaniu jest ważna zarówno w wymiarze gospodarczym jak i społecznym. Urząd powinien wspierać aktywność organizacji pozarządowych oraz rozwój partycypacji społecznej. Urząd Miejski będzie wspierał działalność organizacji pozarządowych, sołectw ale także liderów i grup liderów lokalnych ukierunkowaną na współpracę różnych środowisk oraz różnych partnerów. Jednocześnie rozwijać należy ideę partycypacji społecznej, zarówno w sferze zachęcania społeczności lokalnej do aktywnego rozwiązywania problemów lokalnych.

Należy kontynuować działania skierowane do różnych grup społecznych (z naciskiem na dzieci, młodzież i osoby starsze). Ważne są przede wszystkim działania/projekty pobudzające aktywność, budujące ofertę spędzania wolnego czasu. Organizacją tego typu działań/projektów powinien zająć się Biskupiński Dom Kultury, organizacje pozarządowe, szkoły, przedszkola, świetlice środowiskowe we współpracy z Urzędem Miejskim.

Rozwój świetlic wiejskich - świetlice wiejskie są istotnym elementem aktywizacji środowisk lokalnych. Na terenie Gminy Biskupiec funkcjonuje kilkanaście świetlic. Należy aktywizować ich funkcjonowanie np. poprzez zatrudnienie animatorów, przekazanie świetlic organizacjom pozarządowych w drodze konkursu ofert na organizację czasu wolnego ze szczególnym naciskiem na czas wolny dzieci, młodzieży i osób starszych, lub zleceniu zadań własnych. Świetlice wiejskie to program, oferta nie budynek i o tym należy pamiętać. Brak atrakcyjnej oferty nie przyczyni się do wzrostu zainteresowania mieszkańców korzystaniem ze świetlic.

Kształcenie liderów lokalnych - bezpośrednim realizatorem tego zadania nie jest Urząd Miejski w Biskupcu. W ramach dostępnych środków na szkolenia z UE należy stworzyć program kształcenia liderów lokalnych. Sprawni liderzy, skuteczne organizacje pozarządowe muszą być dobrze przygotowane do codziennej pracy. Zapewnić im to mogą szkolenia, staże w innych organizacjach. Zadanie to powinno być realizowane przez duże organizacje pozarządowe o uznanej renomie, które działają skutecznie od wielu lat.

CEL OPERACYJNY 3.2. EDUKACJA MIESZKAŃCÓW GMINY

Cel ten skierowany jest zarówno do dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych. Wykształcenie dzieci i młodzieży jest jednym z warunków rozwoju gminy. Osoby posiadające wykształcenie lepiej odnajdują się na rynku pracy, rzadziej zostają klientami pomocy społecznej. Realizacja tego celu skierowana jest także do osób dorosłych. Aktualnym trendem w życiu dorosłych jest idea uczenia się przez całe życie (ang. lifelong learning) rozumianego jako całość aktywności poznawczych podejmowanych w trakcie życia z myślą o pogłębieniu wiedzy, umiejętności lub kwalifikacji (z przyczyn osobistych, społecznych lub zawodowych)¹⁵.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Wysoki poziom edukacji dzieci i młodzieży w szkołach - w ramach tego działania gmina zadba o stworzenie jak najlepszych warunków do nauki dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. W szkołach należy modernizować i tworzyć pracownie przedmiotowe, położyć nacisk na rozwój zawodowy nauczycieli a także zadbać o wprowadzenie zajęć dodatkowych i wyrównawczych dla wszystkich zainteresowanych i wymagających pomocy uczniów.

Edukacja osób dorosłych - zadanie to będzie realizowane przez gminę pośrednio. Gmina stworzy warunki dla podmiotów zainteresowanych kształceniem osób dorosłych np. lokalnych organizacji pozarządowych m.in. poprzez udostępnienie zasobów technicznych, wsparcie merytoryczne pracowników Urzędu Miejskiego i szkół.

Edukacja pozaszkolna, nieformalna, kształcenie ustawiczne - zadanie to będzie realizowane przez organizacje pozarządowe i wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne. W ramach tego działania istotnym elementem jest pozyskanie finansowania zewnętrznego. Urząd Miejski przygotowuje warunki do rozwoju kształcenia w formach pozaszkolnych m.in. w postaci zlecenia zadań, zleconych organizacjom pozarządowym.

CEL OPERACYJNY 3.3. WDROŻENIE NOWOCZESNYCH METOD ZARZĄDZANIA GMINĄ - otwarcie Urzędu Miejskiego na nowe rozwiązania z zakresu zarządzania, bazujące na przepływie informacji pomiędzy mieszkańcami, biznesem, społeczeństwem a Urzędem wpłynie na osiągnięcie wzajemnego zrozumienia, co przyczyni się do lepszego zaspokojenia potrzeb.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Usprawnienie systemu komunikacji w gminie między władzą samorządową a mieszkańcami – w ramach zadania powinno się wdrożyć mechanizmy konsultacji społecznych w zakresie istotnych dla mieszkańców spraw. Można zastosować do tego platformy internetowe dedykowane konsultacjom społecznym.

¹⁵Philippe Tissot, *Terminology of vocational training policy. A multilingual glossary for an enlarged Europe*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2004, s. 103

Wprowadzenie standardów obsługi interesantów w Urzędzie Miejskim - Urząd, chcąc pozyskać inwestorów a także otworzyć się na turystów, powinien wprowadzić nowoczesne standardy obsługi interesantów. Warto rozważyć wyodrębnienie komórki, osoby odpowiedzialnej za obsługę inwestorów i promocję Gminy, a także uruchomienie punktu obsługi klienta w urzędzie.

CEL OPERACYJNY 3.4. WSPIERANIE POLITYKI PRORODZINNEJ NA TERENIE GMINY - otwarcie władz lokalnych na potrzeby jej mieszkańców, wspieranie rodzin, dzieci stworzy dobre, przyjazne warunki do życia na terenie gminy Biskupiec. Realizacja celu pozwoli na umacnianie rodziny, wspieranie funkcji rodziny wielodzietnej oraz wsparcie w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży w rodzinach szczególnie tego potrzebujących. Działania te promują dzietność i przeciwdziałają niekorzystnej sytuacji demograficznej Gminy Biskupiec.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Rozszerzanie oferty Gminy w ramach programu „Karta Dużej Rodziny” - obecnie karta umożliwia uzyskanie dopłat do opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, otrzymanie jednorazowej zapomogi finansowej z tytułu urodzenia się kolejnego dziecka w rodzinie wielodzietnej bez względu na kryterium dochodowe, korzystanie z rabatów, ulg i upustów oferowanych przez przedsiębiorców, którzy przystąpili do Programu „Karta Dużej Rodziny”. W dalszej kolejności należy rozszerzać katalog preferencji m.in. poprzez budowę systemu preferencyjnego dostępu do obiektów sportowych i kulturalnych dla dzieci, młodzieży i całych rodzin.

Zlecanie zadań wynikających z założeń programu polityki prorodzinnej - opracowanie programu polityki prorodzinnej dla Gminy Biskupiec umożliwi zlecania zadań tam zawartych organizacjom pozarządowym. Organizacje pozarządowe znając swoje środowiska lokalne będą mogły realizować zadanie skutecznie i dla osób rzeczywiście potrzebujących wsparcia.

CEL STRATEGICZNY 4: AKTYWNE DZIAŁANIA NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI

CEL 4.1. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU SIECI CITTASLOW

Biskupiec należy do miast CITTASLOW. Ruch SlowCities promuje użycie technologii zorientowanych na poprawę jakości środowiska i tkanki miejskiej oraz dodatkowo zabezpieczanie produkcji wyjątkowej żywności i win wpływających na charakter regionu.

Celem miast należących do sieci miast CITTASLOW jest popieranie różnorodności kulturalnej, ochronę środowiska naturalnego, promocję tradycyjnych lokalnych produktów oraz dążenie do poprawy jakości życia. Na terenie objętym rewitalizacją Biskupca występują następujące problemy społeczne (ubóstwo, bezrobocie, niska aktywność zawodowa, alkoholizm, rodziny niepełne). Zaobserwowano również podwyższoną liczbę przestępstw i wykroczeń oraz elementy wandalizmu na terenie miejsc publicznych, także w obszarze rewitalizowanym.

Rewitalizacja Biskupca wpłynie korzystnie na poprawę jakości życia na obszarach zmarginalizowanych miasta, co pozwoli na realizację dalszych działań zgodnych z głównymi ideami stowarzyszenia miast. Opracowane projekty mają na celu stworzenie kompleksowej oferty szkoleń zawodowych, edukacyjnej, rekreacyjnej oraz kulturalnej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Biskupca.

Zakładane efekty przedsięwzięcia: przywrócenie funkcji społecznych, kulturalnych i edukacyjnych oraz zwiększenie atrakcyjności i funkcjonalności zdegradowanym obszarom w wyniku planowanych do realizacji działań mających na celu rewitalizację terenu miasta Biskupiec. Zaplanowano działania zmierzające do odnowy społecznej i aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Utworzenie Centrum Edukacyjnego w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” w Biskupcu (CE) - projekt ma na celu stworzenie bazy szkoleniowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W Centrum Edukacyjnym w Domu Pracy Twórczej „Sorboma” zostanie utworzone centrum edukacji zawodowej, które ma zadanie kształcenie zawodowe osób wykluczonych społecznie, a także wydzielone zostaną pomieszczenia pełniące funkcje integracyjne. W ramach zaplanowanych przeprowadzone zostaną kursy i szkolenia zawodowe, które w powiązaniu z działaniami zaplanowanymi w Centrum Zawodowym (CZ) oraz w Centrum Ekonomii Społecznej (CES) stworzą kompleksową ofertę prowadzenia szkoleń zawodowych. Natomiast zaadoptowane pomieszczenia na cele rekreacyjne w budynku DPT „Sorboma” uzupełnią ofertę działań zaplanowanych w Centrum Kulturalnym w Biskupieckim Domu Kultury (CK) oraz Centrum Aktywizacji Ruchowej nad jeziorem Kraks (CAR). W utworzonym Centrum Edukacyjnym (CE) planowane jest przeprowadzenie szkoleń

m.in.: projektowanie ogrodów, szkolenia z obróbki drewna, warsztaty dekarstwa/strzecharstwa, szkolenia plastyczne, warsztaty fotograficzne, warsztaty integracyjne oraz aktywizacji ruchowej

Utworzenie Centrum Zawodowego w budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu (CZ) - projekt ma na celu stworzenie bazy doradztwa zawodowego oraz obsługi prawnej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W budynku Urzędu Miejskiego w Biskupcu zostanie dostosowane miejsce do prowadzenia doradztwa zawodowego, doradztwa prawnego zakładanych i funkcjonujących podmiotów ekonomii społecznej oraz nowopowstających w ramach zintegrowanego projektu rewitalizacji Biskupca miejsc pracy. W ramach projektu planowane jest wyremontowanie i wyposażenie pomieszczeń służących realizacji celów projektu, remont klatki schodowej oraz montaż windy koniecznej do obsługi osób niepełnosprawnych i osób starszych w celu poprawy dostępności do instytucji.

Utworzenie Centrum Ekonomii Społecznej w budynku dworca (CES) - w ramach działań rewitalizacyjnych w budynku byłego dworca PKS/PKP utworzona zostanie baza w której wydzielone zostaną pomieszczenia do prowadzenia działalności gospodarczej i dla podmiotów ekonomii społecznej (stowarzyszeń, fundacji, spółdzielni socjalnych). W chwili obecnej budynek jest nie wykorzystany, a położenie jego w centrum miasta, stanowi świetne miejsce dla lokalizacji lokalnej przedsiębiorczości. W CES prowadzone będą działania edukacyjne z zakresu zasad tworzenia i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej. Wsparcie z zakresu doradztwa zawodowego oraz obsługa prawna zapewniona w nowoutworzonym Centrum Zawodowym (CZ) będzie wspomagać funkcjonowanie organizacji.

Utworzenie Centrum Kulturalnego (CK) - utworzenie ścieżki aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Konieczne jest utworzenie ośrodka zarządzającego ofertą kulturalną w ramach zintegrowanych działań. Do odnowy społecznej konieczny jest kontakt z drugim człowiekiem. Dlatego w ramach zaplanowanych działań konieczne jest organizowanie spotkań integracyjnych, warsztatów rozwijających wyobraźnię. W ramach działań edukacyjnych przewiduje się przeprowadzenie: szkolenia z udzielania pierwszej pomocy, szkolenia na patent sternika. W ramach działań kulturalnych przewiduje się: zorganizowanie plenerowych lekcji historii, gra miejska "Zobaczyć na nowo".

Utworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) nad jeziorem Kraksy - celem działania jest podniesienie aktywności ruchowej/fizycznej mieszkańców Biskupca oraz aktywizacja społeczna. Działania powyższe wpłyną korzystnie na relacje między ludźmi. Oferta ta skierowana będzie przede wszystkim do osób wykluczonych społecznie (osób długotrwale bezrobotnych, osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą oraz osób z problemem alkoholowym i osób współzależnych, oraz dla całych rodzin). Dzięki realizacji projektu zostanie stworzona oferta aktywnego spędzania wolnego czasu. W ramach projektu planowane jest stworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej, którego baza będzie się znajdowała na terenie przyległym do jeziora Kraksy.

Oprócz rewitalizacji terenów przy jeziorze planuje się stworzyć infrastrukturę rekreacyjną przeznaczoną również dla osób niepełnosprawnych, na bazie której wykwalifikowana grupa trenerów / nauczycieli wychowania fizycznego będzie organizować treningi / warsztaty / szkolenia. Do działań tych należy budowa/modernizacja:

- a) kortów tenisowych
- b) ścianek wspinaczkowych
- c) siłowni
- d) dróg rowerowych
- e) tras biegowych
- f) placów zabaw zlokalizowanych przy ul. Poznańskiej, przy ul. Adama Mickiewicza, przy ul. Bolesława Chrobrego.

W ramach działania planowane jest utworzenie miejsc spotkań dla całych rodzin.

Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) - Etap II - celem projektu jest podniesienie aktywności ruchowej/fizycznej mieszkańców Biskupca oraz aktywizacja społeczna. Jest on kontynuacją projektu *Utworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) nad jeziorem Kraksy, które służyć ma aktywizacji ruchowej mieszkańców*. Realizacja projektu wpłynie korzystnie na relacje między ludzkie. Oferta ta skierowana będzie przede wszystkim do osób wykluczonych społecznie (osób długotrwale bezrobotnych, osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą oraz osób z problemem alkoholowym i osób współzależniowych, oraz dla całych rodzin). Utworzona baza CAR zostanie rozszerzona o kolejne zrewitalizowane obszary i stanie się kolejną ofertą do aktywnego spędzania wolnego czasu. Zrewitalizowane obszary publiczne na terenie miasta Biskupiec staną się kolejnymi miejscami integracji społecznej osób wykluczonych społecznie z pozostałymi mieszkańcami Biskupca. Należy objąć większym zasięgiem teren rewitalizowany w celu przybliżenia oferty spędzania wolnego czasu dla osób zamieszkałych na dalszych terenach. W ramach działania zaplanowano zagospodarowanie terenów publicznych - skwerów na terenie rewitalizowanym w Biskupcu:

- a) skwer przy skrzyżowaniu przy ul. Armii Krajowej i Dworcowej
- b) teren przy ul. Żeromskiego - Plac Bramsche.
- c) skwer przy skrzyżowaniu ul. Ogrodowej i Chrobrego
- d) rondo na Placu Wolności.

Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) - Etap III - celem projektu jest podniesienie aktywności ruchowej/fizycznej mieszkańców Biskupca oraz aktywizacja społeczna. Jest on kontynuacją projektu *Utworzenie Centrum Aktywizacji Ruchowej (CAR) nad jeziorem Kraksy, które służyć ma aktywizacji ruchowej mieszkańców*. Realizacja projektu wpłynie korzystnie na relacje między ludzkie. Oferta ta skierowana będzie przede wszystkim do osób wykluczonych społecznie (osób długotrwale bezrobotnych, osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych przemocą oraz osób z problemem alkoholowym i osób współzależniowych, oraz dla całych rodzin). Utworzona baza CAR zostanie rozszerzona o kolejne zrewitalizowane obszary i stanie się kolejną ofertą do aktywnego spędzania wolnego czasu. Zrewitalizowane obszary publiczne na terenie miasta Biskupiec staną się kolejnymi miejscami integracji społecznej osób wykluczonych społecznie z pozostałymi mieszkańcami Biskupca. W ramach działania zaplanowano zagospodarowanie terenów zielonych na terenie rewitalizowanym w Biskupcu:

- a) Park przy ul. Ogrodowej
- b) Skarpa przy ul. Warszawskiej (przy browarze)
- c) Park przy ul. Wiosennej
- d) Park przy Szpitalu Powiatowym im. Jana Mikulicza w Biskupcu

- e) Zagospodarowanie terenu przy szkole Podstawowej nr 2
- f) Zagospodarowanie terenu przy szkole Podstawowej nr 3
- g) Zagospodarowanie terenu przy Przedszkolu Jacek i Agatka
- h) Zagospodarowanie terenu przy Przedszkolu nr 5.

CEL OPERACYJNY 4.2. PROMOCJA TURYSTYCZNA GMINY

Promocja turystyczna Biskupca jest niezbędnym elementem mogącym wzmocnić rozpoznawalność gminy, a także wpłynąć na wzrost liczby nowych mieszkańców i turystów odwiedzających ten obszar. Promocja miasta, jest jednym z kluczowych aspektów członkostwa w sieci Cittaslow. Promocja skupiać się powinna na pokazaniu, że w małym mieście dobrze się żyje (ze względu na bliskość natury, dobrej jakości produkty, silne wspólnoty lokalne). Pozwoli ona przyciągnąć turystów zainteresowanych odpoczynkiem w niedużym mieście, gdzie życie płynie wolniej, panuje przyjazna atmosfera.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Promocja turystyczna gminy - w ramach zadania należy stworzyć strategię promocji Gminy Biskupiec podkreślającą jej położenie na Warmii a następnie wdrożyć założone w niej działania. Istotnym elementem będzie aktywizacja działań Urzędu w zakresie promocji turystycznej.

Stworzenie narzędzi promocji gminy - najbardziej efektywnym, dostępnym kanałem promocji jest dobrze przygotowana, czytelna strona internetowa urzędu, która prezentuje ofertę turystyczną i zachęca turystów do odwiedzenia gminy. W ramach zadania należy położyć nacisk na promocję gminy z wykorzystaniem strony www urzędu.

CEL OPERACYJNY 4.3. AKTYWIZACJA DZIAŁAŃ SAMORZĄDU GMINNEGO, MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI

Rozwój turystyki na terenie Gminy Biskupiec powinno opierać się o dziedzictwo kulturalne oraz wykorzystać położenie gminy na terenie historycznej Warmii. Umiejętne eksponowanie dorobku kulturowego istotnie podnosi atrakcyjność gminy, przyciąga turystów i sprzyja aktywności gospodarczej mieszkańców.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej - lokalne produkty turystyczne - w ramach działania należy wykonać następujące etapy:

- Przygotowanie analiz eksperckich (audyt otoczenia, analiza zasobów, ocena dotychczasowych strategii działań);
- Przygotowanie cyklu spotkań warsztatowych w celu stworzenia pożądanego wizerunku Gminy Biskupiec jako obszaru atrakcyjnego turystycznie, określenie priorytetów i przygotowanie planów działań;
- Opracowanie dokumentu kierunkowego dotyczącego rozwoju turystyki dla Gminy Biskupiec;

- Przygotowanie oferty turystycznej, produktów turystycznych. Na terenie gminy należy stworzyć produkty turystyczne integrujące wszystkie walory gminy. Zintegrowane, kompleksowe produkty turystyczne stanowiąc będą ważną atrakcję turystyczną.

Urozmaicenie bazy rekreacyjno-wypoczynkowej - wzrost aktywności mieszkańców wiąże się z uprawianiem rozmaitych form rekreacji i wypoczynku, w tym różnych sportów. W związku z tym, koniecznym jest podjęcie działań inwestycyjnych oraz organizacyjnych zapewniających dostępność urozmaiconej oferty wszystkim mieszkańcom, niezależnie od miejsca zamieszkania na terenie gminy. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców przyczyni się do polepszenia stanu zdrowia społeczności lokalnej. Obecna baza rekreacyjno-sportowa na terenie Gminy Biskupiec jest niewystraszająca i mało atrakcyjna. Baza ta w ograniczonym stopniu zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Poprawa estetyki wsi - wykorzystanie potencjału turystycznego gminy nie będzie możliwe bez zadbania o estetykę wsi. Zadbane wsie są wizytówką gminy i zachęcają turystów do odwiedzin. W ramach działań podjęte zostaną działania Urzędu Miejskiego, Sołtysów, ngo oraz społeczności lokalnej na rzecz poprawy estetyki wsi.

CEL OPERACYJNY 4.4.TWORZENIE WSI TEMATYCZNYCH

Gmina Biskupiec chcąc zrealizować postawione w Strategii cele musi dążyć do stworzenia na swoim terenie atrakcji turystycznych zachęcających turystów do jej odwiedzenia, a także do aktywizacji mieszkańców na rzecz rozwoju oferty turystycznej. Szeroka oferta turystyczna, zwiększona liczba turystów pozwoli na stworzenie dodatkowych źródeł dochodu mieszkańcom Gminy. Pomysłem, który jest realizowany z powodzeniem na terenie regionu są wioski tematyczne będące innowacyjnym produktem turystyki wiejskiej. Wioski tematyczne, to lokalne inicjatywy społeczno-gospodarcze, w wyniku których mieszkańcy tworzą ofertę turystyczną opartą na wybranym temacie przewodnim. Miejscowość, w której prowadzona jest wioska tematyczna może stać się ważnym ośrodkiem opartym na pomysłowości, wiedzy i kreatywności mieszkańców zaangażowanych w jej działalność¹⁶. Przy tworzeniu wsi tematycznych warto wziąć pod uwagę umiejscowienie gminy na terenie historycznej Warmii.

Cel obejmuje następujące kierunki działań:

Identyfikacja możliwości utworzenia wsi tematycznych na terenie gminy - Urząd Miejski zainicjuje, wspólnie ze szkołami oraz organizacjami pozarządowymi stworzenie katalogu miejscowości opisującego jego historię, identyfikującego potencjał do utworzenia wsi tematycznych. Ułatwi to mieszkańcom tych miejscowości stworzenie oferty wsi tematycznej na swoim obszarze.

Utworzenie wsi tematycznych na terenie gminy - Urząd Miejski pomoże zainteresowanym mieszkańcom poszczególnych miejscowości utworzyć wsie tematyczne. Pomoc ta będzie polegała

¹⁶ „Przedsiębiorczość obywatelska w działalności wioski tematycznej” Sebastian Waciegą

na wspólnym przygotowaniu wniosku o dofinansowanie na utworzenie wsi tematycznej, realizacji procesu inwestycyjnego itp.

CEL OPERACYJNY 4.5. ROZWÓJ AGROTURYSTYKI

Gmina Biskupiec chcąc zrealizować postawione w Strategii cele musi dążyć do stworzenia na swoim terenie miejsc pobytu turystów. Jak wskazują dane zwarte w diagnozę liczba miejsc noclegowych na terenie gminy jest mała. Na terenie gminy funkcjonuje ok 20 obiektów agroturystycznych¹⁷. Analiza danych dotyczących turystyki na terenie gminy wskazuje, że na przestrzeni okresu nastąpił nieznaczny wzrost liczby korzystających z noclegów. Uczestnicy warsztatów strategicznych oraz osoby uczestniczące w badaniach ankietowych wskazywali na potrzebę rozwoju agroturystyki na terenie gminy.

W ramach tego celu przewidywane są następujące kierunki działań:

Pośrednia pomoc władz gminy w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych (m.in. doradztwo, szkolenia, promocja) - władze gminy będą wspierać pośrednio utworzenie gospodarstw agroturystycznych na swoim terenie poprzez działania doradcze, edukacyjne skierowane do zainteresowanych utworzeniem agroturystyki. Dodatkowo władze gminy mogą wspierać merytorycznie zainteresowanych w pozyskaniu środków finansowych na utworzenie gospodarstw agroturystycznych m.in. poprzez konsultacje wniosków o dofinansowanie.

¹⁷ dane za www.biskupiec.pl

10. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

10.1. Strategia Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025 wpisuje się w logikę interwencji Strategii Europa 2020 przede wszystkim na poziomie dwóch wzajemnie ze sobą powiązanych priorytetów:

1. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, ekologicznej i szanującej dziedzictwo przyrody oraz bardziej konkurencyjnej;
2. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, przyjaznej seniorom oraz zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

10.2. Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK)¹⁸

Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025 wpisuje się w logikę interwencji Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, m.in. na poziomie następujących:

- celu 3 - poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- celu 4 - wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
- celu 5 - stworzenie Polski Cyfrowej;
- celu 6 - rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia;
- celu 7 - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- celu 10 - stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;
- celu 11 - wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Tym samym założenia SRGP przyczyniają się do osiągnięcia celu głównego Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, jakim jest poprawa jakości życia Polaków.

¹⁸ Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. https://mac.gov.pl/files/wp.../12/Polska2030_final_november2012.pdf.

10.3. Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK)¹⁹

Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025 wpisuje się w logikę interwencji Strategii Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo na poziomie:

1. Obszaru strategicznego I. Sprawne i efektywne państwo - poprzez wdrażanie działań zapewniających ład administracyjny, działań prowadzących do rozwoju kapitału społecznego oraz zwiększenie efektywności instytucji publicznych, w tym poprzez e-usługi i zwiększenie partycypacji społecznej;
2. Obszaru strategicznego II. Konkurencyjna gospodarka - poprzez rozwój kapitału ludzkiego, w tym w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy; zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i środowiska, w tym poprzez zwiększenie wykorzystania OZE, wzrost wydajności i zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz silniejsze wykorzystanie technologii cyfrowych;
3. Obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna - poprzez zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych oraz podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.

Polityka spójności zaproponowana na okres po 2013 r. umożliwia wszystkim państwom członkowskim i regionom aktywne dążenie do inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu⁶. Założenia te w pełni realizuje SRGP 2015-2025.

10.4. Krajowy Program Reform - Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025 wpisuje się w logikę interwencji Krajowego Programu Reform - Europa 2020 na poziomie: celu w zakresie zatrudnienia, celu energetycznego, celu w zakresie edukacji oraz celu w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Realizacja Strategii przyczyni się do odrabiania zaległości rozwojowych, w tym na zmniejszeniu dystansu infrastrukturalnego m.in. w energetyce, infrastrukturze społecznej oraz podniesieniu jakości usług świadczonych przez administrację publiczną.

¹⁹ *Strategia Rozwoju Kraju 2020- Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*, MliR, http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_rozwoju/srk_2020/strony.

10.5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie²⁰

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) wyznacza cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów w kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

W części określającej priorytety polityki regionalnej do roku 2020 określono trzy cele:

4. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów;
5. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych;
6. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Układ celów KSRR odzwierciedla podstawowe obszary oddziaływania KSRR do 2020 roku i tworzy triadę: konkurencyjność-spójność-sprawność. W KSRR określono kierunki działania dla obszarów wiejskich dla 3 celów.

Tabela. Cele i działania KSRR dla obszarów wiejskich

Cel	OBSZARY WIEJSKIE
Cel 1 KONKURENCYJNOŚĆ	1. Tworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami - włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe 2. Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich 3. Zwiększanie wykorzystania zasobów ludzkich - zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej (w tym wahadłowej) 4. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego 5. Rozwój miast powiatowych - lokalnych ośrodków rozwoju 6. Tworzenie warunków do zwiększania inwestycji pozarolniczych 7. Rozwój lokalny dla poprawy jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej
Cel 2 SPÓJNOŚĆ	1. Zapóźnione obszary wiejskie - restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna 2. Poprawianie dostępu do usług publicznych i ich jakości 3. Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usługi 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu z procesów rozwojowych obszarów skrajnie peryferyjnych 5. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna
Cel 3 SPRAWNOŚĆ	1. Wzmacnianie strategicznego podejścia na wszystkich szczeblach 2. Lepsze ukierunkowanie terytorialne środków publicznych 3. Mechanizmy koordynacyjne, w tym zarządzanie wieloszczeblowe 4. Budowanie kapitału społecznego przez sieci współpracy między aktorami polityki regionalnej

Źródło: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

²⁰ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, 13 lipca 2010r.

Założone w ramach Strategii Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025 cele wpisują się w kierunki wyznaczone w KSRR.

10.6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W planie wyodrębniono kilka stref polityki przestrzennej. Podstawę analizy przeprowadzonej przy wydzieleniu tych stref stanowiły obszary o podobnych uwarunkowaniach wyodrębnione w diagnozie prospektywnej przy zastosowaniu następujących kryteriów:

- zdolności do przełamywania recesji gospodarczej;
- potencjałów rozwojowych przeanalizowanych pod kątem ich wykorzystania i określenia rezerw do dalszego rozwoju oraz występujących: preferencji, barier i ograniczeń;
- założeń rozwoju przyjętych w strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa;
- krajowych i europejskich trendów w rozwoju przyjętych w *Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju*.

Na obszarze województwa wydzielono sześć stref polityki przestrzennej:

1. Bartoszycko-kętrzyńska (część północna województwa);
2. Olsztyńska (część środkowa);
3. Elbląska (część zachodnia);
4. Ełcka¹¹ (część wschodnia);
5. Działdowska (część południowo-zachodnia);
6. Szczycieńska (część południowa).

Biskupiec należy do olsztyńskiej strefy polityki przestrzennej. W planie wymienione jest jako lokalny ośrodek wzrostu. Zgodnie z zapisami planu w olsztyńskiej strefie zarysowują się następujące obszary problemowe, stwarzają ograniczenia w rozwoju tego obszaru:

- niekorzystne zjawiska demograficzne i społeczne występujące na obszarach wiejskich, głównie w powiatach giżyckim i węgorzewskim;
- niedoinwestowana istniejąca baza turystyczna (będąca często pozostałością po zakładowych ośrodkach wczasowych z minionego okresu), wymagająca uporządkowania w zakresie uzbrojenia w infrastrukturę techniczną oraz podniesienia standardu wyposażenia;
- tereny o wybitnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych (Wielkie Jeziora Mazurskie, Pojezierze Olsztyńskie, Pojezierze Mrągowskie) posiadające znaczną wrażliwość terenu na antropopresję i wymagające wzmocnionych reżimów w rozwiązaniach gospodarki wodno-ściekowej;
- tereny istniejącego Mazurskiego Parku Krajobrazowego, na którym ograniczenia w gospodarowaniu wynikają z planu ochrony parku oraz części projektowanych parków krajobrazowych Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej i Puszczy Boreckiej;

- tereny projektowane do objęcia programem ochrony NATURA 2000 to 11 ostoi przyrody z ochroną siedliska, fauny, flory i krajobrazu: Puszcza Napiwodzko-Ramucka, część obszaru Puszczy Boreckiej i Puszczy Piskiej; ochrona siedlisk ssaków i ptaków na obszarach: jezioro Oświn i okolice, Sobiechy, Łąki Dymerskie, Bartoły Wielkie, Twierdza Boyen w Giżycku, Bagna Nietlickie, Jezioro Dobskie oraz rzeka Pasłęka;
- nieodpowiedni stan techniczny i parametry infrastruktury transportowej, w tym brak odpowiedniego powiązania z krajowym i europejskim systemem dróg szybkiego ruchu.

Zgodnie z zapisami planu w strefie tej występują znaczne potencjały do rozwoju, z których najważniejsze to:

- wybitne w skali europejskiej walory przyrodniczo-krajobrazowe ze szlakami turystycznymi wodnymi o randze krajowej i międzynarodowej, w tym Szlak Krutyni, Szlak Wielkich Jezior Mazurskich;
- położenie przy drodze ekspresowej S 51 Olsztyn-Olsztynek oraz drodze krajowej nr 16 Grudziądz-Olsztyn-Ełk-Augustów klasy GP (docelowo projektowana droga ekspresowa). Drogi te powiążą obszar funkcjonalny i województwo z krajowym systemem dróg szybkiego ruchu;
- istniejące zainwestowanie rekreacyjne, z najwyższą w województwie koncentracją obiektów turystycznych całorocznych o wysokim standardzie wyposażenia; możliwości rozwoju funkcji uzdrowskiej w oparciu o sprzyjające warunki klimatyczne: Ameryka i Marózek (gmina Olsztynek), Jasieńczyk (gmina Pozezdrze); rozwój przedsiębiorczości w oparciu o Specjalną Strefę Ekonomiczną w Dobrym Mieście; istniejący regionalny port lotniczy w Olsztynie oraz projektowany w Gryżlinach;
- złoża surowców naturalnych, w tym ok. 15% zasobów złóż kruszywa w województwie;
- w Olsztynie projektowana jest budowa terminalu transportu kombinowanego; położenie w zasięgu oddziaływania krajowego ośrodka równoważenia rozwoju miasta Olsztyna oraz miast Mrągowa i Giżycka o subregionalnym zasięgu oddziaływania.

10.7. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec wpisuje się w cele strategii regionalnej i będzie je realizować. W ramach prac nad strategią wyznaczono Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) odzwierciedlające potencjały i problemy rozwojowe w układzie terytorialnym, które będą przedmiotem zainteresowania Strategii. OSI dotyczą zarówno obszarów o szczególnym potencjale rozwojowym, jak i tych, które wymagają troski ze względu na występujące zapóźnienia. W toku prac nad Strategią wyróżniono 9 takich obszarów:

1. Tygrys warmińsko-mazurski;
2. Aglomeracja Olsztyna;
3. Ośrodki subregionalne;
4. Nowoczesna wieś;

5. Obszary peryferyzacji społeczno-gospodarczej;
6. Obszary o słabym dostępie do usług publicznych;
7. Obszary przygraniczne;
8. Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji;
9. Obszary o ekstremalnie niskiej dostępności komunikacyjnej.

Biskupiec wpisuje się w następujące OSI:

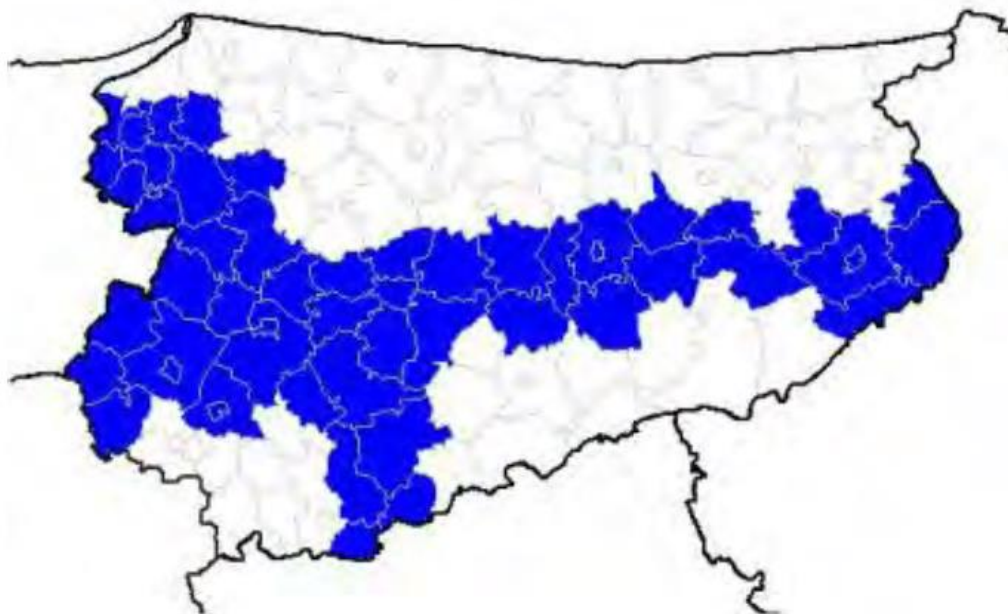
OSI - TYGRYS WARMIŃSKO-MAZURSKI

Uzasadnienie strategicznej interwencji: konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu

Kryterium wyboru: położenie ośrodka gminnego w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 lub nr 16.

Oczekiwane efekty interwencji: dynamizacja procesów gospodarczych, rozwój współpracy sieciowej – w tym w zakresie innowacyjności, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej, wzrost jakości życia, wzrost kooperacji krajowej i międzynarodowej.

Rysunek. OSI-TYGRYS WARMIŃSKO-MAZURSKI

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

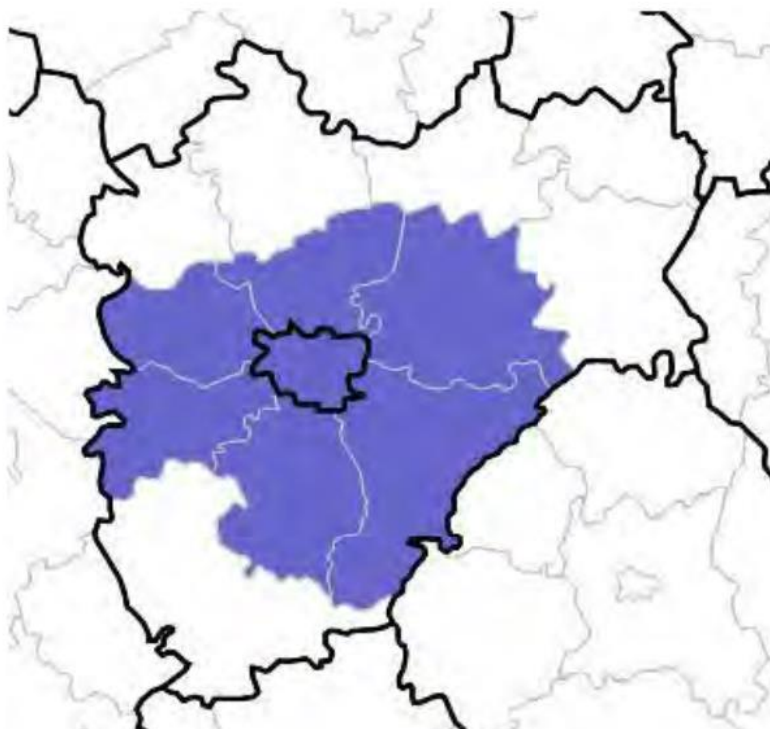
OSI - AGLOMERACJA OLSZTYNA

Uzasadnienie strategicznej interwencji: potrzeba wzmocnienia konkurencyjności krajowej i międzynarodowej stolicy województwa i jej obszaru funkcjonalnego, delimitowanego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Kryterium wyboru: sąsiedztwo administracyjne z miastem Olsztyn.

Oczekiwane efekty interwencji: wzrost funkcji metropolitalnych Olsztyna (np. medyczne i rehabilitacyjne, kulturowe, centrum naukowo-technologiczne, wysoka specjalizacja naukowa); wzmocnienie funkcji gospodarczych (atrakcyjność inwestycyjna i turystyczna); rozwój zintegrowanego systemu komunikacyjnego obejmującego aglomerację; wzrost jakości życia i rozwój środowiska dla ludzi kreatywnych; rewitalizacja społeczno-gospodarcza.

Rysunek. OSI - AGLOMERACJA OLSZTYNA

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

11. System wdrażania i monitorowania

Strategia Rozwoju Gminy Biskupiec na lata 2015-2025 jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji ze społeczeństwem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Ze względu na swój długookresowy charakter wdrażanie założeń Strategii jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Strategia powstała przy udziale pracowników Urzędu oraz przedstawicieli mieszkańców. Treść niniejszego opracowania była konsultowana z radnymi, którzy przedstawili zawartość dokumentu osobom zainteresowanym, a także informowali o zasadności sporządzania Strategii w przypadku zamierzeń realizacji inwestycji na terenach wiejskich przy udziale środków Unii Europejskiej.

11.1. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie zespół wyznaczony przez władze lokalne.

Do zadań zespołu należy:

1. Kontrola procesu wdrażania Strategii i weryfikacja poszczególnych zadań i kierunków działania;
2. Ocena efektów wdrożenia Strategii i finansowych relacji z budżetem Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Strategii może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania. Będzie się ona odbywać systematycznie (raz w roku) na spotkaniach zespołu.

11.2. Ocena Strategii

Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Ocena Strategii będzie dotyczyć zadań związanych z okresem programowania, tj. lat 2015-2025 oraz dwóch lat po jego zakończeniu. Bieżąca ewaluacja realizacji celów strategicznych będzie się odbywać na posiedzeniach zespołu. Wyniki tej oceny będą przedstawiane Burmistrzowi.

Podstawą oceny Strategii będzie zestaw wskaźników dla każdego celu strategicznego (załącznik nr 1 do Strategii). Pracownicy Zespołu do 31 marca każdego roku przygotowują raport dotyczący roku poprzedniego. W raporcie tym znajdują się w szczególności informacje o:

- Skuteczności - kryterium to pozwala określić czy cele danego projektu (jak i całej Strategii) określone na etapie programowania zostały osiągnięte;
- Efektywności - kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji projektu i Strategii z rzeczywistymi osiągnięciami projektu i Strategii na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania;
- Użyteczności - kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty projektu i Strategii na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Strategii potrzeb i problemów.

W raporcie ewaluacyjnym zawarte będą także rekomendacje i proponowane zmiany w Strategii. Strategia będzie aktualizowana uchwałą Rady Miejskiej na podstawie rekomendacji i propozycji zmian zawartych w raporcie ewaluacyjnym.

11.3. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia oraz realizacji. Partnerzy sektora publicznego mają możliwość zgłaszania zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Burmistrz i Rada Miejska.

Ponadto władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Ponadto Gmina Biskupiec, jako instytucja wdrażająca, zapewnia środki informacyjne i promocyjne w zakresie udzielonej pomocy z funduszy strukturalnych. Wykorzystywane środki informacyjne i promocyjne będą miały na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i faktycznych odbiorców pomocy o możliwościach wsparcia ze strony UE oraz informowanie opinii publicznej o zakresie pomocy unijnej dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań.

11.4. Zmiany w Strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, technologicznym jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź

uzupełnieniom w drodze stosownej uchwały Rady Miejskiej. W szczególności Strategia może zostać zmieniona bądź uzupełniona na wniosek Rady Miejskiej lub Burmistrza.

Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup, a w szczególności zespołu pracowników Urzędu Miejskiego prowadzących monitoring wdrażania Strategii. Zasadność wprowadzenia proponowanych zmian oceniać będzie Burmistrz i Rada Miejska. Zmiana działań, o których mowa w Strategii, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie wdrażania niniejszego dokumentu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Prognozy Finansowej oraz Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

12. Źródła finansowania

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów zostanie zabezpieczony wymagany wkład własny w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Instytucją wdrażającą Strategię jest Urząd Miejski w Biskupcu. Urząd, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialny będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawstwem pod kątem terminowości i jakości wywiązania się ze zobowiązania;
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Działania planowane do realizacji w danym roku zostaną uruchomione poprzez zamieszczenie w uchwale budżetowej na dany rok limitu wydatków na nie przeznaczonych. Kolejne uchwały budżetowe będą określały nakłady na poszczególne działania w wysokości umożliwiającej ich terminowe zakończenie.

Zmiana nakładów przeznaczonych na realizację Strategii będzie się odbywać w drodze uchwały Rady Miejskiej zmieniającej treść uchwały podstawowej.

13. Opis konsultacji społecznych

W opracowywaniu niniejszej Strategii udział brali przedstawiciele jednostek administracji oraz innych podmiotów niekomercyjnych:

- Urząd Miejski w Biskupcu;
- jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Biskupcu;
- Sołtysi;
- przedstawiciele organizacji pozarządowych;
- przedsiębiorcy.

Z przedstawicielami powyższych podmiotów przeprowadzono cztery spotkania warsztatowe. Spotkania dotyczyły przede wszystkim diagnozy stanu obecnego oraz kierunków rozwoju gminy.

Wstępna wersja Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko została poddana konsultacjom społecznym na terenie gminy poprzez publikację na stronie www Urzędu. Dane, informacje i sugestie zebrane w trakcie warsztatów i spotkań uwzględniono w niniejszej Strategii.

14. Załączniki

14.1. Wskaźniki realizacji strategii

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Wymusza to opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań podejmowanych na rzecz informatyzacji województwa. Wskaźniki monitoringowe, stanowiące podstawę oceny stopnia realizacji Strategii, zamieszczono w tabelach poniżej.

Tabela. Wskaźniki dla celu 1: Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, turystyczna i społeczna

Lp.	Wskaźnik	j.m.
1	Liczba kilometrów dróg modernizowanych w danym roku	Km
2	Liczba mieszkańców Gminy Biskupiec korzystających z sieci kanalizacyjnej	%
3	Liczba mieszkańców Gminy Biskupiec korzystających z sieci wodociągowej	%
4	Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych	ha
5	Liczba nowych, wyremontowanych obiektów turystycznych i sportowych	
6.	Powierzchnia gminy objęta planami zagospodarowania przestrzennego	%

Tabela. Wskaźniki dla celu 2: Korzystne warunki rozwoju przedsiębiorczości

Lp.	Wskaźnik	j.m.
1	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	Liczba
2	Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w podatku od osób prawnych	Liczba
3	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowana w danym roku na 1000 mieszkańców	Liczba
4	Udział liczby podmiotów zarejestrowanych w danym roku w Gminie Biskupiec w ogólnej liczbie podmiotów zarejestrowanych w danym roku w powiecie olsztyńskim	Liczba

Tabela. Wskaźniki dla celu 3: Wykształcone, aktywne, zaangażowane społeczeństwo i integracja wewnętrzna gminy

Lp.	Wskaźnik	j.m.
1	Liczba mieszkańców gminy zrzeszonych w ngo zlokalizowanych na terenie gminy	Liczba
2	Liczba organizacji zlokalizowanych na terenie gminy	Liczba
3	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w projektach organizowanych przez instytucje na terenie gminy	Liczba
4	Liczba kursów, szkoleń i innych form kształcenia w formach pozaszkolnych dla mieszkańców Gminy Biskupiec	Liczba

Tabela. Wskaźniki dla celu 4: Aktywne działania na rzecz rozwoju turystyki

Lp.	Wskaźnik	j.m.
1	Liczba turystów korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe	Liczba
2	Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców	Liczba
3	Długość ścieżek rowerowych	km
4	Liczba produktów turystycznych na terenie gminy	Liczba .